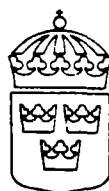

Regeringens proposition

1990/91:126

om följdlagstiftning med anledning av den nya
summariska processen, m.m.

Prop.
1990/91:126

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 14 mars 1991.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Laila Freivalds

Propositionens huvudsakliga innehåll

Riksdagen har beslutat en genomgripande reform av den s.k. summariska processen, dvs. målen om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning. Målen skall enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning flyttas från tingsrätterna till kronofogdemyndigheterna och förfarandet reformeras. Lagen träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Siktet är inställt på att reformen träder i kraft den 1 januari 1992.

I propositionen föreslås följdändringar med anledning av reformen, bl.a. i rättegångsbalken och utsökningsbalken. De flesta av ändringarna är av huvudsakligen redaktionell art, men det föreslås också en ny registerlag för den nya summariska processen.

I propositionen tas också upp ett par förslag som riksskatteverket har fört fram vid sin pågående översyn av utsökningslagstiftningen. En ansökan i utsökningsmål skall få göras med hjälp av ADB-medium. Vidare skall uppgift om gäldenärens arbetsgivare få antecknas i utsökningsregistret.

Lagändringarna föreslås, med två undantag, träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

1 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 d §, 18 kap. 8 a § samt 42 kap. 11 och 18 §§ rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.
3 d §¹

I tvistemål där förlikning om saken är tillåten skall tingsrätten alltid bestå av en lagfaren domare, om värdet av vad som yrkas uppenbart inte överstiger hälften av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Första stycket gäller inte, om en part första gången han skall föra talan i målet yrkar att allmänna regler skall tillämpas och därvid gör sannolikt att den bakomliggande tvisten rör ett högre värde eller att utgången annars är av synnerlig betydelse för bedömningen av andra föreliggande rättsförhållanden. Har talan väckts genom ansökan om betalningsföreläggande, skall den part som begär att målet *hänskjuts till rättegång* senast i samband därmed framställa yrkande som nyss sagts.

Med värde enligt första stycket avses det värde som kan antas gälla vid tiden för talans väckande. Har talan väckts genom ansökan om *lagsökning*, betalningsföreläggande eller handräckning eller som enskilt anspråk i brottmål, avses värdet vid rättens beslut att tvisten skall handläggas som tvistemål. Vid bedömningen skall hänsyn inte tas till rättegångskostnaderna.

Första stycket gäller inte, om en part första gången han skall föra talan i målet yrkar att allmänna regler skall tillämpas och därvid gör sannolikt att den bakomliggande tvisten rör ett högre värde eller att utgången annars är av synnerlig betydelse för bedömningen av andra föreliggande rättsförhållanden. Har talan väckts genom ansökan om betalningsföreläggande, skall den part som begär att målet *överlämnas till tingsrätt* senast i samband därmed framställa yrkande som nyss sagts.

Med värde enligt första stycket avses det värde som kan antas gälla vid tiden för talans väckande. Har talan väckts genom ansökan om betalningsföreläggande eller handräckning eller som enskilt anspråk i brottmål, avses värdet vid rättens beslut att tvisten skall handläggas som tvistemål. Vid bedömningen skall hänsyn inte tas till rättegångskostnaderna.

18 kap.
8 a §²

I mål där 1 kap. 3 d § första stycket tillämpas gäller följande i stället för bestämmelserna i 8 §.

- Ersättning för rättegångskostnad får inte avse annat än kostnad för
1. rådgivning enligt rättshjälpslagen (1972:429) vid ett tillfälle för varje instans,
 2. ansökningsavgift,
 3. resa och uppehälle för part eller ställföreträdare i samband med sam-

¹ Senaste lydelse 1989:656.

² Senaste lydelse 1989:656.

mantråde eller, om personlig inställelse ej föreskrivits, resa och uppehålle för ombud,

4. vittnesbevisning,

5. översättning av handling.

Ersättning utgår endast i den mån kostnaden varit skäligen påkallad för tillvaratagande av partens rätt.

Ersättning som anges i andra stycket 3 utgår enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Med kostnad som sägs i andra stycket 1 jämställs kostnad för annan rådgivning som lämnas av advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, i den mån den ej överstiger högsta avgift för rådgivning enligt rättshjälpslagen.

Har målet till en början handlagts i annan ordning än som gäller för mål som avses i denna paragraf, utgår ersättning för kostnad som avser den tidigare handläggningen enligt de kostnadsregler som gäller för denna.

Har ett mål om *lagsökning eller betalningsföreläggande hänskjutits till rättegång eller upptagits efter återvinning* får, om målet därefter avgörs genom tredskodom mot svaranden, ersättning även avse skäligen kostnad för en rättegångsskrift eller för inställelse vid ett sammantråde inför rätten. Sådan ytterligare ersättning utgår, om inte särskilda skäl föranleder annan bedömning, enligt bestämmelser som regeringen meddelar. *Detsamma skall gälla, om ett mål om handräckning upptagits efter återvinning.*

Har ett mål om betalningsföreläggande eller handräckning överlämnats till tingsrätt får, om målet därefter avgörs genom tredskodom mot svaranden, ersättning även avse skäligen kostnad för en rättegångsskrift eller för inställelse vid ett sammantråde inför rätten. Sådan ytterligare ersättning utgår, om inte särskilda skäl föranleder annan bedömning, enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

42 kap.

11 §³

I mål där förlikning om saken är tillåten får svaranden föreläggas att skriftligen avge svaromål enligt 7 § vid påföljd att tredskodom annars kan komma att meddelas mot honom.

I mål där förlikning om saken är tillåten får svaranden föreläggas att skriftligen avge svaromål enligt 7 § vid påföljd att tredskodom annars kan komma att meddelas mot honom. *I föreläggandet skall anges vad svaranden enligt 44 kap. 7 a eller 7 b § skall iakttä för att tredskodom inte skall kunna meddelas mot honom.*

18 §⁴

Ett mål avgörs efter huvudförhandling. Utan sådan förhandling får rätten dock

1. avgöra ett mål på annat sätt än genom dom,
2. meddela tredskodom,
3. meddela dom i anledning av talan som medgivits eller eftergivits,
4. stadfästa förlikning och

³ Senaste lydelse 1987:747.

⁴ Senaste lydelse 1987:747.

5. även i annat fall meddela dom, om huvudförhandling inte behövs med hänsyn till utredningen i målet och inte heller begärs av någon av parterna.

Prop.
1990/91:126

Innan ett mål avgörs med stöd av första stycket 5, skall parterna, om de inte kan anses redan ha slutfört sin talan, beredas tillfälle till detta.

Innan ett mål avgörs genom treds-
kodom enligt 44 kap. 7 a §, gäller
vad som sägs i andra stycket i fråga
om kändanden.

Innan ett mål avgörs genom treds-
kodom enligt 44 kap. 7 a eller 7 b §,
gäller vad som sägs i andra stycket i
fråga om kändanden.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

2 Förslag till Lag om ändring i utsökningsbalken

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 §, 3 kap. 1 och 5 §§, 4 kap. 27 §, 13 kap. 14 § samt rubriken närmast före 4 kap. 27 § utsökningsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Sökanden skall ange den åtgärd som han yrkar.

Vid ansökan skall inges den exekutionstitel på grund varav verkställighet söks. Grundas anspråket på löpande skuldebrev eller annan handling, vars företeende utgör villkor för rätt att kräva betalning eller påkalla fullgörande av annan förpliktelse, skall den handlingen inges.

Exekutionstiteln skall inges i huvudskrift eller, om kronofogdemyndigheten anser det tillräckligt, i bestyrkt avskrift. Handling som avses i andra stycket andra meningen skall inges i huvudskrift. Annan handling bör inges i huvudskrift eller bestyrkt avskrift.

Görs ansökan på medium för automatisk databehandling behöver exekutionstiteln inte inges, om den är ett utslag i mål om betalningsföreläggande, som har meddelats tidigast tre år innan verkställighet söks.

3 kap.

1 §

Verkställighet får under de förutsättningar som anges i detta kapitel äga rum på grund av följande exekutionstitlar:

1. domstols dom, utslag eller beslut,
2. förlikning som är stadfäst av domstol,
3. godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot,
4. skiljedom,
5. förbindelse angående underhållsbidrag,
6. förvaltningsmyndighets beslut som enligt särskild föreskrift får verkställas,
7. handling som enligt särskild föreskrift får läggas till grund för verkställighet,
8. *kronofogdemyndighets utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning.*

Vad som i balken sägs om dom gäller, om ej annat föreskrivs, i tillämpliga delar även domstols utslag eller beslut.

Vad som i balken sägs om dom gäller, om ej annat föreskrivs, i tillämpliga delar även domstols utslag eller beslut *samt kronofogdemyndighets utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning.*

5 §

Verkställighet får genast ske av

1. dom i växelmål eller checkmål,
2. tredskodom varigenom betalningsskyldighet har ålagts *den uteblivna parten, om ej annat förordnas med anledning av talan om återvinning.*

Verkställighet får genast ske av

1. dom i växelmål eller checkmål,
2. tredskodom varigenom betalningsskyldighet har ålagts *den part som uteblivit eller inte uppfyllt vad som sägs i 44 kap. 7 a eller 7 b § rättegångsbalken, om inte något annat förordnas med anledning av ansökan om återvinning.*

4 kap.

Utmätningsverkan av domstols beslut eller av betalning till kronofogdemyndigheten

Utmätningsverkan av domstols beslut eller av betalning till kronofogdemyndigheten, *m.m.*

27 §¹

Har domstol fastställt att förfallen fordran skall utgå med särskild förmanrätt i registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fast egendom anses egendomen omedelbart utmätt.

Har domstol *eller kronofogdemyndighet* fastställt att förfallen fordran skall utgå med särskild förmanrätt i registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fast egendom anses egendomen omedelbart utmätt.

Denna verkan förfaller, om ej försäljning begärs hos kronofogdemyndigheten inom två månader från det att *domstolens beslut* vann laga kraft.

Denna verkan förfaller, om ej försäljning begärs hos kronofogdemyndigheten inom två månader från det att *beslutet eller utslaget* vann laga kraft.

Begäran om försäljning görs hos en kronofogdemyndighet som enligt 8 § är behörig att ta upp ansökan om utmätning. Försäljning av fast egendom skall dock begäras hos kronofogdemyndigheten i det län där egendomen finns. Denna myndighet får överlämna målet till annan kronofogdemyndighet, om det behövs för att samordna verkställigheten mot en gäldenär.

13 kap.

14 §

Medel får ej betalas ut utan att säkerhet ställs, om

1. utmätning har skett med stöd av 3 kap. 5 § 1 eller 6 § och exekutionstiteln ej har vunnit laga kraft eller utmätning har skett på grund av *bevis* i mål om betalningsföreläggande *att utmätning får äga rum* och gäldenären har sökt återvinning,

Medel får ej betalas ut utan att säkerhet ställs, om

1. utmätning har skett med stöd av 3 kap. 5 § 1 eller 6 § och exekutionstiteln ej har vunnit laga kraft eller utmätning har skett på grund av *utslag eller beslut* i mål om betalningsföreläggande *eller handräckning* och gäldenären har sökt återvinning *eller överklagat,*

2. utmätning har skett hos dödsbo för fordran som ej var förenad med sär-

¹ Senaste lydelse 1988:385.

skild förmånsrätt i egendomen och den tid som anges i 8 kap. 6 § första stycket ej har gått till ända,

3. rätten till medlen är beroende av besvär som har anförts över utmätningen eller den utmätta egendomens försäljning eller av talan som avses i 4 kap. 20-22 eller 26 §,

4. fördelning som har skett vid fördelningssammanträde ej har vunnit laga kraft,

5. i annat fall tvist råder om vem som är betalningsberättigad.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

3 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i
utsökningsbalken

Prop. .
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1 § och 3 kap. 12 § utsökningsbalken i paragrafernas lydelse enligt lagen (1990:748) om ändring i nämnda balk skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Ansökan om verkställighet görs muntligen eller skriftligen.

Ansökningshandling skall vara *egenhändigt* undertecknad av sökanden eller hans ombud.

Utslag i mål om betalningsföreläggande eller handräckning verkställs självmant av kronofogdemyndigheten, om inte sökanden i målet har angett att verkställighet inte skall ske. Ansökan om verkställighet anses gjord när utslaget meddelades.

Ansökan om verkställighet görs muntligen eller skriftligen. *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock medge att ansökan görs på medium för automatisk databehandling.*

Skriftlig ansökan skall vara undertecknad av sökanden eller hans ombud.

3 kap.

12 §

Utslag i mål om handräckning verkställs, utom i fall som avses i 11 §, såsom lagakraftäggande dom, om inte något annat förordnas med anledning av ansökan om återvinning eller besvär.

Utslag *eller beslut* i mål om handräckning verkställs, utom i fall som avses i 11 §, såsom lagakraftäggande dom, om inte något annat förordnas med anledning av ansökan om återvinning eller besvär.

4 Förslag till Lag om ändring i jordabalken

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 8 och 32 §§, 12 kap. 8 och 26 §§ samt 13 kap. 26 § jordabalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

8 §¹

Uppsägning skall vara skriftlig, om ej skriftligt erkännande av uppsägningen lämnas. I fall som avses i 11 kap. 6 och 6 a §§ skall uppsägningen dock alltid ske skriftligen. Uppsägning får ske hos den som är behörig att ta emot arrendeavgift på jordägarens vägnar.

Skriftlig uppsägning skall delges den som sökes för uppsägning, dock utan tillämpning av 12-15 §§ delgivningslagen (1970:428).

Träffas ej den som sökes i sitt hemvist, får uppsägningen sändas i rekommenderat brev under hans vanliga adress. Ett exemplar av uppsägningen skall dessutom lämnas antingen i den söktes bostad till vuxen medlem i det hushåll som han tillhör eller, om han driver rörelse med fast kontor, på kontoret till någon som är anställd där. Påträffas icke någon som angivits nu, skall uppsägningen i stället läggas i den söktes postlåda, om sådan finns. Uppsägning har skett när vad som sagts nu blivit fullgjort.

Har jordägare eller arrendator, hos vilken uppsägning skall ske, ej känt hemvist här i riket och finns ej heller känt ombud som har rätt att mottaga uppsägning för honom, får uppsägningen ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

En ansökan hos domstol med yrkande att arrendeförhållande skall upphöra eller att arrendator skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning.

En ansökan hos domstol med yrkande att arrendeförhållande skall upphöra eller att arrendator skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning. *Detsamma gäller en ansökan enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning om att arrendator skall avhysas.*

Särskilda bestämmelser om innehållet i uppsägning av avtal om anläggningsarrende finns i 11 kap. 6 §.

32 §²

Arrendetvist som ej enligt 30 § ankommer på arrendenämnds prövning skall upptagas av den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten är belägen. Även klandertalan som avses i 31 § och ärende enligt 9 kap. 24 § upptages av denna domstol.

Om laga domstol i tvist med anledning av tillfällig upplåtelse av mark för uppställning av fordon finns bestämmelse i 10 kap. 10 § rättegångsbalken. *Beträffande laga domstol i arrendetvist som skall prö-*

Om laga domstol i tvist med anledning av tillfällig upplåtelse av mark för uppställning av fordon finns bestämmelse i 10 kap. 10 § rättegångsbalken.

¹ Senaste lydelse 1984:678.

² Senaste lydelse 1981:849.

vas enligt lagsökningslagen
(1946:808) eller handräckningslagen
(1981:847) finns bestämmelser i
dessa lagar.

Tvist som efter klander mot arrendenämnds beslut är anhängig vid domstol får återförvisas till nämnden.

12 kap.
8 §³

En uppsägning skall vara skriftlig, om hyresförhållandet har varat längre än tre månader i följd vid den tidpunkt till vilken uppsägningen sker. Uppsägningen får dock, utom i fall som avses i 58 a §, vara muntlig, om det är hyresgästen som säger upp avtalet för upphörande och hyresvärden lämnar ett skriftligt erkännande av uppsägningen. Uppsägningen får ske hos den som är behörig att ta emot hyra på hyresvärdens vägnar.

Skriftliga uppsägningar skall delges den som söks för uppsägning i den ordning som anges i 8 kap. 8 § andra och tredje styckena, om inte annat följer av tredje eller fjärde styckena i denna paragraf.

Har den som söks för uppsägning hemvist här i landet och är det inte fråga om en uppsägning i förtid enligt 42 § eller en sådan uppsägning som avses i 58 §, får uppsägningen sändas i rekommenderat brev. Uppsägningen anses då ha skett när den har avlämnats för postbefordran under den söktes vanliga adress. Har hyresgästen lämnat hyresvärdens uppgift om en adress, under vilken meddelanden till honom skall sändas, anses den som hans vanliga adress. I annat fall anses den uthyrda lägenhetens adress som hyresgästens vanliga adress.

Om en hyresvärd eller en hyresgäst, vars avtal skall sägas upp, inte har något känt hemvist här i landet och om det inte heller finns något känt ombud som har rätt att ta emot uppsägning för honom, får uppsägning ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

En ansökan hos domstol med yrkande att hyresförhållandet skall upphöra eller att hyresgäst skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning.

En ansökan hos domstol med yrkande att hyresförhållandet skall upphöra eller att hyresgäst skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning. *Det samma gäller en ansökan enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning om att hyresgäst skall avhysas.*

Särskilda bestämmelser om innehållet i uppsägning av hyresavtal som gäller lokaler finns i 58 och 58 a §§.

26 §⁴

Hyresvärden har rätt att utan uppskov få tillträde till lägenheten för att utöva nödvändig tillsyn eller utföra förbättringsarbeten som inte kan uppskjutas utan skada. När lägenheten är ledig till uthyrning, är hyresgästen skyldig att låta den visas på lämplig tid.

Efter tillsägelse minst en månad i förväg får hyresvärden i lägenheten låta utföra mindre brådsnande förbättringsarbeten som inte vållar väsentligt hinder eller men i nyttjanderätten. Sådana arbeten får dock inte utan hyresgäs-

³ Senaste lydelse 1988:927.

⁴ 12 kap. omtryckt 1984:694.

tens medgivande utföras under den sista månad som hyresförhållandet består. Vill hyresvärden utföra annat arbete i lägenheten, får hyresgästen inom en vecka från det att han fick meddelande om detta säga upp avtalet till upphörande. Sådant arbete får inte utan hyresgästens medgivande påbörjas förrän avtalet sålunda kunnat bringas att upphöra. Bestämmelserna i detta stycke gäller inte arbete som hyresvärden har utfäst sig att utföra åt hyresgästen eller som han genom ett åtgärdsföreläggande har ålagts att utföra.

I fall som anges i första eller andra stycket skall hyresvärden tillse att hyresgästen ej förorsakas större olägenhet än nödvändigt. Skada som förorsakas hyresgästen genom arbete som avses i andra stycket skall ersättas av hyresvärden, även om skadan icke beror på hans försummelse.

Hyresgästen är skyldig att tåla inskränningar i nyttjanderätten, som föranleds av nödvändiga åtgärder för att utrota ohyra i fastigheten, även om den av honom hyrda lägenheten inte besväras av ohyra. Därvid gäller 17 § andra stycket.

Underlåter hyresgästen att bereda hyresvärden tillträde till lägenheten när denne har rätt till det, *kan tingsrätten förordna om handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Underlåter hyresgästen att bereda hyresvärden tillträde till lägenheten när denne har rätt till det, *får kronofogdemyndigheten meddela särskild handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

13 kap.

26 §⁵

Bestämmelserna i utsökningsbalken, *lagsökningslagen* (1946:808) och konkurslagen (1987:672) angående fast egendom och rättighet däri tillämpas också i fråga om tomträtt.

Bestämmelserna i utsökningsbalken, konkurslagen (1987:672) och *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning* angående fast egendom och rättighet däri tillämpas också i fråga om tomträtt.

Vid expropriation eller liknande tvångsförvärv som avser tomträtt är denna likställd med fast egendom.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

⁵ Senaste lydelse 1987:679.

5 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1957:390) om fiskearrenden

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1957:390) om fiskearrenden skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Tvist om fiskearrende som ej ankommer på arrendenämnds prövning skall upptagas av den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten är belägen. Även klander-talan som avses i 16 § upptages av samma domstol. *Beträffande laga domstol i arrendetvist som skall prövas enligt lagsökningslagen (1946:808) eller handräckningslagen (1981:847) finns bestämmelser i dessa lagar.*

Tvist om fiskearrende som ej ankommer på arrendenämnds prövning skall upptagas av den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten är belägen. Även klander-talan som avses i 16 § upptages av samma domstol.

Tvist som efter klander mot arrendenämnds beslut är anhängig vid domstol får återförvisas till nämnden.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:856.

6 Förslag till

Lag om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd

Prop.

1990/91:126

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Ansökan om betalningsföreläggande enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning får göras hos kronofogdemyndigheten trots att tvist om anspråket skall handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

2 § Har ansökan om betalningsföreläggande gjorts av en medlem i en arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation och uppkommer fråga om överlämnande av målet till tingsrätt med stöd av 36 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning eller därför att återvinning sökts, skall organisationen, om den enligt 2 kap. 1 § och 4 kap. 5 § lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister kan föra sökandens talan vid arbetsdomstolen, beredas tillfälle att uppge om den vill föra talan där. Detsamma gäller när ansökan om betalningsföreläggande har gjorts i kollektivavtalstvist av någon som har varit medlem i en arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation som har slutit avtalet. Förklarar organisationen att den vill föra talan vid arbetsdomstolen, skall kronofogdemyndigheten överlämna målet dit.

Om arbetsdomstolen finner sig inte vara behörig att handlägga målet, skall domstolen överlämna detta till en tingsrätt som enligt vad som framgår av handlingarna är behörig. Detta gäller dock inte om det är högsta domstolen som har överlämnat målet till arbetsdomstolen.

3 § Ansökan enligt 1 § får göras hos kronofogdemyndigheten också i fråga om fordran på avgift till huvudman för allmän vatten- och avloppsanläggning eller för allmänt värmesystem i sådana fall där tvist om anspråket skall prövas av statens va-nämnd. Vad som sägs om arbetsdomstolen i 2 § andra stycket skall i sådana fall i stället gälla statens va-nämnd.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer, då lagen (1974:372) om lagsökning och betalningsföreläggande för fordringsanspråk i anställningsförhållanden och lagen (1976:841) om betalningsföreläggande för fordringar som skall prövas av statens va-nämnd skall upphöra att gälla. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning och betalningsföreläggande där talan väckts före ikraftträdandet.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976:839) om statens va-nämnd

Prop.

1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1976:839) om statens va-nämnd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Nämnden är beslutför med ordföranden ensam

1. vid förberedande åtgärd, vid prövning av fråga om avvisning eller avskrivning av mål eller vid handläggning av överklagande av nämndens beslut,

2. när talan i målet medgivits eller parterna endast begär stadfästelse av förlikning, vid meddelande av beslut enligt 15 § samt vid prövning av fråga om återförvisning som avses i 2 § lagen (1976:841) om betalningsföreläggande för fordringar som skall prövas av statens va-nämnd.

2. när talan i målet medgivits eller parterna endast begär stadfästelse av förlikning, vid meddelande av beslut enligt 15 § samt vid prövning av fråga om att överlämna ett mål till annan myndighet enligt lagen (1991:0000) om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd.

Handläggning som avses i första stycket 1 kan enligt uppdrag av ordföranden också ombesörjas av annan lagfaren tjänsteman vid nämnden, vilken förordnats därtill av nämnden.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om betalningsföreläggande där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1986:1174.

8 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1929:145) om skiljemän skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Fråga om tvistemåls beskaffenhet, varom förlikning kan träffas, så ock fråga om ersättning för skada på grund av brott må, då tvist härom uppstått, genom avtal mellan parterna hänskjutas till avgörande av en eller flera skiljemän. Skiljeavtal om sådan fråga kan ock avse framtida tvist, härflytande av visst rättsförhållande, som angives i avtalet.

Skiljemän må ej upptaga fråga, varom rättegång eller lagsökning pågår, dock att rättegång ej hindrar skiljemannaförfarande, där anmälan om målets nedläggande skett hos rättens ordförande.

Skiljemän får inte ta upp en fråga, om vilken det pågår rättegång. Detta gäller dock inte, om talan i rättegången har återkallats.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

9 Förslag till Lag om ändring i växellagen (1932:130)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 71 och 93 §§ växellagen (1932:130) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

71 §¹

Växelpreskription *avbrytes* genom:

delgivning av stämning *eller av lagsökning* till svensk domstol *eller* kungörande av rättegång vid *sådan* domstol;

växelfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol;
fordringens bevakning i gäldenärens här i riket anhängiga konkurs; eller
dess anmälade under här i riket pågående ackordsförhandling utan konkurs.

Genom växelfordrans anhängiggörande vid domstol i främmande stat avbrytes preskription, där gäldenären har hemvist i den staten eller, utan invändning mot domstolens behörighet, inställer sig i målet eller personligen erhållit del av stämningen. Lika med växelfordrans anhängiggörande vid utländsk domstol anses kungörande av rättegång vid sådan domstol enligt där gällande lag. Har i främmande stat fordringen bevakats i växelgäldenärs konkurs eller anmälts under ackordsförhandling utan konkurs, vare preskription därigenom avbruten, där växelgäldenären vid konkursens eller ackordsförhandlingens början hade hemvist i den främmande staten. Växelfordrans återopande för kvittning vid utländsk domstol medfö ock avbrott i preskription.

Preskription avbrytes icke i förhållande till annan än den, mot vilken åtgärd för preskriptionens avbrytande vidtagits, men avbrottet gälle till fördel för alla växelgäldenärer, vilka föregå den, som vidtagit åtgärden.

Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari växelkravet gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag, då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för vidtagande av åtgärd för preskriptionens avbrytande hinder, som i 54 § sägs, vare växelrätten bevarad, därest åtgärden företages inom en månad efter hindrets upphörande.

93 §²

Om laga domstol i växelmål *gälle* vad för tvistemål är stadgat.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Om laga domstol i växelmål *gäller* vad som är föreskrivet för tvistemål.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1946:845.

² Senaste lydelse 1946:845.

10 Förslag till Lag om ändring i checklagen (1932:131)

Härigenom föreskrivs att 53 och 71 §§ checklagen (1932:131) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §¹

Checkpreskription *avbrytes* genom:

delgivning av stämning *eller av lagsökning* till svensk domstol *eller* kungörande av rättegång vid *sådan* domstol;

Checkpreskription *avbryts* genom:

delgivning av stämning till svensk domstol, kungörande av rättegång vid *svensk* domstol *eller delgivning av ansökan om betalningsföreläggande hos svensk kronofogdemyndighet*;

checkfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol; fordringens bevakning i gäldenärens här i riket anhängiga konkurs; eller dess anmälade under här i riket pågående ackordsförhandling utan konkurs.

Genom checkfordrans anhängiggörande vid domstol i främmande stat avbrytes preskription, där gäldenären har hemvist i den staten eller, utan invändning mot domstolens behörighet, inställer sig i målet eller personligen erhållit del av stämningen. Lika med checkfordrans anhängiggörande vid utländsk domstol anses kungörande av rättegång vid sådan domstol enligt där gällande lag. Har i främmande stat fordringen bevakats i checkgäldenärens konkurs eller anmälts under ackordsförhandling utan konkurs, vare preskription därigenom avbruten, där checkgäldenären vid konkursens eller ackordsförhandlingens början hade hemvist i den främmande staten. Checkfordrans återopande för kvittning vid utländsk domstol medföre ock avbrott i preskription.

Preskription avbrytes icke i förhållande till annan än den, mot vilken åtgärd för preskriptionens avbrytande vidtagits, men avbrottet gälle till fördel för alla checkgäldenärer, vilka föregå den, som vidtagit åtgärden.

Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari checkkravet gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag, då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för vidtagande av åtgärd för preskriptionens avbrytande hinder, som i 48 § sägs, vare checkrätten bevarad, därest åtgärden företages inom en månad efter hindrets upphörande.

71 §²

Om laga domstol i checkmål *gälle vad för tvistemål är stadgat*.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Om laga domstol i checkmål *gäller vad som är föreskrivet för tvistemål*.

¹ Senaste lydelse 1946:846.

² Senaste lydelse 1946:846.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning där talan väckts före ikraftträdandet.

11 Förslag till Lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 §, 3 kap. 9 § och 5 kap. 11 § konkurslagen (1987:672) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 6 §

Har en borgenärs fordran fastställt av domstol eller *har en domstol enligt lagsökningslagen (1946:808) meddelat bevis att utmätning för en fordran får äga rum*, skall detta godtas som stöd för behörighet att begära gäldenären i konkurs, även om avgörandet inte har vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte, om en domstol har förordnat att avgörandet inte får verkställas.

En fordran som har fastställts genom skiljedom skall också godtas, om skiljedomen får verkställas enligt 3 kap. 15 eller 16 § utsökningsbalken och en domstol inte har meddelat ett sådant förordnande som avses i 18 § i samma kapitel.

I andra fall än de som avses i första och andra styckena skall borgenären styrka sin behörighet att begära gäldenären i konkurs.

3 kap. 9 §

Pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om sådan egendom som hör till konkursboet, får konkursboet överta gäldenärens talan. Om boet, trots att det har underrättats om rättegången, inte övertar gäldenärens talan, skall egendomen anses inte tillhöra konkursboet. Egendomen får inte så länge konkursen pågår utmätas för en fordran som kan göras gällande i konkursen. Om konkursboet övertar gäldenärens talan, tillämpas beträffande boets skyldighet att svara för rättegångskostnad vad som i rättegångsbalken föreskrivs om den till vilken överlåtelse har ägt rum enligt 13 kap. 7 § samma balk.

Förs talan mot gäldenären angående en fordran som kan göras gällande i konkursen, får konkursboet inträda i rättegången vid sidan av gäldenären.

Gäldenären skall underrätta domstolen om konkursen i de fall som avses i första och andra styckena. Domstolen skall lämna konkursboet meddelande om rättegången.

Har en borgenärs fordran fastställt av domstol eller *av kronofogdemyndighet med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*, skall detta godtas som stöd för behörighet att begära gäldenären i konkurs, även om avgörandet inte har vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte, om en domstol har förordnat att avgörandet inte får verkställas.

Gäldenären skall underrätta domstolen om konkursen i de fall som avses i första och andra styckena. Domstolen skall lämna konkursboet meddelande om rättegången. *I mål om betalningsföreläggande eller handräckning gäller vad som nu sagts om domstolen i stället kronofogdemyndigheten.*

5 kap.

11 §

För en fordran som är förenad med förmånsrätt och som löper med ränta skall ränta beräknas till den dag då utdelningsförslaget upprättas eller, om medlen betalas ut i förskott, dagen för utbetalningen.

Om en fordran som är förenad med förmånsrätt men som inte löper med ränta hade kunnat göras räntebärande genom delgivning av stämning eller av ansökan om *lagsökning* eller betalningsföreläggande, skall ränta för den beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från dagen för konkursbeslutet, om fordringen då var förfallen till betalning och annars från den senare dag då fordringen förfaller till betalning. Räntan skall beräknas till dag som avses i första stycket.

För fordringar utan förmånsrätt beräknas från dagen för konkursbeslutet ränta mellan borgenärerna endast om boet räcker till betalning av mer än beloppet av alla fordringar i konkursen utan förmånsrätt, i förekommande fall inberäknat vid konkursbeslutet upplupen ränta. Räntan bestäms med tillämpning av första och andra styckena.

Om en fordran som är förenad med förmånsrätt men som inte löper med ränta hade kunnat göras räntebärande genom delgivning av stämning eller av ansökan om betalningsföreläggande, skall ränta för den beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från dagen för konkursbeslutet, om fordringen då var förfallen till betalning och annars från den senare dag då fordringen förfaller till betalning. Räntan skall beräknas till dag som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om *lagsökning*, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

12 Förslag till Lag om ändring i räntelagen (1975:635)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 4 § räntelagen (1975:635) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

I annat fall än som avses i 3 § utgår ränta på förfallen fordran, för vilken betalningstiden försittes, från den dag som infaller en månad efter det borgenären har avsänt räkning eller på annat sätt framställt krav på betalning av bestämt belopp med angivande att underlåtenhet att betala medför skyldighet att utge ränta. Gälldenären är dock ej skyldig att erlagga ränta för tid innan räkningen eller kravet har kommit honom till handa.

Avser fordringen skadestånd eller annan liknande ersättning som ej kan fastställas utan särskild utredning, utgår ränta på förfallet belopp från den dag som infaller en månad efter det borgenären har framställt krav på ersättning och lagt fram utredning som med hänsyn till omständigheterna skäligen kan begäras av honom. Gälldenären är dock ej skyldig att erlagga ränta för tid innan kravet och utredningen har kommit honom till handa.

Oavsett vad som *föreskrives* i första och andra styckena utgår ränta på förfallen fordran senast från dagen för delgivning av ansökan om *lagsökning eller* betalningsföreläggande eller av stämning i mål om utgivande av betalning.

Oavsett vad som *föreskrivs* i första och andra styckena utgår ränta på förfallen fordran senast från dagen för delgivning av ansökan om betalningsföreläggande eller av stämning i mål om utgivande av betalning.

Utan hinder av bestämmelserna i andra och tredje styckena utgår ränta på en fordran, som avser skadestånd med anledning av ett uppsåtligt brott och inte skall utges som livränta, alltid från den dag då skadan uppkom.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1987:327.

13 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter

Prop.

1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Har arbetsgivare hos domstol eller skiljemän framställt yrkande om vräkning av arbetstagare från lägenhet, som upplåtits åt honom på grund av hans arbetsanställning, och upplyses att arbetstagaren deltar i strejk vid arbetsgivarens företag eller att han är föremål för lockout från arbetsgivarens sida, får yrkandet, ändå att arbetstagaren befinnes skyldig att avflytta från lägenheten, i avbidan på konfliktens avveckling icke bifallas förrän tre månader förflutit från det han i anledning av konflikten upphörde med arbetet.

Har arbetsgivare hos domstol, *kronofogdemyndighet* eller skiljemän framställt yrkande om vräkning av arbetstagare från lägenhet, som upplåtits åt honom på grund av hans arbetsanställning, och upplyses att arbetstagaren deltar i strejk vid arbetsgivarens företag eller att han är föremål för lockout från arbetsgivarens sida, får yrkandet, ändå att arbetstagaren befinnes skyldig att avflytta från lägenheten, i avbidan på konfliktens avveckling icke bifallas förrän tre månader förflutit från det han i anledning av konflikten upphörde med arbetet.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1981:780.

14 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1939:608) om enskilda vägar

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 106 § lagen (1939:608) om enskilda vägar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

106 §¹

Länsstyrelsen får vid vite förelägga den som uppfört byggnad eller vidtagit annan åtgärd i strid mot förbud enligt 100 § att undanröja eller ändra det utförda. *Tingsrätten* får meddela handräckning till rättelse i vad olagligen skett. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, byggnadsnämnd samt ägare eller innehavare av fastighet, som får begagna vägen. *Beträffande* sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Länsstyrelsen får vid vite förelägga den som uppfört byggnad eller vidtagit annan åtgärd i strid mot förbud enligt 100 § att undanröja eller ändra det utförda. *Kronofogdemyndigheten* får meddela *särskild* handräckning till rättelse i vad olagligen skett. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, byggnadsnämnd samt ägare eller innehavare av fastighet, som får begagna vägen. *I fråga om* sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Efterkoms ej föreläggande, som meddelats med stöd av 101 §, skall på anmodan av länsstyrelsen kronofogdemyndigheten föranstalta om att åtgärden vidtages.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:853.

15 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 39 § lagen (1950:596) om rätt till fiske skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §¹

Är det uppenbart att fiskeredskap utsatts eller anordning vidtagits i strid med vad som gäller om fiskådra och sker inte rättelse genast efter tillsägelse, får *tingsrätten* på ansökan av den som lider skada meddela handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Är det uppenbart att fiskeredskap utsatts eller anordning vidtagits i strid med vad som gäller om fiskådra och sker inte rättelse genast efter tillsägelse, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som lider skada meddela *särskild* handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Detsamma skall gälla, om någon begagnar av länsstyrelsen fastställt märke för redskap eller notvarp på sätt som är ägnat att obehörigen avhålla annan från att fiska.

Om ett allmänt fiskeriintresse berörs får ansökan om handräckning även göras av allmän åklagare, av fiskeristyrelsen eller av fisketillsynsman som särskilt förordnats för detta.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1985:935.

16 Förslag till Lag om ändring i naturvårdslagen (1964:822)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 39 § naturvårdslagen (1964:822) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §¹

Har någon överträtt beslut eller föreskrift som avses i 37 § första stycket 1, 2, 4, 6 eller 8 får länsstyrelsen förelägga honom att åstadkomma rättelse. Har i fråga om en viss fastighet eller byggnad, anordning eller anläggning på annans mark ägaren till egendomen begått överträdelsen och övergår egendomen till ny ägare, får denne föreläggas att vidta rättelse, om det inte är oskäligt. Är fråga om överträdelse av beslut eller föreskrift över vars efterlevnad kommunal nämnd med stöd av överlåtelse enligt 18 b § utövar tillsyn, tillkommer det i stället nämnden att meddela sådant föreläggande. I beslut om föreläggande får vite sättas ut. Vidare får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, statens naturvårdsverk, länsstyrelsen, den kommunala nämnd som handhar naturvårdsfrågor eller, i fall där kommunal nämnd har att meddela föreläggande, av den nämnden. *Beträffande* sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § handräckningslagen (1981:847).

Har någon överträtt beslut eller föreskrift som avses i 37 § första stycket 1, 2, 4, 6 eller 8 får länsstyrelsen förelägga honom att åstadkomma rättelse. Har i fråga om en viss fastighet eller byggnad, anordning eller anläggning på annans mark ägaren till egendomen begått överträdelsen och övergår egendomen till ny ägare, får denne föreläggas att vidta rättelse, om det inte är oskäligt. Är fråga om överträdelse av beslut eller föreskrift över vars efterlevnad kommunal nämnd med stöd av överlåtelse enligt 18 b § utövar tillsyn, tillkommer det i stället nämnden att meddela sådant föreläggande. I beslut om föreläggande får vite sättas ut. Vidare får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, statens naturvårdsverk, länsstyrelsen, den kommunala nämnd som handhar naturvårdsfrågor eller, i fall där kommunal nämnd har att meddela föreläggande, av den nämnden. *I fråga om* sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*.

Vid meddelande av föreläggande enligt 17 § första stycket, 20 § eller 22 § andra stycket får länsstyrelsen utsätta vite. Efterkoms ej sådant föreläggande, skall på anmodan av länsstyrelsen kronofogdemyndigheten föranstalta om att åtgärden vidtages.

Byggnadsnämnden får utsätta vite vid meddelande av föreläggande enligt 17 § tredje stycket. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får utsätta vite vid meddelande av föreläggande enligt 24 §. Efterkommes ej föreläggandet, äger vederbörande nämnd låta vidtaga åtgärden på den försumliges bekostnad.

I beslut om föreläggande som avses i första, andra eller tredje stycket får förordnas att beslutet skall gälla utan hinder av att det inte har vunnit laga kraft.

¹ Senaste lydelse 1987:133.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

17 Förslag till
Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 47 § miljöskyddslagen (1969:387)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §

Har någon begått en gärning som avses i 45 § första stycket 1-3, får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Berörs allmänna intressen, får ansökan om handräckning göras av statens naturvårdsverk eller annan myndighet som ärendet angår.

Efterkoms inte ett föreläggande enligt 40 § första eller andra stycket, skall kronofogdemyndigheten på anmodan av tillsynsmyndigheten ombesörja att åtgärd vidtas.

Det åligger polismyndighet att lämna den handräckning som behövs för utövande av tillsyn enligt denna lag.

Har någon begått en gärning som avses i 45 § första stycket 1-3, får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1989:363.

18 Förslag till
Lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 29 § bostadsrättslagen (1971:479)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Bostadsrättsföreningen har rätt att erhålla tillträde till lägenheten när det behövs för att utöva nödig tillsyn eller utföra arbete som erfordras. När bostadsrätten enligt 10, 12 eller 37 § skall säljas på offentlig auktion, är bostadsrättshavaren skyldig att låta lägenheten visas på lämplig tid. Föreningen skall tillse att bostadsrättshavaren ej tillskyndas större olägenhet än nödvändigt.

Bostadsrättshavaren är skyldig att tåla inskränkningar i nyttjanderätten, som föranledes av nödvändiga åtgärder för att utrota ohyra i fastigheten, även om hans lägenhet icke besväras av ohyra. Därvid äger 22 § motsvarande tillämpning.

Underlåter bostadsrättshavaren att bereda föreningen tillträde till lägenheten när föreningen enligt första eller andra stycket har rätt till det, *kan tingsrätten förordna om handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § handräckningslagen (1981:847).

Underlåter bostadsrättshavaren att bereda föreningen tillträde till lägenheten när föreningen enligt första eller andra stycket har rätt till det, *får kronofogdemyndigheten meddela särskild handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1982:353.

Härigenom föreskrivs att 72 § väglagen (1971:948)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

72 §

Utförs ledningsarbete eller uppförs en byggnad i strid mot 44, 47 eller 48 § eller mot en föreskrift eller ett förbud som har meddelats med stöd av 44, 47 eller 48 § får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Utförs ledningsarbete eller uppförs en byggnad i strid mot 44, 47 eller 48 § eller mot en föreskrift eller ett förbud som har meddelats med stöd av 44, 47 eller 48 §, får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Om någon bryter mot ett förbud i 46–48 § eller mot en föreskrift eller ett förbud som har meddelats med stöd av 46–48 § och är det inte fråga om uppförande av en byggnad, får kronofogdemyndigheten vidta åtgärd för rättelse.

Kronofogdemyndigheten skall lämna det biträde som behövs för att beslut av länsstyrelsen enligt 64 § andra stycket skall kunna genomföras.

Polismyndigheten skall lämna väghållningsmyndigheten det biträde som behövs för att åtgärder som avses i 34, 40, 43, 45 eller 53 § skall kunna vidtas.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1987:459.

20 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1971:1154) om förbud mot
dumpning av avfall i vatten

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Har någon begått gärning som avses i 5 §, får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Har någon begått gärning som avses i 5 §, får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*.

Berörs allmänna intressen, får ansökan om handräckning göras av den myndighet som ärendet angår.

Det åligger polismyndighet att lämna den handräckning som behövs för utövande av tillsyn enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:862.

21 Förslag till
Lag om ändring i gruvlagen (1974:342)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 2 § gruvlagen (1974:342) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.
2 §¹

Påbörjas undersökningsarbete i strid med 3 kap. 1 § andra stycket eller utförs anläggning i strid med 3 kap. 2 § andra stycket, får *tingsrätten* efter ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tagas bort på inmutarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 6 kap. 5 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av bergmästaren meddela handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *åtgärd* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Påbörjas undersökningsarbete i strid med 3 kap. 1 § andra stycket eller utförs anläggning i strid med 3 kap. 2 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* efter ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tagas bort på inmutarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 6 kap. 5 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av bergmästaren meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *sådan handräckning* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:863.

22 Förslag till Lag om ändring i lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 42 § lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §¹

Påbörjas undersökningsarbete utan att säkerhet ställts enligt vad som föreskrivs i 20 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket eller utförs anläggning i strid med 15 § andra stycket, 22 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 43 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av bergmästaren meddela handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *åtgärd* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Påbörjas undersökningsarbete utan att säkerhet ställts enligt vad som föreskrivs i 20 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket eller utförs anläggning i strid med 15 § andra stycket, 22 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 43 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av bergmästaren meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *sådan handräckning* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1982:484.

23 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 21 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §¹

Åsidosättes förbud som har meddelats enligt 20 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den myndighet som har meddelat förbudet meddela handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om handräckning som avses i första stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Åsidosättes förbud som har meddelats enligt 20 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den myndighet som har meddelat förbudet meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om handräckning som avses i första stycket finns bestämmelser i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1982:486.

24 Förslag till
Lag om ändring i vattenlagen (1983:291)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 55 § och 21 kap. 4 § vattenlagen (1983:291) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap.
55 §

Om svaranden för att bemöta käromålet gör en ansökan hos vattendomstolen enligt 13 § första stycket 3 eller 4 eller om ändrade bestämmelser om vattentappning enligt 13 § första stycket 10, handläggs målet i dess helhet som ett ansökningsmål, om inte målet med stöd av 13 § andra stycket ändå behandlas som ett stämningsmål.

Har vattendomstolen i stämningsmål eller enligt *handräckningslagen* (1981:847) eller länsstyrelsen enligt 21 kap. 3 § denna lag beslutat om *borttagande eller ändring av en vattenanläggning* och görs en ansökan som avses i första stycket, får vattendomstolen ansökningsmålet bestämma att beslutet inte får verkställas innan målet har blivit slutligt avgjort eller vattendomstolen förordnar annat. Sökanden skall ställa säkerhet för kostnader och skador.

Har *beslut om borttagande eller ändring av en vattenanläggning meddelats* av vattendomstolen i ett stämningsmål, av *kronofogdemyndigheten med stöd av lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning* eller av länsstyrelsen enligt 21 kap. 3 § denna lag och görs en ansökan som avses i första stycket, får vattendomstolen i ansökningsmålet bestämma att beslutet inte får verkställas innan målet har blivit slutligt avgjort eller vattendomstolen förordnar annat. Sökanden skall ställa säkerhet för kostnader och skador.

21 kap.
4 §

I fall som avses i 3 § får *vattendomstolen* meddela handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847). Utslag i sådant mål överklagas hos vattenöverdomstolen.

I fall som avses i 3 § får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*. Utslag i sådant mål överklagas hos vattenöverdomstolen.

Om allmänna intressen berörs, görs ansökan om handräckning av länsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs att 38 och 39 §§ lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

38 §

Påbörjas undersökningsarbete utan att vad som i 22 § andra stycket föreskrivs om ställande av säkerhet iakttagits eller utförs anläggning i strid med 18 § andra stycket eller 20 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om sådant förordnande finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Påbörjas undersökningsarbete utan att vad som i 22 § andra stycket föreskrivs om ställande av säkerhet iakttagits eller utförs anläggning i strid med 18 § andra stycket eller 20 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om sådan *handräckning* som avses i första stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

39 §

Iakttar en koncessionshavare inte villkor som förenats med koncessionen eller efterkommer han inte vad som begärs med stöd av 35 § eller 36 § andra stycket, får länsstyrelsen vid vite förelägga honom att fullgöra sina skyldigheter.

Under samma förutsättning får *tingsrätten* på ansökan av länsstyrelsen eller, i fall som nämns i 35 §, myndighet som avses där *förordna* om handräckning för att åstadkomma rättelse på bekostnad av koncessionshavaren.

Under samma förutsättning får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av länsstyrelsen eller, i fall som nämns i 35 §, myndighet som avses där *meddela särskild handräckning* för att åstadkomma rättelse på bekostnad av koncessionshavaren. I fråga om sådan *handräckning* finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

26 Förslag till
Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 12-13 §§ plan- och bygglagen (1987:10) skall följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.
12 §

Tingsrätten får meddela handräckning så att rättelse sker när någon

Kronofogdemyndigheten får meddela *särskild* handräckning så att rättelse sker när någon

1. utan lov har vidtagit en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov,

2. har vidtagit en åtgärd med stöd av bygglov, rivningslov eller marklov, om lovet har ändrats eller upphävts genom ett beslut som har vunnit laga kraft,

3. i annat fall än som avses i 1 har vidtagit en åtgärd som strider mot denna lag eller mot någon föreskrift eller något beslut som har meddelats med stöd av lagen,

4. har underlåtit att utföra arbete eller vidta en åtgärd som har förelagts honom enligt 15 §, 16 § första stycket eller 17 §.

13 §

Ansökningar om handräckning får göras av byggnadsnämnden. Bestämmelser om sådan handräckning finns i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Ansökningar om handräckning får göras av byggnadsnämnden. Bestämmelser om sådan handräckning finns i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 22 § och 3 kap. 17 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 kap.
22 §

Vid överträdelse av beslut eller föreskrift enligt detta kapitel får tingsrätten besluta om handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen.

I fråga om handräckning finns bestämmelser i *handräckningslagen* (1981:847).

Vid överträdelse av beslut eller föreskrift enligt detta kapitel får *kronofogdemyndigheten* meddela särskild handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen.

I fråga om *sådan* handräckning som avses i första stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

3 kap.
17 §

Om ett byggnadsminne har ändrats i strid mot meddelade skyddsföreskrifter, får länsstyrelsen förelägga ägaren att återställa ändringen om det är möjligt. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Tingsrätten får besluta om handräckning för att avbryta pågående förstörelse av ett byggnadsminne eller för att återställa det. Även i annat fall får handräckning beslutas, om det behövs för att bestämmelse i detta kapitel skall efterlevas.

Ansökan om handräckning får göras av länsstyrelsen eller allmän åklagare. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *handräckningslagen* (1981:847).

Kronofogdemyndigheten får meddela särskild handräckning för att avbryta pågående förstörelse av ett byggnadsminne eller för att återställa det. Även i annat fall får handräckning beslutas, om det behövs för att bestämmelse i detta kapitel skall efterlevas.

Ansökan om handräckning får göras av länsstyrelsen eller allmän åklagare. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

28 Förslag till
Lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 § begravningslagen (1990:1144) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.
5 §

Om gravrättsinnehavaren inte följer ett vitesföreläggande enligt 4 §, får *tingsrätten besluta om* handräckning för anordningens borttagande.

För sådan handräckning finns *föreskrifter i 17 § handräckningslagen (1981:847)*.

Om gravrättsinnehavaren inte följer ett vitesföreläggande enligt 4 §, får *kronofogden myndigheten meddela särskild* handräckning för anordningens borttagande.

I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

29 Förslag till
Lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 4 § minerallagen (1991:45) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagna lydelse

15 kap.
4 §

Om undersökningsarbete påbörjas utan att säkerhet har ställts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket eller om anläggning utförs i strid med 3 kap. 3 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall ställas in eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om *åtgärder* som avses i första stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Om undersökningsarbete påbörjas utan att säkerhet har ställts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket eller om anläggning utförs i strid med 3 kap. 3 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall ställas in eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om *sådan handräckning* som avses i första stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

30 Förslag till
Lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 6 § utsökningsregisterlagen (1986:617) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Utöver de uppgifter som anges i 4 och 5 §§ får utsökningsregistret, i den utsträckning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, innehålla uppgifter om

1. exekutionstitel, skuldens storlek, medelsslag, dag när skulden fastställdes och när den förföll till betalning, influtna medel, den tidpunkt vid vilken skulden preskriberas samt andra förhållanden av betydelse för betalningsskyldigheten som framgår av exekutionstiteln eller av andra handlingar i målet,

1. exekutionstitel, skuldens storlek, *arbetsgivare eller annan utbetalare av ersättning som avses i 7 kap. 1 § eller 15 kap. 2 § utsökningsbalken*, medelsslag, dag när skulden fastställdes och när den förföll till betalning, influtna medel, den tidpunkt vid vilken skulden preskriberas samt andra förhållanden av betydelse för betalningsskyldigheten som framgår av exekutionstiteln eller av andra handlingar i målet,

2. de verkställighetsåtgärder som har begärts av sökanden,
3. den som sökt verkställigheten och vad som i övrigt behövs för utbetalning av influtna medel och annan redovisning,
4. ställd säkerhet, uppskov och avbetalningsplan,
5. utmätning, exekutiv försäljning, införsel, avräkning och betalningssäkering,
6. kvarstad och återtagande av vara,
7. bötesförvandling,
8. betalningsinställelse och likvidation,
9. konkurs, ackord, näringsförbud och förordnande av god man enligt 2 § ackordslagen (1970:847),
10. förhör eller annan åtgärd som har vidtagits för efterforskning av tillgångar,
11. redovisningen av verkställighetsuppdraget,
12. administrativa och tekniska uppgifter som behövs för registrets användning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

31 Förslag till Lag om register för betalningsföreläggande och handräckning

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs följande.

Registerändamål

1 § För handläggning hos kronofogdemyndigheterna av mål enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett register för varje kronofogdemyndighet. Registret får användas även för tillsyn, planering och uppföljning av verksamheten samt för framställning av statistik. Uppgifter i registret om utslag i målen får användas som underlag för verkställighet enligt utsökningsbalken.

Registeransvar

2 § Varje kronofogdemyndighet är registeransvarig för sitt register. Riksskatteverket är registeransvarigt för alla registren.

Registerinnehåll

3 § Registret får innehålla uppgifter om sökanden och svaranden i målet. Förs partens talan av ställföreträdare, får registret innehålla uppgifter om denne.

4 § För en fysisk person får i registret anges

1. namn, adress, yrke och personnummer eller, när uppgift om personnummer saknas, särskilt registreringsnummer,
2. adress till arbetsplats och annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman,
3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen,
4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med parten.

5 § För en juridisk person får i registret anges firma, adress, telefonnummer och organisationsnummer eller, när uppgift om organisationsnummer saknas, särskilt registreringsnummer. För den juridiska personens ställföreträdare får anges uppgifter enligt 4 §.

För ett dödsbo får även den avlidnes personnummer registreras.

6 § Företräds en part av ett ombud, får i registret anges ombudets namn, adress och telefonnummer. Dessa uppgifter får också anges för ingivaren av målet, om denne är någon annan än parten eller ombudet.

7 § Utöver de uppgifter som anges i 4-6 §§ får registret innehålla uppgifter om

1. målnummer, inkomstdag, handlägningsställe, ansökningsavgift och saken,
2. yrkanden i målet och grunden för dem,
3. handlingar som inkommer i målet,
4. handlingar som skickas ut i målet,

5. delgivning och frister,
6. beslut och utslag som meddelas i målet,
7. annat som tillförs målet och är av betydelse för handläggningen.

Registret får även innehålla de tekniska och administrativa uppgifter som behövs för att tillgodose ändamålen med registret.

Prop.
1990/91:126

Sökbegrepp

8 § Vid sökning i ett register får som sökbegrepp användas endast namn, personnummer, organisationsnummer, särskilt registreringsnummer, sökandens eller ingivarens referensnummer, ingivarens kodbeteckning, målnummer, målets inkomstdag, dagen för målets avgörande, bevakningstider och uppgifter om målets art.

Riksskatteverket får som sökbegrepp inte använda uppgifter om sökanden eller svaranden i målet.

Regeringen får föreskriva att även andra uppgifter får användas som sökbegrepp för de ändamål som anges i 1 § andra meningen.

Utlämnande av uppgifter

9 § För redovisning till sökanden i målet får uppgifter i ett register lämnas ut på medium för automatisk databehandling. I övrigt får uppgifter i ett register lämnas ut på medium för automatisk databehandling endast om detta följer av lag eller förordning eller regeringen har medgett det. Regeringen får uppdraga åt datainspektionen att lämna sådant medgivande i fråga om uppgifter som inte omfattas av sekretess. Datainspektionens beslut får överklagas till regeringen.

10 § Begär en enskild hos riksskatteverket att få underrättelse enligt 10 § datalagen (1973:289), lämnas underrättelsen av kronofogdemyndigheten.

Gallring av uppgifter

11 § Uppgifter om utslag i mål om betalningsföreläggande skall gallras ur registret före utgången av juni månad kalenderåret efter det att tre år förflutit efter det är då utslaget meddelades. I övrigt skall uppgifter om mål om betalningsföreläggande och handräckning gallras ur registret före utgången av juni månad kalenderåret efter det att målet avgjorts av kronofogdemyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva att uppgifter i registret får bevaras längre tid än som sägs i första stycket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 1991

Närvarande: statsministern Carlsson, ordförande, och statsråden S. Andersson, Göransson, Dahl, R. Carlsson, Hellström, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Löow, Persson, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Freivalds

Proposition om följdlagstiftning med anledning av den nya summariska processen, m.m.

1 Inledning

Summarisk process är en sammanfattande beteckning för handläggningen av mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning. Dessa mål handläggs nu vid tingsrätterna. Riksdagen beslutade i maj 1990 om genomgripande förändringar som gäller den summariska processen (prop. 1989/90:85, JuU31, rskr. 311, SFS 1990:746-748). I fortsättningen skall den summariska processen handhas av kronofogdemyndigheterna enligt ett delvis nytt förfarande som regleras i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (BfL). Den nya lagstiftningen träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Siktet är inställt på ett ikraftträdande omkring den 1 januari 1992.

I propositionen till den redan beslutade lagstiftningen konstaterade jag att en förändring av den summariska processen i enlighet med förslaget krävde följändringar i en mängd lagar och att de flesta av ändringarna borde anstå tills riksdagen hade fattat beslut i huvudfrågorna. Efter riksdagsbeslutet upprättades inom justitiedepartementet promemorian (Ds 1990:56) Följdlagstiftning med anledning av den nya summariska processen. Tiden är nu mogen att ta upp de frågor som behandlas i promemorian. Jag vill redan nu säga att jag i allt väsentligt ansluter mig till promemorians lagförslag. På en punkt, nämligen förslaget till en lag om ett ADB-register för den summariska processen, har dock gjorts en ganska omfattande omarbetning. Promemorians förslag i den delen bör därför fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2*. En sammanställning av remissvaren har gjorts inom justitiedepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 90-1415).

Med utgångspunkt i bl. a. promemorians förslag och remissvaren upprättades inom justitiedepartementet ett förslag till registerlag (*bilaga 3* till protokollet) och remitterades till datainspektionen för yttrande enligt 2 a § datalagen (1973:289). Sedan inspektionen avgett yttrande (*bilaga 4*) över bl. a.

gen (1973:289). Sedan inspektionen avgett yttrande (*bilaga 4*) över bl.a. detta förslag, upprättades ett omarbetat förslag, som förelades inspektionen för kompletterande yttrande enligt 2 a § datalagen. Inspektionens kompletterande yttrande bör fogas till protokollet som *bilaga 5*.

I detta ärende avser jag att ta upp också vissa förslag som riksskatteverket (RSV) har framfört vid den översyn av utskökningsbalken (UB) som RSV gör på regeringens uppdrag. I juli 1990 avlämnade RSV en delrapport (RSV Rapport 1990:5). RSVs sammanfattning av sin rapport bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 6*. Rapporten har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna bör fogas som *bilaga 7* till protokollet. En sammanställning av remissvaren har gjorts inom justitiedepartementet och finns tillgänglig i lagstiftningsärendet (dnr 90-1697).

Av förslagen i RSVs rapport behandlar jag i detta ärende dem som förutsätter lagändringar. På en punkt anser jag emellertid att ett ställningstagande till rapporten bör anstå. Det gäller frågan om omprövning av kronofogdemyndigheternas beslut i utskökningsmål. Domstolsutredningen (Ju 1989:06), som tillsattes år 1989, har till uppgift att göra en översyn av domstolarnas uppgifter, arbetssätt och organisation. I utredningens uppdrag ingår bl.a. att överväga om kronofogdemyndigheternas beslut i utskökningsmål skall överklagas till tingsrätt i stället för som nu till hovrätt. Frågan om omprövning av beslut vid kronofogdemyndigheterna bör bedömas i ljuset av vad utredningen kommer fram till i fråga om instansordningen i utskökningsmål.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 21 februari 1991 att inhämta lagrådets yttrande över upprättade lagförslag. De lagförslag som remitterats till lagrådet bör fogas till protokollet som *bilaga 8*. Det till lagrådet remitterade förslaget till lag om register för betalningsföreläggande och handräckning är identiskt med det förslag som förelades datainspektionen för kompletterande yttrande enligt 2 a § datalagen.

Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran. Lagrådets yttrande bör fogas till protokollet som *bilaga 9*. Lagrådets granskning har lett till vissa redaktionella ändringar i lagförslagen.

2 Allmän motivering

2.1 Vissa följdändringar med anledning av den nya summariska processen

Mitt förslag: Med anledning av den nya summariska processen görs en rad följdändringar av huvudsakligen redaktionell art i bl.a. rättegångsbalken, utskökningsbalken, jordabalken och konkurslagen (1987:672).

Prop.
1990/91:126

Remissinstanserna har i allt väsentligt godtagit förslagen. Kritik har dock riktats från ett par håll mot ett förslag till lag om betalningsföreläggande för fordringar i anställningsförhållanden, m.m.

Prop.
1990/91:126

Skälen för mitt förslag: Den nya summariska processen enligt BfL skiljer sig från den nuvarande på flera sätt. Målen skall i fortsättningen prövas hos kronofogdemyndigheten och inte hos tingsrätten. Kronofogdemyndigheten skall också – om inte sökanden begär annat – verkställa avgörandet. Om svaranden bestrider ansökningen, skall kronofogdemyndigheten i allmänhet på sökandens begäran överlämna målet till tingsrätt. Ett flertal lagar måste nu anpassas till att kronofogdemyndigheterna i fortsättningen kan meddela sådana verkställbara avgöranden som hittills bara kunnat meddelas av domstol. I stor utsträckning är dessa författningsändringar av redaktionell natur.

Andra ändringsförslag som jag tar upp nu är föranledda av att det nya förfarandet skiljer sig processuellt från det nuvarande på en mängd punkter. En viktig nyhet är att de mål som gäller penningfordran handläggs i ett enhetligt förfarande, betalningsföreläggande, och inte som nu i två former, betalningsföreläggande och lagsökning. Vidare är de mål som gäller annat än betalning, handräckningsmålen, indelade i två olika former – vanlig handräckning och särskild handräckning – beroende på bl.a. syftet med ansökningen. Det har också tillskapats delvis nya regler för avgörandenas rättskraft och verkställbarhet.

De nu aktuella lagändringarna bör i princip självfallet träda i kraft samtidigt som BfL och de övriga lagändringar som riksdagen redan har beslutat om. Regeringen bör därför få bestämma ikraftträdandedagen.

I specialmotiveringen återkommer jag till de enskilda förslagen och redovisar där synpunkter från remissinstanserna och mina egna ställningstaganden.

2.2 ADB-register för den summariska processen

Mitt förslag: Vid varje kronofogdemyndighet inrättas ett nytt ADB-register för handläggning av målen i den nya summariska processen. Varje kronofogdemyndighet har tillsammans med RSV registeransvar för sitt register. Registerfrågorna regleras i en särskild lag om register för betalningsföreläggande och handräckning.

Promemorians förslag överensstämmer i de flesta hänseenden med mitt. Promemorian innehåller dock inget förslag om registeransvar för RSV.

Skälen för mitt förslag: Handläggningen hos kronofogdemyndigheterna kommer att ske med hjälp av ADB-teknik. Detta ställer krav på en författningsreglering av de frågor som gäller ADB-register för handläggningen av målen. Det råder stor enighet om att den grundläggande regleringen bör ske i lagform.

Av integritetsskäl bör det inrättas ett separat register för varje kronofogdemyndighet, dvs. 24 olika register. Vidare bör varje kronofogdemyndighet tillsammans med RSV ha registeransvar för sitt register. Jag återkommer i

2.3 ADB-ansökan i enskilt mål

Mitt förslag: Den som i större omfattning inger ansökningar i utskönningsmål, som handläggs som enskilt mål, skall kunna få tillstånd att göra ansökan på magnetband eller annat ADB-medium. Även i sådana fall skall – med ett undantag – exekutionstiteln (verkställighetsurkunden) ges in till kronofogdemyndigheten.

RSVs förslag: Förslaget överensstämmer i princip med mitt med den skillnaden att RSV föreslagit att exekutionstiteln måste ges in bara om kronofogdemyndigheten begär det.

Remissinstanserna har i princip godtagit att ansökan kan få ske på ADB-medium. De flesta har emellertid ställt sig tveksamma eller helt avvisande till att exekutionstiteln normalt inte skulle behöva ges in.

Skälen för mitt förslag:

Bakgrund

Enligt 2 kap. 1 § UB görs en ansökan om verkställighet muntligen eller skriftligen hos kronofogdemyndigheten. En ansökningshandling skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud. Sökanden skall ange den åtgärd som han yrkar. Till ansökningen skall fogas den aktuella exekutionstiteln, eller kopia av den, och i vissa fall ytterligare handlingar. När ansökan kommit in och kronofogdemyndigheten funnit att exekutionstiteln är verkställbar (exigibel), registrerar myndigheten ansökningen i utskönningsregistret. Registreringen sker via terminal. Detta betyder att uppgifterna i ansökningen läggs in manuellt i registret.

De ändringar som RSV föreslagit syftar främst till att ansökningarna skall kunna registreras maskinellt. Lösningar av det slaget finns redan i de allmänna målen – alltså mål om verkställighet av skatter och avgifter m.m. (se 2 kap. 30 § UB). Även i två typer av enskilda mål, nämligen ansökningar från Trafikförsäkringsföreningen (TFF) avseende förfallna trafikförsäkringsavgifter och ansökningar från försäkringskassorna avseende återkrav för utgivna bidragsförskott, ges ansökan in på ADB-medium, men då inom ramen för det vanliga ansökningsförfarandet enligt 2 kap. 1 § UB. Jag skall ge en kort beskrivning av ansökningsförfarandet i de båda sistnämnda måltyperna.

I båda måltyperna lämnar ingivaren ansökningsuppgifter på magnetband. Banden innehåller alla de uppgifter som skall finnas i ansökningar om verkställighet, och registreringen av målen i utskönningsregistret görs sedermera genom maskinell överföring av uppgifterna från banden till utskönningsregistret.

I de flesta målen från försäkringskassorna begärs endast utmätning i över-skjutande skatt eller annan s.k. restitutionsfordran. Då tillämpas ett system

som innebär bevakning av om gäldenären får någon sådan restitution. Om så blir fallet, underrättas försäkringskassan, som då skickar in exekutionstiteln och en komplett skriftlig ansökan till kronofogdemyndigheten. Därefter provas om fordringen är verkställbar. Om så är fallet, läggs målet in i utskökningsregistret. Utmätningen säkerställs genom att utbetalning av de restituerade medlen till gäldenären tills vidare stoppas. Underrättelse om den sökta utmätningen sänds till gäldenären och därefter sker själva utmätningen.

I trafikförsäkringsmålen skickar TFF uppgifter på magnetband till RSV. TFF skickar även de exekutionstitlar som återopas till resp. kronofogdemyndighet. Till varje exekutionstitel fogas en vanlig skriftlig ansökan om utmätning där det också anges dels att ärendet är översänt till RSV på magnetband, dels huruvida fullständig eller begränsad tillgångsundersökning begärs i målet. Slutligen bifogar TFF även en utskrift av uppgifterna på bandet till resp. kronofogdemyndighet. RSV gör en huvudsakligen teknisk kontroll av bandet och uppgifterna på detta. Efter exigibilitetsprövning hos kronofogdemyndigheten registreras målen maskinellt i utskökningsregistret.

Inriktningen av en reform

Enligt företrädare för exekutionsväsendet är det beskrivna systemet med bandansökningar effektivt, arbetsbesparande och säkert. Enligt RSV skulle liknande rutiner med fördel kunna användas även för enskilda mål som ges in av andra ingivare. Jag ansluter mig till denna bedömning.

Som jag nämnde har RSV i rapporten föreslagit att ansökan om verkställighet skall kunna göras på ADB-medium utan någon skriftlig ansökningshandling och utan att exekutionstiteln inges. RSV har här jämfört med de allmänna målen, som registreras i utskökningsregistret och verkställs utan att kronofogdemyndigheten har gjort någon prövning av om underlaget är riktigt. Den jämförelsen är inte riktigt rättvisande, eftersom det i de allmänna målen gäller uppgifter från myndigheter om skulder till det allmänna. RSV har visserligen föreslagit att kronofogdemyndigheten skall få begära in exekutionstiteln när det finns skäl för det, men huvudregeln skulle ändå bli att verkställighet skedde utan att exekutionstiteln kontrollerats. Det avgörande skälet för förslaget att exekutionstiteln normalt inte skall behöva ges in är att man skall slippa skicka handlingar fram och tillbaka mellan kronofogdemyndigheten och sökanden.

Många remissinstanser har riktat stark kritik mot förslaget i den del det innebär att kravet på att ge in exekutionstitel efterges. Kritiken kan sammanfattas på följande sätt. Den föreslagna ordningen skulle innebära stora risker från rättssäkerhetssynpunkt. Det är oacceptabelt att enskilda svarande skall kunna registreras som gäldenärer med stöd av ett blankt påstående från en sökande om att han innehar ett verkställbart avgörande mot svaranden. Det skulle också kunna förekomma att utmätning begärdes för ett högre belopp än det för vilket exekutionstiteln gäller. Erfarenhetsmässigt yppas nämligen ofta större eller mindre fel i ansökningarna i dagens system, särskilt vad gäller yrkad ränta. Det föreslagna systemet skulle medföra att man i en helt annan utsträckning än i dag måste förlita sig på att gäldenären gör invändning mot eventuella felaktigheter i ansökningen. Men gäldenä-

terna har inte alltid så god kontroll på sina skulder, och de kan förledas att tro att betalningsuppgiften är riktig eftersom den är utfärdad av en myndighet.

För egen del anser jag att kritiken har en hel del fog för sig. Svårigheterna att förebygga att felaktiga krav läggs till grund för verkställighet är uppenbara. Felen kan få svåra följder för svaranden. Det är inte heller invändningsfritt att för kronofogdemyndigheterna och dess tjänstemän föreskriva att de skall verkställa krav som de egentligen inte kan ta ansvar för och vilkas riktighet inte heller prövats av någon annan myndighet. De grupper av enskilda mål där bandansökan för närvarande tillåts ger inte stöd för förslaget i denna del, eftersom det i de målen alltid kan ske en kontroll av exekutionstiteln.

Till det nu sagda kommer – som jag strax skall gå närmare in på – att frågan om hur exekutionstiteln skall hanteras inom ramen för ett ADB-baserat system kommer i ett helt annat läge när den nya summariska processen genomförs kring årsskiftet 1991/92.

Jag är mot denna bakgrund inte beredd att nu ställa mig bakom RSVs förslag när det gäller att slopa kravet på att ge in exekutionstiteln. Om det kravet behålls – med ett undantag som jag strax skall återkomma till – bör det dock, som också remissbehandlingen visar, inte föreligga några hinder mot att utvidga användningsområdet för ansökningar med hjälp av ADB och att därvid avstå från skriftlig eller muntlig ansökan.

Närmare om utformningen av ett system för ADB-ansökningar

Som jag nyss nämnde skall enligt UB ansökan i utsökningsmål göras muntligen eller skriftligen. En ansökan på magnetband eller annat ADB-medium uppfyller ingetdera av dessa krav. Redan av detta skäl krävs en lagändring. Vidare måste bandansökningarna uppfylla vissa kvalitetskrav, även om de kombineras med att exekutionstiteln ges in. Därför bör det krävas särskilt tillstånd för att ge in sådana ansökningar.

En reform med det antydda innehållet bör naturligen ta sikte på de vanliga typerna av verkställighetsansökningar som görs av större ingivare, t.ex. vanliga fordringsmål där ansökan görs av en inkassobyrå. Däremot torde det inte finnas något behov av att öppna det nya förfarandet för mål som gäller handräckning; jag återkommer något till detta i det följande. I de typer av fordringsmål som jag nämnde kommer sökandena med all sannolikhet i allmänhet inte att inskränka sig till att begära utmätning av restitutionsfordringar. Målen kommer därför mest att likna de mål från TFF som jag nyss beskrivit. Det ligger alltså närmast till hands att söka en förebild i rutinerna för dessa mål. Och i förhållande till denna förebild bör pappershanteringen utan olägenhet kunna minskas.

Principen bör vara att sökanden, i stället för att ge in en skriftlig ansökan som registreras manuellt hos myndigheten, lämnar motsvarande uppgifter i maskinläsbar form för maskinell registrering. Ingivandet bör, på samma sätt som i TFF-målen, administreras via RSV. Sökanden skall alltså kunna till RSV lämna in ett band med alla uppgifter som behövs för ansökan. Där skall framgå bl.a. uppgifterna om parterna, vilken exekutionstitel som åberopas,

Prop.
1990/91:126

för vilket belopp det yrkas utmätning och vilken form av verkställighet som begärs. RSV vidarebefordrar sedan ansökningen till kronofogdemyndigheten. Det bör ankomma på ingivaren att sända exekutionstiteln direkt till kronofogdemyndigheten tillsammans med en utskrift i de delar som berör den myndigheten av det band som lämnats till RSV, varefter exigibilitetsprövningen kan göras hos kronofogdemyndigheten.

Ett sådant system för bandansökningar innebär för ingivarna främst den vinsten att de slipper ta fram ansökningar på papper, underteckna dem och foga dem till rätt exekutionstitel. Den stora vinsten uppkommer emellertid på myndighetssidan genom att målen kan registreras maskinellt.

I detta sammanhang vill jag ta upp en fråga som gäller forumbestämmelserna för ansökan om utmätning. Enligt 4 kap. 8 § UB söks utmätning hos en viss kronofogdemyndighet, normalt hos myndigheten i det län där gäldenären har sitt hemvist. Även de utmätningsansökningar som görs på ADB-medium skall givetvis vara ställda till en viss kronofogdemyndighet. Den omständigheten att själva ADB-mediet av tekniska skäl måste lämnas in till RSV anser jag vara något som inte står i strid med gällande forumregler. Jag föreslår därför inte någon komplettering av dessa regler.

En annan fråga gäller när en utmätningsansökan som görs på ADB-medium skall anses ha inkommit till kronofogdemyndigheten. Av 2 kap. 6 § första stycket tryckfrihetsförordningen följer att en upptagning som kan uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel – alltså t.ex. ett magnetband – anses inkommen till myndighet när någon annan har gjort upptagningen tillgänglig för myndigheten i sådan form att den kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas. Tillämpat på ADB-ansökningar i utsökningsmål innebär detta att ansökan anses inkommen till kronofogdemyndigheten när RSV har fört in ansökan i utsökningsregistret. Detta kan komma att dröja någon dag och om en ingivare i något fall inte vill riskera ett sådant dröjsmål får han se till att i stället göra ansökningen i traditionell form direkt till kronofogdemyndigheten.

Jag vill slutligen påpeka att det förhållandet att ansökningar görs på ADB-medium inte innebär någon förändring i rätten att enligt offentlighetsprincipen ta del av innehållet i ansökningarna.

Tillstånd till ADB-ansökan

En förutsättning för att ett förfarande med bandansökningar skall fungera är att ingivarnas dataprogram är anpassade till RSVs. Vidare måste ansökningarna hålla en mycket hög grad av korrekthet. Och för att systemet skall ge några effektivitetsvinster måste varje ingivare fortlöpande ha ett stort antal ansökningar att ge in. RSV har efter samråd med några ingivargrupper kommit fram till att gränsen för lönsamhet går vid cirka 1 000 ärenden per år och ingivare. En sådan gräns skulle enligt RSV i nuläget öppna systemet för omkring 30-40 ingivare.

Prövningen av frågan om tillstånd till ADB-ansökan bör göras mot bakgrund av de kriterier jag nu nämnt. Tillståndsprövningen bör göras av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Enligt min mening ligger det närmast till hands att ge RSV ett sådant bemyndigande. Lagtekniskt bör

saken regleras så att det i 2 kap. 1 § UB anges att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får medge att ansökan om verkställighet görs på medium för automatisk databehandling. Därmed öppnas också möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om förfarandet.

Vid hanteringen av bandansökningar måste också beaktas datalagens regler om hantering av personuppgifter på ADB-medium.

Exekutionstitlar i den nya summariska processen

Som jag nämnde i inledningen handhas för närvarande den summariska processen, alltså mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning, av tingsrätterna. Från omkring den 1 januari 1992 kommer motsvarande mål att handläggas av kronofogdemyndigheterna. Dessa skall själva meddela utslag i mål där svaranden inte bestrider ansökningen och därefter normalt självantaget genast verkställa utslaget i målet. Sökanden skall dock kunna begära att automatisk verkställighet av utslaget inte sker. En hel del mål kommer naturligtvis att behöva redovisas till sökandena utan att verkställighet har kunnat ske fullt ut. När det sedermera görs en ansökan – eller en ny ansökan – om verkställighet i sådana fall är det en fördel om själva utslaget inte behöver ges in, utan att sökanden i stället kan inskränka sig till att åberopa utslaget och att kronofogdemyndigheten i dessa mål kan kontrollera uppgifterna i ansökningen mot utslaget i sitt eget register. Därmed skulle pappershanteringen minskas i dessa mål utan att något rättssäkerhetsintresse träds förnär.

För att den ordning jag nu beskrivit skall bli effektiv måste kronofogdemyndigheten ha direkt tillgång till utslaget i register. Uppgifterna om utslaget kommer inte alltid att ha förts över från registret för betalningsföreläggande och handräckning till utsökningsregistret; som jag nyss var inne på kommer ju inte varje utslag att föranleda att verkställighet inleds. Därför bör uppgifterna om utslaget kunna hämtas från registret för betalningsföreläggande och handräckning. Detta kräver i sin tur att dessa uppgifter bevaras i det registret förhållandevis länge. Det är också en fördel om utslaget tas fram centralt, dvs. av RSV. Annars kan man nämligen inte tillgodose de fall där gäldenären under mellantiden har flyttat till ett distrikt som hör under en annan kronofogdemyndighet än den som meddelade utslaget i målet. RSV bör därför ta fram utslaget ur registret. Detta kan RSV göra genom att söka på målnumret som skall vara specifikt för varje kronofogdemyndighet.

Jag föreslår därför – på det sätt som närmare kommer att framgå i specialmotiveringens avsnitt om registerlag för betalningsföreläggande och handräckning – att uppgifterna om utslag i mål om betalningsföreläggande inte behöver gallras förrän drygt tre år efter det att utslaget meddelades. Vidare föreslår jag ett undantag från UBs krav att exekutionstiteln i verkställighetsmål skall ges in, nämligen vid ADB-ansökningar där exekutionstiteln utgörs av ett utslag i ett mål om betalningsföreläggande som meddelats av en kronofogdemyndighet under den senaste treårsperioden.

När det gäller utslag i handräckningsmål finns inte samma behov. Man kan här räkna med att det nästan alltid begärs omedelbar verkställighet och att verkställigheten som regel fullbordas direkt efter det att utslag meddelats.

Det kan på litet längre sikt finnas utrymme för att i fler fall efterge kravet på ingivande av exekutionstitel. Det kan gälla mål där uppgifter om exekutionstiteln finns registrerade i utsökningsregistret på grund av tidigare verkställighetsansökningar. Sådana ändringar kräver emellertid ytterligare överväganden.

Prop.
1990/91:126

Något om ADB-ansökan i den summariska processen

Jag vill i detta sammanhang påminna om att det kommer att tillskapas rutiner för ADB-ansökningar även i den summariska processen. De lagliga förutsättningarna för detta finns i 9 § BfL. Där anges nämligen att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva undantag från huvudregeln att ansökan i den summariska processen skall vara skriftlig. En ingivare skall alltså under vissa förutsättningar kunna få tillstånd att ge in ansökan på ADB-medium. Jag återkommer till detta i specialmotiveringen till registerlagen för betalningsföreläggande och handräckning.

Som jag nyss nämnt skall kronofogdemyndigheten självantagligen verkställa utslaget i målet, om sökanden inte särskilt har yrkat att så inte skall ske. Detta innebär givetvis att sökanden i dessa mål inte behöver iaktta formföreskrifterna för ansökan om verkställighet (2 kap. 1 § och 2 § första stycket UB). Och en sökande som har tillstånd att ge in ADB-ansökan i den summariska processen behöver för dessa mål inte också ha tillstånd att ge in verkställighetsansökan på ADB-medium.

Ikraftträdande

En hel del datatekniskt och annat förberedelsearbete återstår innan ett system med ADB-ansökningar i verkställighetsmål kan tas i bruk. Därutöver finns behov av kompletterande föreskrifter i förordningsform. Det är visserligen realistiskt att tro att starten skulle kunna ske den 1 september 1991, men detta kan för dagen inte sägas säkert. Regeringen bör därför få bestämma när lagändringarna skall träda i kraft.

2.4 Ytterligare uppgifter i utsökningsregistret

Mitt förslag: Utsökningsregistret skall få innehålla uppgift om gäldenärens arbetsgivare.

RSVs förslag överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget har tillstyrkts eller lämnats utan erinran av alla remissinstanser utom datainspektionen. Sedan förslaget förtydligats har dock datainspektionen i sitt yttrande enligt 2 a § datalagen i princip tillstyrkt förslaget.

Skälen för mitt förslag: Kronofogdemyndigheterna behöver uppgift om gäldenärens arbetsgivare främst i sin löneexekutiva verksamhet. Beslut om utmätning eller införsel i lön m.m. måste innehålla uppgift om gäldenärens arbetsgivare och expedieras bl.a. till denne. Detta kan också gälla andra meddelanden i sådana mål. Löneexekutiva beslut behöver ofta ändras, bl.a.

på grund av förändringar i gäldenärens ekonomiska förhållanden. Om uppgifter om arbetsgivaren inte finns inlagda i registret, måste kronofogdemyndigheten inför varje ändringsbeslut ta fram dessa uppgifter ur akten och manuellt lägga in dem i beslutet eller meddelandet. Det skulle innebära en betydande rationalisering av arbetet, om uppgifterna om arbetsgivaren fanns inlagda i registret på samma sätt som alla andra nödvändiga uppgifter. Dessa skäl talar med styrka för att registret skall få omfatta uppgifter om gäldenärens arbetsgivare.

Förslaget aktualiserar vissa integritetsfrågor. Både gäldenärens och arbetsgivarens integritetsintressen måste beaktas. Rent allmänt anser jag i likhet med datainspektionen att riskerna för integritetsintrång inte kan sägas öka i avgörande mån, om uppgiften om arbetsgivare får föras in i utsökningsregistret, med tanke på att kronofogdemyndigheten under alla omständigheter måste ha tillgång till uppgiften i någon form.

För gäldenärens del kan uppgiften om arbetsgivaren knappast sägas vara särskilt integritetskänslig i jämförelse med andra uppgifter, t.ex. om gäldenärens adress, civilstånd, skuldens storlek och slag, utmätning, bötesförvandling, konkurs m.m. Hänsyn till gäldenären bör alltså inte hindra att förslaget genomförs.

Arbetsgivarens integritetsintresse kan främst antas vara att det inte skall bli alltför lätt att ställa samman alla mål där hans anställda är föremål för löneexekution. I fråga om arbetsgivarens integritetsskydd uttalades i det förslag som remitterades till datainspektionen för yttrande enligt 2 a § datalagen den avsikten att det inte skulle bli möjligt att använda uppgiften om arbetsgivaren för att söka i registret; i stället skulle den uppgiften bara kunna tas fram genom att man sökte på den enskilde gäldenären. Datainspektionen påpekade att en sådan ordning inte skulle vara godtagbar, om begränsningen av sökmöjligheterna gjordes generell. En arbetsgivare kan nämligen vara en enskild person och han har i så fall rätt att begära en underrättelse enligt 10 § datalagen om vilka uppgifter som finns antecknade om honom i registret. Och för att kunna lämna en sådan underrättelse måste myndigheten kunna söka i registret på uppgiften om arbetsgivaren. Inspektionen föreslog därför att de registeransvariga myndigheterna skulle tillåtas att använda uppgift om arbetsgivare som sökord, men endast för att kunna fullgöra sina skyldigheter enligt 10 § datalagen.

En konsekvens av datainspektionens förslag är, såsom inspektionen också själv påpekar, att uppgiften om arbetsgivare blir sökbar för allmänheten enligt offentlighetsprincipen utan inskränkning till något särskilt ändamål. Detta skulle alltså innebära dels att integritetsskyddet urholkas kraftigt, dels att allmänheten får en vidare tillgång till registret än de registerförande myndigheterna själva. En sådan ordning framstår inte som rationell.

Av dessa skäl vill jag inte förorda en lösning som innebär att uppgift om arbetsgivare visserligen blir sökbar men att myndigheterna får begränsade sökmöjligheter. Med hänsyn till att möjligheten till sökning i utsökningsregistret från arbetsgivarsynpunkt rimligen är ett mindre integritetsproblem föreslår jag att anteckning om arbetsgivare skall få ske utan att kringgärdas med några inskränkningar i sökningshänseende.

Mitt förslag i detta avsnitt är inte beroende av något annat av lagförslagen.
Det bör därför kunna träda i kraft redan den 1 juli 1991.

Prop.
1990/91:126

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
2. lag om ändring i utsökningsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken,
4. lag om ändring i jordabalken,
5. lag om ändring i lagen (1957:390) om fiskearrenden,
6. lag om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd,
7. lag om ändring i lagen (1976:839) om statens va-nämnd,
8. lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän,
9. lag om ändring i växellagen (1932:130),
10. lag om ändring i checklagen (1932:131),
11. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
12. lag om ändring i räntelagen (1975:635),
13. lag om ändring i lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter,
14. lag om ändring i lagen (1939:608) om enskilda vägar,
15. lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske,
16. lag om ändring i naturvårdslagen (1964:822),
17. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387),
18. lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479),
19. lag om ändring i väglagen (1971:948),
20. lag om ändring i lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten,
21. lag om ändring i gruvlagen (1974:342),
22. lag om ändring i lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter,
23. lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
24. lag om ändring i vattenlagen (1983:291),
25. lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter,
26. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
27. lag om ändring i lagen (1988:450) om kulturminnen m.m.,
28. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
29. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
30. lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617) samt
31. lag om register för betalningsföreläggande och handräckning.

Förslagen har upprättats i samråd med andra berörda statsråd.

Förslagen har granskats av *lagrådet*.

4.1 Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken

1 kap. 3 d § och 18 kap. 8 a §

I lagrummen föreslås redaktionella ändringar med anledning av den nya summariska processen. I det nya systemet används uttrycket att ett mål "överlämnas till tingsrätt" i stället för att det "hänskjuts till rättegång". I 18 kap. 8 a § omfattas även återvinningsfallen av det uttrycket (jämför 54 § BfL).

42 kap. 11 §

I sin nuvarande lydelse innehåller paragrafen en befogenhet för rätten att i dispositiva tvistemål förelägga svaranden att avge skriftligt svaromål vid påföljd att tredsdom annars kan komma att meddelas mot honom. Av 44 kap. 7 a § framgår vad som för närvarande krävs av svaranden för att tredsdom inte skall kunna meddelas mot honom. Sålunda skall han klargöra sin inställning till yrkandet och ange s.k. relevanta skäl för sin inställning. Däremot behöver han inte prestera några bevis för sin ståndpunkt.

Genom den nya lagstiftningen om summarisk process infördes en ny 7 b § i 44 kap. Denna paragraf innehåller en särskild regel för de fall där kärandens yrkande grundas på ett skriftligt fordringsbevis eller motsvarande. I dessa fall får tredsdom meddelas mot svaranden även om denne har uppfyllt vad han måste enligt 44 kap. 7 a § men inte förmått visa sannolika skäl för sin inställning. Detta gäller dock inte i de fall där kärandens yrkande grundar sig på ett ömsesidigt förpliktande avtal och svaranden gör invändning om vederlaget.

Den nyordning som införts genom 44 kap. 7 b § innebär att det ställs olika höga krav på svaranden beroende på vad käranden har grundat sitt yrkande på. Detta medför i sin tur att det i rättens föreläggande till svaranden att avge skriftligt svaromål klart måste anges vad som i det enskilda fallet krävs av svaranden.

Vad som krävs av svaranden enligt 44 kap. 7 a § kan sägas vara en del av vad som krävs enligt 42 kap. 7 §. Sålunda skall i svaromål enligt 42 kap. 7 § anges de invändningar om rättegångshinder som svaranden vill göra, i vad mån kärandens yrkande medges eller bestrids, grunden för ett eventuellt bestridande med yttrande över kärandens grunder för sin talan samt uppgift om de bevis som svaranden åberopar. Detta betyder att tredsdom i många fall inte kan meddelas mot svaranden fastän han inte har uppfyllt alla krav som gäller enligt 42 kap. 7 §. Sålunda kommer det, såsom framgår av 44 kap. 7 a §, inte i fråga att meddela tredsdom mot en svarande bara därför att han inte yttrat sig över kärandens grunder eller inte angett sin bevisning. I stället fyller dessa regler processekonomiska syften och kan även, om de inte följs, få betydelse t.ex. för fördelning av rättegångskostnaderna. Även om det för närvarande inte uttryckligen sägs i lagtexten att det skall anges i föreläggandet till svaranden vad som krävs av honom för att han skall undvika tredsdom, torde tingsrätternas förelägganden ändå regelmässigt ange

detta. I de blanketter som domstolsverket ger ut och som används vid skriftliga tredskodomsförelägganden upplyses svaranden om att han måste lämna in ett motiverat skriftligt svaromål för att undgå tredskodom. Med den nya och mera utvecklade regleringen talar under alla omständigheter övervägande skäl för att man inför en lagregel enligt vilken det tydligt skall framgå av föreläggandet vad som krävs av svaranden i det aktuella fallet för att tredskodom inte skall kunna meddelas mot honom. En sådan regel föreslås alltså som en ny andra mening i förevarande paragraf.

18 §

Endast en redaktionell ändring har gjorts i *tredje stycket*.

Övergångsbestämmelser

Äldre bestämmelser skall alltså gälla i mål som inletts enligt den gamla ordningen för summarisk process. De nya reglerna i 42 kap. 11 och 18 §§ kan naturligtvis tillämpas även i mål där talan väckts före ikraftträdandet.

4.2 Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken

2 kap. 2 §

I enlighet med vad som anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3) föreslås i ett nytt *fjärde stycke* ett undantag från regeln att exekutionstiteln måste ges in vid ansökan om verkställighet. Det gäller det fallet att ansökan görs på ADB-medium och exekutionstiteln utgörs av ett utslag i ett mål om betalningsföreläggande som meddelats av en kronofogdemyndighet under den senaste treårsperioden.

3 kap. 1 §

Genom BfL tillskapas en ny grupp av exekutionstitlar, nämligen kronofogdemyndighetens utslag och beslut i mål enligt den lagen. Uppräkningen av exekutionstitlar i *första stycket* i förevarande paragraf måste alltså kompletteras med dessa utslag och beslut.

Enligt paragrafens *andra stycke* gäller för närvarande att vad som sägs om *dom* i UB i tillämpliga delar skall gälla även domstols utslag eller beslut, om annat inte föreskrivs. Samma sak bör i fortsättningen gälla även kronofogdemyndighetens utslag och beslut i mål enligt BfL. En regel om detta har därför tagits in i detta stycke.

5 §

Paragrafens *andra punkt* reglerar verkställighet av vissa tredskodomar, nämligen sådana där betalningsskyldighet har ålagts den uteblivna parten. Numera kan tredskodom meddelas även utan samband med muntlig förhandling. Sålunda kan tingsrätten med stöd av 42 kap. 11 § RB förelägga svaranden att avge skriftligt svaromål enligt 7 § samma kap. vid påföljd att annars tredskodom meddelas mot honom. Vad som krävs av svaranden för att han skall undgå tredskodom framgår för närvarande av 44 kap. 7 a § RB. Genom den lagstiftning som hänger samman med den nya summariska processen har

Prop.
1990/91:126

tillskapats ett nytt skriftligt tredskodomsförfarande som beskrivs i den nya 7 b § i 44 kap. RB. I förevarande paragraf bör nu uttryckligen anges att tredskodom mot svaranden efter föreläggande om skriftligt svaromål skall i verkställighetshänseende behandlas likadant som tredskodom mot en part som uteblivit från en muntlig förhandling. Paragrafen föreslås ändrad i enlighet härmed.

Prop.
1990/91:126

4 kap. 27 § och 13 kap. 14 §

Redaktionella ändringar har företagits i båda lagrummen och i rubriken före 4 kap. 27 § för att täcka de nya situationer som uppkommer i mål enligt BfL.

Övergångsbestämmelser

Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Detta kan komma att innebära olika datum för olika förslag. Såsom framgått av den allmänna motiveringen är avsikten att de lagändringar som har att göra med ADB-ansökan i verkställighetsmål skall träda i kraft den 1 september 1991. Av förslagen i detta avsnitt gäller detta 2 kap. 2 §. Övriga förslag har samband med den nya summariska processen, där siktet är inställt på ett ikraftträdande den 1 januari 1992.

Äldre föreskrifter skall alltså gälla för utslag och beslut som meddelats enligt äldre rätt, dvs. i mål där ansökan om lagsökning, betalningsföreläggande eller handräckning kommit in till tingsrätt före ikraftträdandet.

4.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken

2 kap. 1 §

Genom rubricerade lag fick paragrafen ett nytt tredje stycke. Den lagändringen träder i kraft samtidigt som BfL och den dag regeringen bestämmer. Så har ännu inte skett. I förevarande sammanhang föreslås i *första stycket* en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att medge att ansökan om verkställighet görs på ADB-medium. Förslaget har utvecklats i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3).

I *andra stycket* föreslås redaktionella ändringar.

3 kap. 12 §

I sin lydelse enligt rubricerade lag anger 3 kap. 12 § UB att *utslag* i mål om handräckning (i den mån det inte gäller betalningsskyldighet) verkställs såsom lagakraftätagande dom, om inte något annat förordnas med anledning av ansökan om återvinning eller besvär. Enligt lagrummets tidigare lydelse fick *utslag eller beslut* i handräckningsmål verkställas under samma förutsättningar. Den nya lydelsen innebär att interimistiska beslut i mål om särskild handräckning enligt 63 § BfL inte är uttryckligen nämnda i 3 kap. 12 § UB.

I 63 § BfL anges att i mål om särskild handräckning får den sökta åtgärden beviljas omedelbart, om sökanden yrkar det och gör sannolikt att saken inte tål uppskov. I propositionen till BfL uttalade jag i specialmotiveringen till 63

§: "Att åtgärden får beviljas omedelbart betyder att svaranden dessförinnan varken måste delges ansökningsen eller få tillfälle att yttra sig över den. Att åtgärden får beviljas betyder att den får både beslutas och verkställas."

Prop.
1990/91:126

Regeln i 63 § torde alltså i och för sig ge stöd för att verkställa ett interimistiskt beslut. Själva ramarna för verkställigheten blir emellertid inte angivna därigenom. Avsikten är att de nya interimistiska besluten skall kunna verkställas i samma utsträckning som interimistiska beslut enligt den nu gällande handräckningslagen. För att det tydligt skall framgå att de nya interimistiska besluten skall få verkställas såsom lagakraftätagande dom men att hovrätten, eller högsta domstolen, efter besvär skall kunna inhibera verkställigheten, bör alltså de interimistiska besluten uttryckligen omfattas av 3 kap. 12 § UB.

Ikraftträdande

I enlighet med lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken kommer de nu föreslagna lagändringarna att träda ikraft den dag regeringen bestämmer. Såsom beskrivits i avsnitt 4.2 kan ikraftträdandet komma att ske vid olika tidpunkter.

4.4 Förslaget till lag om ändring i jordabalken (utom 12 kap. 26 §)

8 kap. 8 §, 12 kap. 8 § och 13 kap. 26 §

Endast redaktionella ändringar har vidtagits med anledning av de nya bestämmelserna om betalningsföreläggande och handräckning.

8 kap. 32 §

I paragrafen ges regler om laga domstol i arrendetvister. I *andra stycket* hänvisas till lagsökningslagen och handräckningslagen vad gäller forum i arrendetvister som skall prövas enligt de lagarna. Denna hänvisning skall givetvis inte vara kvar. Det kan inte heller anses påkallat med någon erinran i denna lagtext om att vissa arrendetvister kan handläggas enligt BfL och att det finns särskilda forumregler i den lagen. Den nuvarande hänvisningen kan alltså saklöst utgå.

Övergångsbestämmelser

Äldre föreskrifter skall alltså gälla för mål i den summariska processen som inletts enligt den gamla ordningen.

4.5 Förslaget till lag om ändring i lagen om fiskearrenden

I 17 § ges regler om forum i tvister om fiskearrenden. På samma sätt som beskrevs nyss beträffande arrendetvister (avsnitt 4.4) görs för närvarande en hänvisning till lagsökningslagen och handräckningslagen. Denna hänvisning kan även här utgå.

Övergångsbestämmelser

Den nuvarande hänvisningen skall alltså gälla i mål som inleds enligt den nu gällande ordningen.

4.6 Förslaget till lag om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd

Prop.
1990/91:126

Allmänt

Handläggningen av betalningsmål inom den summariska processen är att se som ett alternativ till det vanliga tvistemålsförfarandet vid tingsrätt. Om en tvist enligt särskilda regler skall handläggas av någon annan myndighet än tingsrätt, får den därför inte utan vidare handläggas inom ramen för den summariska processen. I stället är detta möjligt bara om det finns särskilda regler som tillåter det.

I gällande rätt finns två lagar som öppnar möjlighet att handlägga mål inom ramen för den summariska processen vid tingsrätt, trots att tvister om sådana anspråk egentligen skall handläggas av annan myndighet än tingsrätt. Det är dels lagen (1974:372) om lagsökning och betalningsföreläggande för fordringsanspråk i anställningsförhållanden, dels lagen (1976:841) om betalningsföreläggande för fordringar som skall prövas av statens va-nämnd.

Om enligt nu gällande ordning gäldenären i ett mål om lagsökning eller betalningsföreläggande bestrider ansökningen, skall målet under vissa omständigheter hänskjutas till rättegång. Om gäldenären ansöker om återvinning mot ett avgörande som meddelats i den summariska processen, skall målet också gå till rättegång. Om den tingsrätt som handlagt målet i den summariska processen inte är behörig att handlägga målet efter hänskjutande eller återvinning, skall tingsrätten överlämna målet till en behörig myndighet. I de fall som behandlas i detta avsnitt är det till arbetsdomstolen resp. statens va-nämnd målet skall överlämnas.

Av lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister (arbetstvistlagen) framgår i vilka fall arbetstvister skall handläggas av tingsrätt resp. arbetsdomstolen som första instans; därvid bortses från handläggningen på det summariska stadiet. Kort uttryckt skall målet handläggas av arbetsdomstolen som första instans, om talan väckts av en arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation eller av en arbetsgivare som själv har slutit kollektivavtal, och i andra fall av tingsrätt. Har talan väckts vid tingsrätt av en enskild arbetsgivare eller arbetstagarare, skall dock i vissa fall organisationen beredas tillfälle att föra talan vid arbetsdomstolen. Det är den tingsrätt där talan väckts som har att ombesörja att organisationen bereds tillfälle att föra talan i arbetsdomstolen. Om organisationen förklarar att den vill föra talan i arbetsdomstolen, skall målet överlämnas dit. I annat fall skall målet handläggas vid tingsrätten.

Beslut att överlämna mål till arbetsdomstolen får inte överklagas. Om arbetsdomstolen finner att den inte är behörig att handlägga målet, skall detta återförvisas till den domstol som överlämnat det (dock inte om det är högsta domstolen som har överlämnat målet till arbetsdomstolen).

Bestämmelser om va-nämndens kompetensområde finns i 1 § lagen (1976:839) om statens va-nämnd. I 2 § lagen om betalningsföreläggande för fordringar som skall prövas av statens va-nämnd finns regler om överlämnande av mål till va-nämnden och återförvisning av mål från va-nämnden.

vilka i princip är lika med dem som nu redogjorts för när det gäller arbetsdomstolen.

Prop.
1990/91:126

I den nya summariska processen enligt BfL handläggs målen hos kronofogdemyndigheten. De mål som gäller penningfordran handläggs i ett enhetligt förfarande, som kallas betalningsföreläggande. Någon motsvarighet till institutet lagsökning finns inte längre i den summariska processen. Om svaranden bestrider ansökningen, skall målet på sökandens begäran överlämnas till tingsrätt. Om svaranden ansöker om återvinning mot kronofogdemyndighetens utslag i ett mål om betalningsföreläggande, skall målet också överlämnas till tingsrätt. Med tingsrätt förstås därvid även arbetsdomstolen och statens va-nämnd för de mål som skall handläggas där (5 § BfL).

Om den tingsrätt som mottar ett mål om betalningsföreläggande från en kronofogdemyndighet finner att det inte framgår av handlingarna att den är behörig att handlägga målet, skall tingsrätten lämna målet vidare till en annan tingsrätt eller annan myndighet som kan vara behörig (61 § BfL). För denna ordning finns i korthet följande skäl.

De mål om penningfordran som överlämnas från kronofogdemyndighet till tingsrätt enligt BfL är av dispositiv natur och för de flesta av dem gäller inga tvingande forumregler. Det är meningen att kronofogdemyndigheten själv – med ledning av de uppgifter som framgår av handlingarna i målet – skall bestämma vart ett mål skall överlämnas. Det vilar därför ett ansvar på myndigheten att se till att målet hamnar rätt i den meningen att det skall finnas någon forumregel som ger behörighet för den mottagande tingsrätten att handlägga målet. Annars är risken stor att svaranden kan göra en befogad foruminvändning vid tingsrätten, till följd varav målet måste avvisas. Den nya ordningen innebär också att den mottagande tingsrätten, om den vid sin granskning av handlingarna i något fall skulle finna att dessa inte utvisar någon omständighet som kan göra tingsrätten behörig, skall lämna målet vidare till en annan tingsrätt eller annan myndighet som enligt vad handlingarna utvisar är behörig. Att målet i denna situation inte skall återförvisas till kronofogdemyndigheten motiveras med att målet, i det skede till vilket det då kommit, aldrig slutligt skall handläggas där. Det är därför en mera praktisk ordning att den mottagande myndigheten i stället själv lämnar målet vidare till rätt instans.

I propositionen angående den nya summariska processen (prop. 1989/90:85 s. 142) uttalade jag avsikten att de arbetstvister och va-mål som överlämnas från den summariska processen så långt det är lämpligt skall följa samma mönster som jag nu beskrivit för de vanliga betalningsmålen. I den därefter remitterade promemorian gjordes bedömningen att det – med tanke på de förhållandevis stora tekniska förändringar som krävs – är lämpligast att ersätta den nu gällande lagen om lagsökning och betalningsföreläggande för fordringsanspråk i anställningsförhållanden med en helt ny lag. Och därvid skulle den särskilda lagen om betalningsföreläggande för fordringar som skall prövas av statens va-nämnd med fördel kunna upphävas och behövliga regler inarbetas i den nya lagen.

Någon remissinstans har föreslagit att behövliga regler om förfarandet i stället skall inarbetas i arbetstvistlagen resp. lagen om statens va-nämnd. Jag

anser emellertid att det är mindre lämpligt att belasta dessa lagar med regler som i stor utsträckning gäller förfarandet hos kronofogdemyndigheten.

Prop.
1990/91:126

Det har vid remissbehandlingen också från något håll framförts tanken att inarbeta reglerna i BfL. Men detta skulle på motsvarande sätt belasta BfL med ett flertal specialregler för förfarandet vid arbetsdomstolen och statens va-nämnd. Jag förordar alltså en lagteknisk lösning som i likhet med den nu gällande innebär en fristående reglering.

Några remissinstanser har uttryckt tveksamhet till promemorians förslag att reglera arbetstvisterna och va-målen i en och samma lag. Man menar att en sådan reglering riskerar att bli otydlig. Själv anser jag att det har både lagtekniska och pedagogiska fördelar att samla alla regler som gäller överlämnande av mål till annan myndighet än tingsrätt i en enda lag. Däremot håller jag med remissinstanserna om att lagens rubrik bör göras mera beskrivande än enligt promemorian. Som rubrik föreslår jag *lag om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd*.

1 §

Enligt denna paragraf, som med ett par redaktionella ändringar motsvarar 1 § i 1974 års lag, öppnas betalningsföreläggandesystemet även för fordringar där tvist om anspråket skulle handläggas av arbetsdomstolen. Paragrafen innebär vidare att de vanliga reglerna i BfL gäller för handläggningen vid kronofogdemyndigheten även i nu aktuella mål (se 3 § 1974 års lag). Vad som i BfL sägs om tingsrätt skall därvid i tillämpliga delar i stället avse arbetsdomstolen (5 § BfL). Den sistnämnda hänvisningen medför bl.a. att kronofogdemyndighetens beslut att överlämna ett mål till arbetsdomstolen inte får överklagas (56 § BfL.).

Av förevarande paragraf följer vidare att reglerna i 55-57 §§ BfL om att kronofogdemyndighetens beslut i vissa fall skall överklagas till hovrätten gäller även i nu aktuella mål (se 1 § andra stycket 1974 års lag). Att talan i mål som överlämnats till arbetsdomstolen skall anses väckt när ansökan om betalningsföreläggande gjordes hos kronofogdemyndigheten följer av 60 § jämförd med 5 § BfL (se 2 § sista stycket 1974 års lag).

Arbetsdomstolen har i sitt remissvar påpekat att det råder viss osäkerhet om huruvida 1974 års lag omfattar en organisations anspråk för egen del gentemot en part på motsidan. Att en sådan tvist är en arbetstvist är visserligen klart, men det är tveksamt om det är fråga om anspråk i *anställningsföreläggande* (jämför rubriken till 1974 års lag). Med den nya lagrubrik som jag nu föreslår försvinner den rent språkliga tveksamheten. Och såsom arbetsdomstolen har anfört finns det knappast några sakliga skäl för att undanta de nu aktuella anspråken från lagens tillämpningsområde.

2 §

Första stycket motsvarar, med en redaktionell anpassning till BfL, helt 2 § första stycket i 1974 års lag. Regleringen syftar till att säkerställa den rätt som organisationerna på arbetsmarknaden har i vissa fall att vid arbetsdomstolen föra en medlems talan. I det nya systemet är det alltså kronofogde-

myndighetens uppgift att bereda organisationen i fråga tillfälle att uppge om den vill föra medlemmens talan vid arbetsdomstolen. Om organisationen då förklarar att den vill föra talan vid arbetsdomstolen, skall kronofogdemyndigheten överlämna målet dit. I annat fall skall målet överlämnas till en tingsrätt.

Några remissinstanser har ställt frågan vad en tingsrätt skall göra om kronofogdemyndigheten överlämnar ett mål av den aktuella typen till tingsrätten utan att ha kommunicerat med vederbörande organisation. Det torde även utan någon särskild lagregel få ankomma på tingsrätten att i denna situation under hand ta kontakt med kronofogdemyndigheten och begära komplettering innan det avgörs var målet skall handläggas.

Arbetsdomstolen har i sitt remissvar erinrat om att hanteringen av mål om betalningsföreläggande där sökanden är en arbetsgivare som själv har slutit kollektivavtal inte är reglerad vare sig i 1974 års lag eller i promemorians förslag. Det skulle därför – synes arbetsdomstolen mena – möjligen vara tveksamt om ett sådant mål skall överlämnas till en tingsrätt eller till arbetsdomstolen. Genom arbetsdomstolens avgörande AD 1978 nr 158 torde emellertid vara tillräckligt klarlagt att ett mål i en sådan situation skall överlämnas till arbetsdomstolen endast om arbetsgivaren begär det. Därför finns det inte något behov av att lagreglera frågan.

I andra stycket föreslås en specialregel i fråga om omfattningen av arbetsdomstolens prövning av sin behörighet i mål som överlämnats till domstolen från en kronofogdemyndighet. Regeln motsvarar i detta avseende gällande rätt (se 2 § andra stycket 1974 års lag). Bakgrunden till särregeln, enligt vilken arbetsdomstolen skall lämna målet vidare till en tingsrätt endast om den *finner sig inte vara behörig* att handlägga det, är följande.

Som nämndes tidigare skall en tingsrätt i motsvarande situation lämna ett mål vidare om den *finner att det inte framgår av handlingarna att den är behörig* att handlägga målet. Skälen för denna ordning har nyss redovisats. Arbetsdomstolens prövning av sin behörighet är emellertid av annan art än den prövning som en tingsrätt har att göra i ett vanligt kravmål. Arbetsdomstolen får enligt tvingande regler bara pröva vissa sorters tvister och måste därför självant pröva sin behörighet i varje mål. Vad parterna anför i forumfrågan är alltså normalt inte avgörande. Eftersom arbetsdomstolen således i varje mål självant måste komma fram till en definitiv ståndpunkt i behörighetsfrågan är den lämpligaste ordningen att arbetsdomstolen – i analogi med vad som gäller för närvarande – skall lämna målet vidare endast när den faktiskt funnit att den inte är behörig. Regeln är främst tillämplig i mål som överlämnats till arbetsdomstolen från kronofogdemyndighet (36 och 54 §§ BfL) och i mål som överlämnats från en tingsrätt (61 § BfL).

Liksom enligt nuvarande ordning får arbetsdomstolen inte underlåta att handlägga målet i den udda situationen att det är högsta domstolen som överlämnat målet till arbetsdomstolen. Detta anges i sista meningen.

3 §

I paragrafen anges att ansökan enligt 1 § får göras hos kronofogdemyndigheten också i fråga om fordran på avgift till huvudman för allmän vatten- och

avloppsanläggning eller för allmänt värmesystem i sådana fall där tvist om anspråket skall prövas av statens va-nämnd. Hänvisningen ersätter den nuvarande lagen i ämnet från år 1976. Regleringen innebär att mål, som på sökandens begäran eller efter ansökan om återvinning skall överlämnas från kronofogdemyndigheten till tingsrätt, i dessa fall i stället skall överlämnas till statens va-nämnd (5, 36 och 54 §§ BfL). I övrigt hänvisas i denna del till specialmotiveringen till 1 §. I paragrafens sista mening har tagits in en regel rörande överlämnandet av mål från statens va-nämnd till tingsrätt (jämför specialmotiveringen till 2 § andra stycket). 61 § BfL är tillämplig på denna situation. Det innebär att va-nämndens beslut att lämna ett mål till tingsrätt inte får överklagas. Därmed bör man enligt min mening kunna avstå från en motsvarighet till regeln i 2 § i 1976 års lag om att frågan om nämndens behörighet inte får tas upp på nytt, sedan nämnden en gång prövat frågan om att återförvisa målet till den domstol som överlämnat målet till nämnden. I praktiken lär det nämligen knappast komma i fråga att en domstol lämnar tillbaka ett mål till va-nämnden sedan denna en gång förklarat sig obehörig att handlägga målet.

Övergångsbestämmelser

Äldre regler föreslås fortfarande gälla övergångsvis för mål om lagsökning och betalningsföreläggande som inletts före ikraftträdandet.

4.7 Förslaget till lag om ändring i lagen om statens va-nämnd

I 6 § har gjorts en redaktionell ändring.

4.8 Förslaget till lag om ändring i lagen om skiljemän

I 1 § *andra stycket* sägs för närvarande att skiljemän inte får uppta en fråga, varom rättegång eller lagsökning pågår, dock att rättegång ej hindrar skiljemannaförfarande, där anmälan om målets nedläggande skett hos rättens ordförande.

Institutet lagsökning är utmönstrat i den nya summariska processen. Det bör i förevarande sammanhang i fortsättningen vara tillräckligt att tala om att *rättegång* pågår. I flera rättsfall har nämligen fastslagits att begreppet rättegång i sammanhang med lis pendens (jämför 13 kap. 6 § RB) innefattar även den summariska processen, jämför t.ex. NJA 1957 s. 52 och 1975 s. 200.

Den gamla formuleringen om målets nedläggande bör också ändras. I stället bör det anges att skiljemannaförfarande inte hindras om talan i målet har återkallats. Att litispensenseffekten på nytt inträder, om återkallelsen återtas med bindande verkan är självklart.

Några övergångsbestämmelser torde inte behövas.

4.9 Förslagen till lag om ändring i växellagen och checklagen

Prop.
1990/91:126

71 § växellagen och 53 § checklagen

I resp. paragrafs *första stycke* har preskriptionsreglerna anpassats till den nya lagstiftningen om summarisk process. Möjligheten till preskriptionsavbrott genom lagsökning har sålunda utmönstrats. I stället har tagits in en regel om att preskriptionen avbryts genom delgivning av ansökan om betalningsföreläggande; det är självfallet rimligt att en ansökan om betalningsföreläggande i nu förevarande hänscende jämfställs med en stämningsansökan. En förut-sättning är givetvis att växeln resp. checken åberopas i det mål som delgivningen avser.

93 § växellagen och 71 § checklagen

Paragraferna innehåller regler för forum i växel- och checkmål. Sålunda gäller de vanliga tvistemålsreglerna i RB även i växel- och checkmål. Därutöver innehåller paragraferna i sin nuvarande lydelse en hänvisning till lagsökningenslagen för forumvalet i de fall talan anhängiggörs genom ansökan om lagsökning. När nu institutet lagsökning försvinner och motsvarande mål – målen om betalningsföreläggande – inte kommer att anhängiggöras vid domstol utan vid kronofogdemyndighet, saknas anledning att här behålla någon erinran om var och hur dessa mål anhängiggörs. Här kommer i stället de allmänna forumreglerna i 6 § BfL att gälla, något som i praktiken nästan undantagslöst torde leda till samma resultat.

Övergångsbestämmelser

Äldre föreskrifter skall gälla för mål om lagsökning som inletts före ikraftträdandet.

4.10 Förslagen till lag om ändring i konkurslagen, räntelagen och lagen om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter

I de berörda lagrummen har vidtagits redaktionella ändringar som är föranledda av den nya lagstiftningen om betalningsföreläggande och handräckning. Tillägget i *tredje stycket* i 3 kap. 9 § konkurslagen avser de fall då talan av eller mot gäldenären förs i ett mål om betalningsföreläggande eller handräckning. Det innehåller en uttrycklig föreskrift om att kronofogdemyndigheten då intar samma ställning som domstolen när det gäller underrättelser enligt paragrafen.

Övergångsbestämmelser

Äldre bestämmelser skall fortfarande gälla för mål som anhängiggjorts före ikraftträdandet.

4.11 Förslagen till lag om ändring i jordabalken (12 kap. 26 §), lagen om enskilda vägar, lagen om rätt till fiske, naturvårdslagen, miljöskyddslagen, bostadsrättslagen, väglagen, lagen om förbud mot dumpning av avfall i vatten, gruvlagen, lagen om vissa mineralfyndigheter, lagen om vissa rörledningar, vattenlagen, lagen om vissa torvfyndigheter, plan- och bygglagen, lagen om kulturminnen m.m., begravningslagen samt mincrallagen

Prop.
1990/91:126

I de aktuella lagrummen finns för närvarande regler om handräckning och hänvisning görs, i de flesta fall uttryckligen, till reglerna i 17 § handräckningslagen. De föreslagna ändringarna går ut på att särskild handräckning i fortsättningen skall kunna meddelas av kronofogdemyndigheten enligt BfL. Även ett par andra ändringar av redaktionell natur har företagits.

Regeringen har i en proposition (1990/91:92) föreslagit en ny bostadsrättslag. Enligt förslaget skall denna lag träda i kraft den 1 juli 1991. Förslaget till ny bostadsrättslag innehåller bestämmelser om handräckning som hänvisar till den nu gällande handräckningslagen. Behovet av ändringar i den nya bostadsrättslagen så att den i stället kommer att hänvisa till BfL torde få uppmärksammas under riksdagsbehandlingen. Liknande situationer kan komma att uppstå även i andra lagstiftningsärenden.

Övergångsbestämmelser

Äldre föreskrifter skall gälla för mål om handräckning som inletts före ikraftträdandet.

4.12 Förslaget till lag om ändring i utsökningsregisterlagen

I enlighet med vad som anförts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.4) föreslås den ändringen i 6 § *första stycket* utsökningsregisterlagen att registret skall få innehålla uppgifter om gäldenärens arbetsgivare. Formuleringen som används är uppgifter om "arbetsgivare eller annan utbetalare av ersättning som avses i 7 kap. 1 § eller 15 kap. 2 § UB". I de sistnämnda lagrummen anges vilka former av lön eller annan ersättning som får tas i anspråk genom utmätning resp. införsel.

4.13 Förslaget till lag om register för betalningsföreläggande och handräckning

Författningsregleringen

Den summariska processen skall hos kronofogdemyndigheterna skötas med hjälp av ADB-teknik. Som nämnts i den allmänna motiveringen bör de frågor som rör ADB-register för den summariska processen regleras i lagform.

Det ADB-register som för närvarande finns inom exekutionsväsendet – utsökningsregistret – regleras i utsökningsregisterlagen (1986:617). Registret används huvudsakligen som hjälpmedel vid kronofogdemyndigheternas handläggning av mål om verkställighet enligt UB och andra författningar.

I utsökningsregistret finns uppgifter om redan fastställda skulder och

andra förpliktelser. Den summariska processen däremot ligger på ett tidigare stadium av indrivningsförfarandet. Ansökningarna syftar i första hand till att få till stånd en exekutionstitel. Det är viktigt, inte minst för den enskilde svaranden, att man i registersammanhang noga skiljer mellan fastställda förpliktelser och påstådda förpliktelser. Därför måste det finnas en rågång mellan ett register för den summariska processen och utsökningsregistret. Detta bör också komma till uttryck i författningsregleringen. Registerfrågorna för den summariska processen bör därför inte regleras i utsökningsregisterlagen utan – som föreslås i promemorian – i en särskild registerlag.

Registrets ändamål och huvudsakliga uppbyggnad (1 §)

Det främsta ändamålet med ett register för den summariska processen skall naturligtvis – i enlighet med vad som framgår av 1 § – vara att främja en rationell handläggning av målen. Men registret måste också kunna användas för tillsyn, planering och uppföljning av verksamheten och för statistik av olika slag. Och för de sistnämnda ändamålen måste registret få utnyttjas inte bara av kronofogdemyndigheterna, utan också av RSV i dess egenskap av centralmyndighet för exekutionsväsendet. Om dessa grundläggande förhållanden har det rätt allmän enighet vid remissbehandlingen av promemorian.

Vissa uppgifter i registret bör också få användas som underlag för verkställighet enligt UB. Som tidigare har nämnts skall kronofogdemyndigheten normalt självantagligen verkställa utslagen i målen om betalningsföreläggande och handräckning. Det är tänkt att uppgifterna om utslagen i målen skall överföras maskinellt från det nu aktuella registret till utsökningsregistret. En annan verkställighetsaspekt har berörts i den allmänna motiveringen (avsnitt 2.3). Det gäller behovet av att vid senare verkställighetsansökningar ta fram uppgifter om utslag i mål om betalningsföreläggande. Detta behandlas närmare i ett senare avsnitt om gallring av uppgifter ur registret.

När det gäller frågan om det bör föras ett register för var och en av de 24 kronofogdemyndigheterna eller ett enda, för hela riket gemensamt register kan följande sägas. Mindre register har fördelar från integritetssynpunkt, eftersom allmänhetens möjligheter att vid ett och samma tillfälle ta del av uppgifter i mål i den summariska processen självfallet påverkas av ett registers omfattning. Om man väljer en modell med ett separat register för varje kronofogdemyndighet, betyder inte det att man rent fysiskt måste ha lika många olika databaser, utan registren kan hållas tekniskt åtskilda inom ramen för samma databas.

Bestämmande för huruvida registret bör vara rikstäckande eller regionalt är vilka krav den tilltänkta handläggningen ställer. Datalagens utgångspunkt är att endast den som behöver ett personregister i sin verksamhet skall kunna förfoga över det – alltså påverka dess innehåll – och ha åtkomst till det.

Det är endast kronofogdemyndigheterna som i egentlig mening skall handlägga målen i den summariska processen och fatta olika typer av beslut i målen. Varje myndighet skall bara handlägga de mål som anhängiggjorts hos den. Vissa kontakter behöver givetvis tas mellan kronofogdemyndighe-

terna. Det kan gälla t.ex. överflyttning av mål från en kronofogdemyndighet till en annan och vidarebefordran av felsända handlingar eller uppgifter. Sådant torde emellertid kunna ombesörjas utan att varje kronofogdemyndighet har tillgång via ADB till uppgifter i målen hos de andra myndigheterna. Vidare bör RSV, som strax närmare skall utvecklas, av effektivitetsskäl ha ett flertal servicefunktioner på olika stadier av målens handläggning. Inte heller dessa funktioner förutsätter att man tillskapar ett enda rikstäckande register. Mot denna bakgrund ställer jag mig bakom den i promemorian förordade och vid remissbehandlingen allmänt godtagna lösningen att varje kronofogdemyndighet får sitt eget register för den summariska processen.

Prop.
1990/91:126

Förfoganderätt och registeransvar (2 §)

I ett system där varje kronofogdemyndighet har sitt eget register för den summariska processen är det till en början självklart att varje myndighet skall ha förfoganderätt och registeransvar i datalagens mening för sitt eget register. En bestämmelse om kronofogdemyndigheternas registeransvar har förts in i första meningen i 2 §.

En fråga som under lagstiftningsärendets beredning varit föremål för delade meningar är om RSVs befattning med registren i den summariska processen och med målen i övrigt bör föranleda att även RSV tilläggs ett registeransvar för kronofogdemyndigheternas register. Den frågan måste självfallet bedömas mot bakgrund av vilka uppgifter RSV skall ha i det nya systemet.

I promemorian förutsågs att RSV i sin egenskap av centralmyndighet skulle ha visst behov av att ha tillgång till registret för den summariska processen. Det gällde bl.a. för tillsyn och uppföljning av verksamheten och för service av datasystemet. Detta talade enligt promemorian för att RSV borde få viss terminalåtkomst till registret men att RSVs medverkan inte borde medföra att verket fick något eget registeransvar. Dessa slutsatser har i stort sett godtagits av remissinstanserna. Såvitt gäller frågan om terminalåtkomsten har jag samma uppfattning. Integritetsfrågorna kan i denna del lösas genom begränsningar i RSVs terminalåtkomst, vilka behandlas i anslutning till 8 §. När det däremot gäller frågan om registeransvar för RSV har jag kommit till motsatt uppfattning, såsom jag strax skall utveckla.

Avsevärda rationaliseringsvinster kan uppnås, om RSV lämnar kronofogdemyndigheterna service inom ramen för ADB-systemet i olika moment i målens handläggning, dels vid mottagandet av mål via ADB-medium, dels i samband med olika beslut som kronofogdemyndigheten fattar vid handläggningen av målen, dels vid gallring av målen.

Ett viktigt led i en rationell summarisk process är att ansökningar kan göras med hjälp av ADB-medium (jämför 9 § andra meningen BfL). Bl.a. av tekniska skäl är det mest ändamålsenligt att sådana ansökningar lämnas centralt till RSV för vidare befordran till kronofogdemyndigheternas register. Genom att RSV på detta sätt tillför registren nya mål påverkar RSV innehållet i registren. Under ärendets beredning har diskuterats huruvida man – om man skulle vilja undvika ett registeransvar för RSV – skulle kunna åstadkomma en ordning enligt vilken kronofogdemyndigheterna med hjälp av ADB själva hämtar målen hos RSV. Det har emellertid visat sig att detta

skulle leda till fördröjningar och avsevärda komplikationer i hanteringen utan att några vinster utifrån de värderingar som ligger bakom datalagen skulle uppnås. Det enda rationella är därför att RSV självt tillför kronofogdemyndigheternas register de ansökningar som lämnas in på ADB-medium.

I samband med mottagandet av de nämnda ansökningarna skall – enligt de planer man arbetar efter – RSV före överföringen till kronofogdemyndigheternas register göra dels en maskinell kontroll av att det mottagna materialet är tekniskt möjligt att överföra, dels lämna förslag till diarienummer hos myndigheten. Denna befattning innebär inte att något personregister i datalagens mening inrättas hos RSV. Jag vill nämna att det i ett tidigare skede av ärendets beredning föreslogs att en sorts mottagningsregister skulle inrättas hos RSV. Men detta förslag byggde på delvis andra förutsättningar, bl.a. att RSV skulle göra en mer omfattande bearbetning av bandansökningarna.

När det gäller RSVs befattning i övrigt med målen i den summariska processen kan man förutse att stora rationaliseringsvinster kan uppnås, om förelägganden och utslag som beslutas hos kronofogdemyndigheterna kan framställas och expedieras centralt genom medverkan av RSV. Man arbetar nu efter att en sådan ordning skall genomföras. Denna befattning med målen kräver att RSV får tillföra registren bekräftelser på att de av kronofogdemyndigheterna beställda åtgärderna har utförts.

Även vid gallringen av registren (jämför 11 §) är det en förutsättning för en rationell handläggning att åtgärderna kan utföras maskinellt, vilket åtminstone med nuvarande tekniska förutsättningar kräver medverkan av RSV.

Den befattning med målen i den summariska processen, som RSV enligt den nu lämnade redogörelsen bör ha, medför att RSV på olika sätt och i olika skeden av handläggningen kommer att kunna påverka innehållet i kronofogdemyndigheternas register, utan att man rubbar det grundläggande förhållandet att själva handläggningen av målen sker hos myndigheterna själva. Starka effektivitetsskäl talar för att denna ordning genomförs. Det är med hänsyn till den förfoganderätt över registren som RSVs befattning innebär nödvändigt att tillägga RSV ett registeransvar i datalagens mening för kronofogdemyndigheternas register.

Under lagstiftningsärendets beredning har diskuterats huruvida man skulle kunna ålägga RSV endast ett begränsat registeransvar i den meningen att RSV skulle vara ansvarigt enbart såvitt avser de uppgifter i registret som påverkats genom verkets åtgärder. Datainspektionen har emellertid ställt sig avvisande till en ordning med ett sådant begränsat registeransvar och därvid främst hänvisat till att detta skulle medföra olägenheter för en enskild som vill begära rättelse av eller skadestånd för felaktigt införda uppgifter; den enskilde skulle enligt inspektionen i sämsta fall tvingas förebringa utredning om vilken av de registeransvariga som förfogar över den del av registret där felet uppstått.

De invändningar som datainspektionen haft på den här punkten kan tillgodoses, om man i stället löser frågan så att RSV tilläggs ett fullständigt registeransvar gemensamt med kronofogdemyndigheterna. Den enskilde kan med en sådan ordning – som för övrigt principiellt överensstämmer med vad som gäller i fråga om utsökningsregistret – vända sig till vilken av de register-

ansvariga som helst. Andra meningen i 2 § har utformats i enlighet med detta. Frågan om utdrag ur registren enligt 10 § datalagen behandlas i anslutning till 10 §.

Prop.
1990/91:126

Datainspektionen har i sitt kompletterande yttrande enligt 2 a § datalagen inte haft något i och för sig att erinra mot att RSV får den nu beskrivna rollen i målhanteringen och det angivna registeransvaret. Emellertid anför inspektionen att det saknas författningsstöd för RSVs befattning med målen.

I denna fråga vill jag säga följande. Den omständigheten att RSV för kronofogdemyndigheternas räkning tar emot ansökningar som görs på ADB-medium innebär inte att man går ifrån reglerna i BfL om att ansökan om betalningsföreläggande formellt sett görs hos kronofogdemyndigheten (jämför vad som i avsnitt 2.3 sagts om samma fråga såvitt avser ansökan om utmätning). För RSVs befattning med målen anser jag att det inte krävs något stöd i lag. Men det är förstås ändå lämpligt att arbetsfördelningen mellan kronofogdemyndigheterna och RSV läggs fast. I denna fråga avser jag att inom kort återkomma till regeringen i samband med att jag anmäler en tillämpningsförfordning till BfL. Därigenom kommer det också att ges författningsstöd för RSVs befattning med målen.

En ansökan om betalningsföreläggande på ADB-medium som lämnas in till RSV kommer att anses inkommen till kronofogdemyndigheten när uppgifterna i ansökningsblanketten lagts in i registret och därigenom blivit tillgängliga för kronofogdemyndigheten (jämför vad som i avsnitt 2.3 sagts om samma fråga såvitt avser ansökan om utmätning).

Innehållet i registren (3–7 §§)

Som nämnts skall kronofogdemyndigheternas register främst vara ett hjälpmedel för målhanteringen. Därmed är det i stor utsträckning redan klart vilka uppgifter registren skall få innehålla. Det är alltså – i enlighet med vad som anförts i promemorian – främst fråga om grundläggande uppgifter om parterna, såsom deras namn, adress och person- eller organisationsnummer, uppgifter om ombud, ställföreträdare och ingivare, grundläggande identifikationsdata om målen, uppgifter om yrkandena i målen – inklusive givetvis svarandens eventuella bestridande – och grunderna för dessa, uppgifter om handlingar som ges in eller skickas ut eller muntliga besked som lämnas i målen, uppgifter som behövs för bevakning av delgivning och frister samt uppgifter om utslag och beslut i målen.

Såsom RSV påpekat i sitt remissvar finns det också behov av att registrera en del uppgifter av teknisk och administrativ art. Det är t.ex. fråga om kodbeteckningar för de ingivare som i enlighet med meddelade tillstånd ger in ansökningar på ADB-medium. Kodbeteckning behövs här för att möjliggöra kontroll av hur dessa ingivare efterlever villkoren i sina tillstånd m.m. Vidare är det fråga om sådana uppgifter som beteckningar för de olika kronofogdemyndigheterna samt olika slag av referensnummer.

Reglerna i 3–7 §§ har utformats i enlighet med det nu sagda.

Terminalåtkomst

Som konstaterats skall varje kronofogdemyndighet ha terminalåtkomst till uppgifterna i sitt register. Även RSV bör – som tidigare nämnts – i princip

ha terminalåtkomst till kronofogdemyndigheternas register. Begränsningar i RSVs möjligheter att söka i registren behandlas i anslutning till 8 §.

Prop.
1990/91:126

RSV har i sitt remissvar anförts att det finns behov för kronofogdemyndigheterna att ha terminalåtkomst till vissa uppgifter som gäller mål vid *andra* kronofogdemyndigheter, nämligen uppgift om aktuella delgivningsadresser till svaranden.

En annan idé när det gäller att underlätta delgivningsarbetet som har kommit upp vid beredningen av detta ärende är att samordna delgivningen i flera pågående mål mot samma svarande. Om målen pågår vid olika kronofogdemyndigheter är det en förutsättning för samordningen att kronofogdemyndigheten har terminalåtkomst till uppgifter om att mål mot samma svarande pågår vid någon annan kronofogdemyndighet.

Datainspektionen har under ärendets beredning anförts att den sålunda föreslagna terminalåtkomsten till uppgifter om mål vid andra kronofogdemyndigheter motverkar just det syfte man velat uppnå genom att inrätta regionala register i stället för ett rikstäckande register, nämligen att begränsa den mängd registeruppgifter som allmänheten kan ta del av vid ett och samma tillfälle. Enligt inspektionen kan ett intresse från borgenärssynpunkt att ta del av registeruppgifterna gälla uppgifter om ansökningar om betalningsföreläggande mot fysiska personer som inte är näringsidkare; sådana uppgifter erhålls nämligen inte från kreditupplysningsföretagen. Med den föreslagna regleringen skulle allmänheten med stöd av offentlighetsprincipen kunna få uppgift om en viss person förekommer i en kronofogdemyndighets register och därutöver om samma person förekommer hos någon annan kronofogdemyndighet i landet. Inspektionen förklarar sig med skärpa avstyrka en sådan reglering.

Som datainspektionen anförts skulle den föreslagna regleringen innebära en ökning av den mängd information om en viss svarande som blir tillgänglig vid ett och samma tillfälle för en kronofogdemyndighet och därmed också för allmänheten med stöd av offentlighetsprincipen. Det är i viss mån osäkert vilka vinster som i praktiken kan göras genom att man låter en kronofogdemyndighet för delgivningsändamål få terminalåtkomst till uppgifter ur andra kronofogdemyndigheters register. Med hänsyn härtill bör förslagen nu inte genomföras mot datainspektionens bestämda avstyrkande. Det bör emellertid crinras om att det är av mycket stor vikt för en effektiv summarisk process att delgivningen med svaranden kan genomföras utan stor tidsutdräkt eller andra problem. Därför bör inget hindra att dessa frågor tas upp på nytt, sedan erfarenheter vunnits av det nya systemet.

Sökbegrepp (8 §)

Kronofogdemyndigheterna bör – som framgår av 8 § *första stycket* – i sina egna register få använda flertalet uppgifter i registret som sökbegrepp. En uttömmande uppräkningslista har gjorts i lagtexten. Sålunda har angivits att som sökbegrepp får användas endast namn, personnummer, organisationsnummer, särskilt registreringsnummer, sökandens eller ingivarens referensnummer, ingivarens kodbeteckning, målnummer, målets inkomstdag, dagen för målets avgörande, bevakningstider och uppgifter om målets art.

En konsekvens av att låta även RSV ha terminalåtkomst till uppgifter ur kronofogdemyndigheternas register är att dessa uppgifter också blir tillgängliga hos RSV för allmänheten enligt offentlighetsprincipen, såsom denna kommer till uttryck i 2 kap. 3 § andra stycket tryckfrihetsförordningen. För att begränsa olägenheterna i integritetshänseende av detta bör, som tidigare nämnts, RSV inte få använda uppgifter om svaranden eller sökanden som sökbegrepp i registren. I *andra stycket* har därför RSVs terminalåtkomst begränsats i enlighet med vad som nu sagts.

För statistikändamål och liknande bör även andra uppgifter kunna få användas som sökbegrepp. I *tredje stycket* har därför tagits in ett bemyndigande för regeringen att bestämma att även andra uppgifter får användas som sökbegrepp för sådana ändamål.

Såsom anförs i promemorian är det inte aktuellt att låta några andra myndigheter än kronofogdemyndigheterna och RSV få terminalåtkomst till registren.

Utlämnande av uppgifter (9–10 §§)

I 9 § tas upp vissa bestämmelser om utlämnande på ADB-medium av uppgifter ur ett register. Utlämnande får först och främst ske för redovisning till sökanden i målet. I övrigt får, efter förebild i t.ex. utskökningsregisterlagen, utlämnande ske endast om det följer av författning eller särskilt har medgivits av regeringen. Regeringen får också uppdra åt datainspektionen att lämna sådant medgivande beträffande uppgifter som inte omfattas av sekretess.

Som tidigare har framgått skall varje kronofogdemyndighet vara registeransvarig för sitt register. Detta innebär också att varje kronofogdemyndighet för sitt register blir skyldig att på begäran av enskilda lämna underrättelse om innehållet i sådana personuppgifter om dem som ingår i registret (10 § datalagen).

Särskilda överväganden krävs när det gäller frågan om även RSV skall vara skyldigt att lämna utdrag enligt 10 § datalagen, en fråga som aktualiseras av att även RSV enligt den föreslagna ordningen har ett registeransvar för kronofogdemyndigheternas register. Med hänsyn till intresset av att så långt det går begränsa möjligheterna att via RSV kunna göra rikstäckande sökningar på enskilda personer i registren för summarisk process, är det inte lämpligt att utan vidare ge RSV samma skyldigheter att lämna utdrag som kronofogdemyndigheterna har. I stället kan man – utan att det behöver medföra någon försämring för den enskilde som begär utdrag – lösa frågan så att kronofogdemyndigheten lämnar det begärda utdraget enligt 10 § datalagen, även om framställningen görs hos RSV. En bestämmelse med denna innebörd har tagits in i 10 §. Bestämmelsen innebär att RSV i stället får förmedla sådana framställningar till kronofogdemyndigheten. Om en framställning om utdrag inte är begränsad till en eller flera särskilt angivna kronofogdemyndigheters register, måste RSV naturligtvis förmedla framställningen till samtliga kronofogdemyndigheter. – Det bör tilläggas att datainspektionen inte haft något att invända mot den nu föreslagna lösningen.

I det här sammanhanget skall också tas upp en fråga om *försäljning* av

uppgifter ur registren, som aktualiserats av att Svenska Inkassoföreningen i sitt remissvar föreslagit att registerlagen bör innehålla regler av innebörd att sådan försäljning skall vara tillåten. Vad föreningen närmast åsyftar är försäljning från RSV till kreditupplysningsföretag.

Frågor om myndigheternas försäljning av personuppgifter har behandlats i den nyligen avlämnade propositionen (1990/91:60) om offentlighet, integritet och ADB. I propositionen – som riksdagen ännu inte tagit ställning till – konstateras att myndigheter inte har någon rätt att sälja personuppgifter, om inte medgivande för detta finns i lag eller i annan ordning. Jag är inte beredd att föreslå att försäljning skall få ske från de nu aktuella registren.

Som framgick av mina uttalanden i nämnda proposition (s. 53) finns det dock vissa situationer där det är rimligt att en myndighet går utöver sina skyldigheter enligt offentlighetsprincipen och lämnar ut uppgifter på t.ex. etiketter eller ADB-medium utan att det skall betraktas som försäljning. De situationer jag åsyftade var främst de där det finns ett samhällsintresse att uppgifterna lämnas ut. Jag nämnde RSVs uppgiftslämnande ur utsökningsregistret till Upplysningscentralen UC AB som ett exempel på en sådan situation. Även beträffande de nu aktuella registren kan ju sådana situationer uppstå. Ett utlämnande måste dock givetvis vara förenligt med datalagens regler. Inom ramen för 9 § i den nu föreslagna lagen kan t.ex. regeringen eller – efter regeringens bemyndigande – datainspektionen medge att uppgifter får lämnas ut på ADB-medium.

Gallring av uppgifter (11 §)

I förevarande paragraf tas upp vissa regler om gallring av uppgifter om målen i registren.

De grundläggande identifikationsuppgifterna i målen, ansökningshandlingarna, eventuellt yttrande från svaranden samt delgivningsbevis torde behöva bevaras i dagböcker och akter av traditionellt slag. Vid gallring blir det också aktuellt att överföra uppgifter i målen till mikrokort. I dessa frågor avser jag att senare återkomma till regeringen.

Mot denna bakgrund torde det inte finnas behov av att i själva dataregistret bevara uppgifter om ett mål mer än under en kortare övergångsperiod efter det att målet avgjorts av kronofogdemyndigheten. Av arbetstekniska skäl bör gallringstiden sättas till utgången av juni månad i kalenderåret efter det att målet avgjordes.

Det finns dock skäl att göra ett undantag från denna korta gallringstid. Som jag var inne på i avsnittet om ADB-ansökningar i verkställighetsmål (avsnitt 2.3 i den allmänna motiveringen) är det en fördel om sökanden i sådana mål inte behöver ge in exekutionstiteln i de fall denna är ett utslag i ett mål om betalningsföreläggande. Detta kräver alltså att uppgifterna om utslag i mål om betalningsföreläggande sparas i registret förhållandevis lång tid. Jag ansluter mig till RSVs förslag att denna tid bör sättas till tre år. Därmed har man anknutit dels till preskriptionstiden för konsumentfordringar, dels till kreditupplysningslagens (1973:1173) regler om hur gamla uppgifter som får användas i personupplysningssammanhang. Lagtekniskt har saken reglerats på så sätt att gallringstiden satts till utgången av juni månad i kalenderåret efter det att tre år förflutit efter det år då utslaget meddelades.

Liksom i andra registerlagar, t.ex. utsökningsregisterlagen och tullregisterlagen (1990:137) bör här finnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att föreskriva bevarande under längre tid. Denna ordning har införts i samband med tillkomsten av arkivlagen (1990:782). Ett sådant bevarande skall tillgodose forskningens behov. Frågan har behandlats bl.a. i propositionen (1989/90:72) om arkiv m.m., s. 52. I *andra stycket* i förevarande paragraf har tagits in ett sådant bemyndigande.

Prop.
1990/91:126

Sekretessfrågor

Enligt 8 kap. 17 § sekretesslagen (1980:100, omtryckt 1989:713) gäller sekretess hos domstol i mål eller ärende i domstolens rättskipande eller rättsvårdande verksamhet för myndighets eller enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den som uppgiften rör lider avsevärd skada om uppgiften röjs. Domstolsverket har i sitt remissvar anfört att sekretessen enligt detta lagrum torde gälla för den summariska processen vid tingsrätterna och ifrågasatt om det inte finns ett behov av en motsvarande sekretess för kronofogdemyndigheternas handläggning av målen i den nya summariska processen. För egen del är jag övertygad om att behovet av sekretess för affärsförhållanden o.d. blir utomordentligt litet i den summariska processen. Jag vill därför åtminstone för närvarande inte föra fram ett sådant förslag.

Datainspektionen har tagit upp frågan om behovet av sekretess inom den summariska processen för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, i linje med vad som enligt 9 kap. 19 § sekretesslagen gäller inom exekutionsväsendet i mål eller ärende angående *exekutiv* verksamhet, till vilken den summariska processen inte kommer att räknas.

Uppgifter som kunde tänkas behöva sådant sekretesskydd torde främst vara uppgifter om en parts adress, telefonnummer o.d. Sådana uppgifter omfattas inte av sekretess om de har lämnats av parterna i målet. Någon sådan sekretessbestämmelse bör enligt min mening inte heller tillskapas. Jag kan nämna att datainspektionen för sin del ansett att denna fråga kan bero tills erfarenheterna utvisat om en sådan utvidgning av sekretesskyddet är nödvändig. Om kronofogdemyndigheten själv inhämtar uppgifter om parterna på annat sätt, lär det oftast bli fråga om att uppgiften inhämtas för delgivningsändamål från någon annan myndighet. Om då sekretess råder för uppgiften, t.ex. enligt 7 kap. 15 § (folkbokföringssekretess) eller 9 kap. 8 § sekretesslagen (sambandssekretess), följer den sekretessen med till kronofogdemyndigheten, jämför 7 kap. 26 § samma lag. Jag finner alltså att det inte heller i detta avseende finns behov av nya sekretessregler. För att den rådande sekretessen skall kunna upprätthållas effektivt hos kronofogdemyndigheterna är det antagligen erforderligt att sekretessbelagda uppgifter "blankas" i registret, dvs. att det anges att uppgiften får lämnas ut bara efter särskild sekretessprövning. Det är med den lösningen inte nödvändigt att gå in på en annan möjlighet som datainspektionen har pekat på nämligen att förbjuda dataregistrering av vissa särskilt känsliga uppgifter.

Registerlagen bör träda i kraft samtidigt med BfL. Detta innebär att regeringen även i fråga om registerlagen bör få bestämma tidpunkten för ikraftträdandet.

5 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. lag om ändring i rättegångsbalken,
2. lag om ändring i utsökningsbalken,
3. lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken,
4. lag om ändring i jordabalken,
5. lag om ändring i lagen (1957:390) om fiskearrenden,
6. lag om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd,
7. lag om ändring i lagen (1976:839) om statens va-nämnd,
8. lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän,
9. lag om ändring i växellagen (1932:130),
10. lag om ändring i checklagen (1932:131),
11. lag om ändring i konkurslagen (1987:672),
12. lag om ändring i räntelagen (1975:635),
13. lag om ändring i lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter,
14. lag om ändring i lagen (1939:608) om enskilda vägar,
15. lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske,
16. lag om ändring i naturvårdslagen (1964:822),
17. lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387),
18. lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479),
19. lag om ändring i väglagen (1971:948),
20. lag om ändring i lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten,
21. lag om ändring i gruvlagen (1974:342),
22. lag om ändring i lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter,
23. lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar,
24. lag om ändring i vattenlagen (1983:291),
25. lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter,
26. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
27. lag om ändring i lagen (1988:450) om kulturminnen m.m.,
28. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
29. lag om ändring i minerallagen (1991:45),
30. lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617) samt
31. lag om register för betalningsföreläggande och handräckning.

6 Beslut

Prop.
1990/91:126

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden har lagt fram.

Förslaget till registerlag i departementspromemorian (Ds 1990:56) Följdlagstiftning med anledning av den nya summariska processen

Förslag till Lag om register för summarisk process

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § För handläggning hos kronofogdemyndigheterna av mål enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning (summarisk process) skall varje kronofogdemyndighet föra ett register med hjälp av automatisk databehandling. Registret får användas även för tillsyn, planering och uppföljning av verksamheten samt för framställning av statistik.

Förfoganderätt och åtkomst

2 § Varje kronofogdemyndighet förfogar över sitt register. Riksskatteverket får för kronofogdemyndighetens räkning ta emot ansökningar som görs på medium för automatisk databehandling och föra in dessa i registret.

3 § Riksskatteverket får ha terminalåtkomst till registren.

Registrets innehåll

4 § Registret skall innehålla uppgifter om sökanden och svaranden i målet. Förs partens talan av ställföreträdare, skall registret innehålla uppgifter om denne.

5 § För en fysisk person skall i registret anges

1. namn, adress, yrke och personnummer eller, när uppgift om personnummer saknas, särskilt registreringsnummer,
2. adress till arbetsplats och annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman,
3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen,
4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med parten.

6 § För en juridisk person skall i registret anges firma, adress, telefonnummer och organisationsnummer eller, när uppgift om organisationsnummer saknas, särskilt registreringsnummer. För den juridiska personens ställföreträdare får anges uppgifter enligt 5 §.

För ett dödsbo får även registreras den avlidnes personnummer.

7 § Företräds en part av ett ombud, skall i registret anges ombudets namn, adress och telefonnummer.

8 § Utöver de uppgifter som anges i 5–7 §§ får registret innehålla uppgifter om

1. målnummer, inkomstdatum, handlägningsställe, ansökningsavgift och saken,
2. yrkanden som framställs i målet och grunden för dem,
3. handlingar som inkommer i målet,

4. handlingar som skickas ut i målet,
5. delgivning och frister,
6. beslut och utslag som meddelas i målet,
7. annat som tillförs målet.

Prop.
1990/91:126

Sökbegrepp

9 § Vid sökning i ett register får som sökbegrepp användas endast namn, personnummer, organisationsnummer, särskilt registreringsnummer, målnummer, målets inkomstdag och uppgifter om målets art. Riksskatteverket får som sökbegrepp använda endast målnummer, målets inkomstdag och uppgifter om målets art.

Regeringen får föreskriva att även andra uppgifter får användas som sökbegrepp för de ändamål som anges i 1 § sista meningen.

Utlämnande av uppgifter

10 § För redovisning till sökanden i målet får uppgifter i registret lämnas ut på medium för automatisk databehandling. I övrigt får uppgifter i registret lämnas ut på medium för automatisk databehandling endast om detta följer av lag eller förordning eller regeringen har medgett det. Regeringen får uppdra åt datainspektionen att lämna sådant medgivande i fråga om uppgifter som inte omfattas av sekretess. Datainspektionens beslut får överklagas till regeringen.

Gallring av uppgifter

11 § Uppgifter om mål om betalningsföreläggande och handräckning skall gallras ur registret före utgången av mars månad kalenderåret efter det att målet avgjorts av kronofogdemyndigheten.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

**Förteckning över remissinstanser som har yttrat sig över
departementspromemorian (Ds 1990:56)
Följdlagstiftning med anledning av den nya summariska
processen**

Yttranden över promemorian har till justitiedepartementet avgetts av justitiekanslern, domstolsverket, datainspektionen, riksskatteverket, riksarkivet, arbetsdomstolen, statens va-nämnd, konsumentverket, statskontoret, riksrevisionsverket, hovrätten över Skåne och Blekinge, Stockholms tingsrätt, Göteborgs tingsrätt, Sandvikens tingsrätt, kammarrätten i Jönköping, riksdagens ombudsmän (justitieombudsmannen Jan Pennlöv), Sveriges advokatsamfund, Sveriges Köpmannaförbund, Sveriges föreningsbankers förbund, Svenska Bankföreningen, Konungariket Sveriges stadshypotekskassa, Sveriges domareförbund, Finansbolagens förening och Svenska Inkassoföreningen.

Förslaget till registerlag som remitterades till
datainspektionen för yttrande enligt 2 a § datalagen

**Förslag till
Lag om register för betalningsföreläggande och
handräckning**

Härigenom föreskrivs följande.

Registerändamål

1 § För handläggning hos kronofogdemyndigheterna av mål enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett register för varje kronofogdemyndighet. Registret får användas även för planering och uppföljning av verksamheten samt för annan framställning av statistik. Uppgifter i registret om utslag i målen får användas som underlag för verkställighet enligt utsökningsbalken.

För de ändamål som anges i 2 § andra stycket får riksskatteverket med hjälp av automatisk databehandling föra ett centralt fördelningsregister.

Förfoganderätt

2 § Varje kronofogdemyndighet förfogar över sitt register. Riksskatteverket förfogar över fördelningsregistret.

Riksskatteverket får för kronofogdemyndigheternas räkning ta emot sådana ansökningar och återkallelser av ansökningar som görs på medium för automatisk databehandling och överföra dem till kronofogdemyndigheternas register.

Innehållet i kronofogdemyndigheternas register

3 § En kronofogdemyndighets register får innehålla uppgifter om sökanden och svaranden i målet. Förs partens talan av ställföreträdare, får registret innehålla uppgifter om denne.

4 § För en fysisk person får i registret anges

1. namn, adress, yrke och personnummer eller, när uppgift om personnummer saknas, särskilt registreringsnummer,
2. adress till arbetsplats och annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman,
3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen,
4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med parten.

5 § För en juridisk person får i registret anges firma, adress, telefonnummer och organisationsnummer eller, när uppgift om organisationsnummer saknas, särskilt registreringsnummer. För den juridiska personens ställföreträdare får anges uppgifter enligt 4 §.

För ett dödsbo får även registreras den avlidnes personnummer.

6 § Företräds en part av ett ombud, får i registret anges ombudets namn, adress och telefonnummer. Dessa uppgifter får också anges för ingivaren av målet, om denne är någon annan än parten eller ombudet.

7 § Utöver de uppgifter som anges i 4–6 §§ får registret innehålla uppgifter om

1. målnummer, inkomstdatum, handlägningsställe, ansökningsavgift och saken,
2. yrkanden i målet och grunden för dem,
3. handlingar som inkommer i målet,
4. handlingar som skickas ut i målet,
5. delgivning och frister,
6. beslut och utslag som meddelas i målet,
7. annat som tillförs målet och är av betydelse för handläggningen.

Registret får även innehålla de tekniska och administrativa uppgifter som behövs för att tillgodose ändamålen med registret.

Innehållet i fördelningsregistret

8 § Vad som sägs i 3–7 §§ skall i tillämpliga delar gälla även fördelningsregistret.

Terminalåtkomst

9 § Riksskatteverket har terminalåtkomst till kronofogdemyndigheternas register.

En kronofogdemyndighet har terminalåtkomst till uppgifter i en annan kronofogdemyndighets register

1. om att mål mot någon som är svarande i ett mål vid den egna myndigheten handläggs vid den andra kronofogdemyndigheten och
2. om adress till svaranden i pågående och avgjorda mål vid den andra myndigheten.

Sökbegrepp

10 § Vid sökning i en kronofogdemyndighets register får som sökbegrepp användas endast namn, personnummer, organisationsnummer, särskilt registreringsnummer, målnummer, sökandens eller ingivarens referensnummer, ingivarens kodbeteckning, målets inkomstdag, dagen för målets avgörande, bevakningstider och uppgifter om målets art. Riksskatteverket får som sökbegrepp i en kronofogdemyndighets register inte använda uppgifter om sökanden eller svaranden i målet.

Regeringen får föreskriva att även andra uppgifter får användas som sökbegrepp för de ändamål som anges i 1 § första stycket andra meningen.

Vid sökning i fördelningsregistret får som sökbegrepp användas endast målnummer, sökandens eller ingivarens referensnummer, ingivarens kodbeteckning och målets inkomstdag.

Utlämnande av uppgifter

11 § För redovisning till sökanden i målet får uppgifter i ett register lämnas ut på medium för automatisk databehandling. I övrigt får uppgifter i ett register lämnas ut på medium för automatisk databehandling endast om detta följer av lag eller förordning eller regeringen har medgett det. Regeringen får uppdraga åt datainspektionen att lämna sådant medgivande i fråga om uppgifter som inte omfattas av sekretess. Datainspektionens beslut får överklagas till regeringen.

12 § Riksskatteverket har inte skyldighet att beträffande register enligt denna lag lämna underrättelse enligt 10 § datalagen (1973:289).

Gallring av uppgifter

Prop.
1990/91:126

13 § Uppgifter om utslag i mål om betalningsföreläggande skall gallras ur en kronofogdemyndighets register före utgången av juni månad kalenderåret tre år efter det att utslaget meddelades. I övrigt skall uppgifter om mål om betalningsföreläggande och handräckning gallras ur registret före utgången av juni månad kalenderåret efter det att målet avgjorts av kronofogdemyndigheten.

Uppgifter skall gallras ur fördelningsregistret när de överförs till en kronofogdemyndighets register.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Datainspektionens yttrande enligt 2 a § datalagen över förslag till lag om register för betalningsföreläggande och handräckning och lag om ändring i utsökningsregisterlagen, m.m.

Datainspektionen har anmodats att avge yttrande enligt 2 a § datalagen (1973:298) över förslag till registerlag för betalningsföreläggande och handräckning samt över förslag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617). Samtidigt har inspektionen beretts tillfälle att yttra sig över ett utkast till lagrådsremiss om följdlagstiftning med anledning av den nya summariska processen.

Sammanfattning

Datainspektionen tillstyrker förslaget till ändring i utsökningsregisterlagen, dock med en viss rättslig begränsning av sökbegrepp.

Datainspektionen tillstyrker förslaget till registerlag för den summariska processen under förutsättning att frågorna om förfoganderätt, registeransvar och s.k. 10 §-utdrag regleras i enhetlighet med vad inspektionen anför.

Beträffande de delar av förslaget, som datainspektionen beretts tillfälle att yttra sig över i övrigt, har inspektionen inte funnit anledning till erinringar.

Förslaget till ändring i utsökningsregisterlagen

Ändringen innebär att utsökningsregistret föreslås få innehålla uppgift om gäldenärens arbetsgivare. Motivet för ändringen är betydande rationaliseringsvinster för kronofogdemyndigheterna. Mot detta intresse skall vägas det intresse den enskilde kan ha av skydd för sin personliga integritet.

Såsom konstaterats i den allmänna motiveringen till det remitterade förslaget kan uppgift om arbetsgivare knappast sägas vara en särskilt integritetskänslig uppgift. Mot bakgrund av att kronofogdemyndigheten ändå vid beslut om utmätning eller införsel i lön måste ha tillgång till denna uppgift för att ange den i sitt beslut, kan riskerna för integritetsintrång inte sägas öka i avgörande mån om uppgiften också får föras in i utsökningsregistret.

Vid en avvägning mellan dessa motstående intressen finner datainspektionen därför att utsökningsregistret bör få innehålla uppgift om gäldenärens arbetsgivare.

Som arbetsgivare i utsökningsregistret kan en enskild person komma att antecknas. Beträffande honom gäller då rätten att enligt 10 § datalagen få underrättelse om innehållet i personuppgift, som ingår i registret och innefattar upplysning om honom. Den ordning som föreslagits, nämligen att uppgift om arbetsgivare inte skall vara sökbar, är därför inte godtagbar om begränsningen görs generell. Datainspektionen föreslår därför i stället en rättslig begränsning på så sätt att kronofogdemyndigheten får befogenhet att använda uppgift om arbetsgivare som sökord endast i den mån det behövs för att myndigheten skall kunna fullgöra sina skyldigheter enligt datalagen. Tilläggas kan att en sådan begränsning givetvis inte inskränker myndighetens skyldigheter enligt tryckfrihetsförordningen.

Datainspektionen har tidigare (1991:01–08 DI:s dnr 5987–90) yttrat sig över promemorian Ds 1990:56 "Följdlagstiftning med anledning av den nya summariska processen".

Det nu remitterade förslaget skiljer sig från det tidigare bl.a. på så sätt att det nu förutom inrättandet av ett handläggningsregister hos envar kronofogdemyndighet också föreslås ett centralt fördelningsregister hos riksskatteverket (RSV). Båda slagen av register kommer att vara personregister i datalagens mening. Datainspektionen har i och för sig ingenting att invända mot denna lösning. Även med den nu föreslagna regleringen har dock datainspektionen funnit anledning till följande påpekanden.

Registrets ändamål (1 §) och sökbegrepp (10 §)

I den lydelse ändamålsbestämmelsen hade i det ursprungliga förslaget nämndes tillsyn som ett av registerändamålen. Detta ändamål återfinns inte i det nu remitterade förslaget. Oaktat detta omnämns just tillsyn på ett flertal ställen i specialmotiveringen (s. 29–32). Om det är avsikten att RSV skall få använda kronofogdemyndigheternas register även för tillsynsändamål, anser datainspektionen att detta bör framgå också av lagtexten. Motsatsen skulle nämligen få till konsekvens att RSV:s tillgång till kronofogdemyndigheternas register för tillsyn begränsades på så sätt, att denna tillsyn inte fick utövas genom att RSV använder kronofogdemyndigheternas tekniska utrustning eller egen utrustning och egna program (jfr DI:s beslut 1990–12–07 som bifogas).

I specialmotiveringen (s. 31) sägs att RSV i egenskap av utvecklare av det datasystem som kronofogdemyndigheterna skall använda, kommer att besitta de största kunskaperna om hur systemet är uppbyggt och fungerar. Datainspektionen ifrågasätter inte detta. Inspektionen vill dock påpeka att detta inte i sig medför att RSV i de avseenden som nu behandlas kan påstås ha andra behov av tillgång till systemet än vad som gäller för vilket serviceföretag som helst i förhållande till en systemägare.

Förfoganderätt (2 §)

Enligt 2 § andra meningen i förslaget till registerlag får RSV för kronofogdemyndigheternas räkning ta emot ansökningar som görs på ADB-medium samt föra in dessa i det centrala fördelningsregistret för överföring till kronofogdemyndigheternas register.

Såsom påpekades i inspektionens remissyttrande över promemorian innehåller lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning inte någon bestämmelse av innebörd att ansökan får göras hos annan än kronofogdemyndighet. Det saknas alltså i den lag som reglerar det materiella förfarandet stöd för att RSV skulle vara behörigt att ta emot sådana ansökningar. Såsom det också påpekades då gäller detta självfallet oavsett om ansökningarna sker på ADB-medium eller ej.

Regleringen i datalagen innebär att en myndighet inte får föra ett personregister som inte är ett stöd eller en hjälp för den verksamhet myndigheten

är ålagd att bedriva. I det nu aktuella fallet innebär detta, att det saknas behov för RSV att föra det centrala fördelningsregistret, eftersom RSV inte har behörighet att ta emot ansökningarna. Med den utformning som 2 § i förslaget till registerlag fått blir således regleringen i de båda lagarna motsägelsefull och vilseledande. Datainspektionen anser att detta bör rättas till.

Prop.
1990/91:126

Registeransvar (2 §) och terminalåtkomst (9 §)

I yttrandet över promemorian redovisade datainspektionen som sin principiella inställning, att RSV inte borde ha något registeransvar för de hos kronofogdemyndigheterna förda handläggningsregistren. Detta sades också vara den uppfattning som låg bakom den föreslagna regleringen. Datainspektionen redovisade också utförligt varför den föreslagna regleringen inte kunde sägas överensstämma med vad som åsyftats och hur en sådan ordning enligt inspektionens uppfattning skulle kunna åstadkommas.

I det nu remitterade förslaget har den tidigare principiella ståndpunkten frånfallits och RSV åläggs ett registeransvar för kronofogdemyndigheternas register tillsammans med envar av dem. RSV:s förfoganderätt över dessa register begränsas dock med utgångspunkt från den hantering som de s.k. bandmålen föranleder, vilket också kommer till uttryck i lagtexten (2 § andra st). I specialmotiveringen utvecklas detta närmare på så sätt att där sägs att RSV:s registeransvar begränsas för kronofogdemyndigheternas register och det sägs att ansvaret "sträcker sig givetvis bara så långt som påkallas av RSV:s möjligheter att påverka innehållet i registren". Det nu sagda innebär en uppdelning av registeransvaret på ett sätt som datainspektionen inte tidigare sett exempel på. Konstruktionen innebär också att det blir förenat med praktiska och tekniska svårigheter för RSV att fullgöra de skyldigheter som datalagen lägger på den registeransvarige. Detta visar sig också i detta fall t.ex. genom undantagsbestämmelsen i 12 § som befriar RSV från en av de grundläggande bestämmelserna i datalagen nämligen skyldigheten att lämna registerutdrag.

I förarbetena till datalagen (prop. 1973:33 s. 76 och 119) tolkas förfogandebegreppet. Den vägledande principen för att avgöra om någon förfogar över ett personregister är alltså att den som antingen själv eller genom någon annan kan gå in i ett register och förse det med uppgifter och därigenom påverka innehållet i registret samt överföra det till läsbar form också är den som förfogar över registret och därmed är registeransvarig. Varken i förarbetena till datalagen eller i den praxis som utvecklat sig beträffande registeransvarighetsbegreppet finns – enligt datainspektionens uppfattning – täckning för den tolkning som gjorts i detta fall, dvs. att registeransvaret skulle begränsas till de uppgifter som RSV själv för in i registren men vara uteslutet beträffande övriga uppgifter om samma registrerad.

Den föreslagna lösningen, som princip, skulle för övrigt få olyckliga konsekvenser på många sätt när det gäller att skydda den enskilde mot intrång i den personliga integriteten. Frågan om 10 §-utdrag har redan nämnts. Vidare skulle den enskilde som begär rättelse eller skadestånd kunna mötas av invändningen att han vänt sig till "fel" registeransvarig. I sämsta fall skulle han för att uppnå sin rätt tvingas förebringa utredning vilken av de registeransvariga som förfogar över den del av registret där felet uppstått.

Liknande problem skulle också uppstå i de fall då frågor om utkrävande av det straffrättsliga ansvaret uppkommer. Datainspektionen avstyrker därför bestämt den föreslagna lösningen.

Även med den reglering som det nu remitterade förslaget innehåller kvarstår RSV:s rätt och möjligheter att påverka kronofogdemyndigheternas register. Därmed kvarstår också att RSV blir registeransvarigt för registren, låt vara att ansvaret är gemensamt med envar av kronofogdemyndigheterna.

Datainspektionen vill i detta sammanhang peka på att det finns lösningar även om man håller fast vid den ursprungligen angivna principiella ståndpunkten, nämligen den att registeransvaret för kronofogdemyndigheternas register endast skall åvila dessa myndigheter var för sig. Sålunda kan överföringen från det centrala fördelningsregistret genom olika tänkbara tekniska lösningar ordnas så att RSV fördelar ansökningarna i sitt register eller i en till registret knuten s.k. brevlådefunktion, där sedan kronofogdemyndigheterna själva hämtar uppgifterna och för in dem i sina egna register. Med en sådan lösning kan endast de sistnämnda sägas förfoga över uppgifterna på ett sådant sätt att registeransvar uppkommer.

För det fall att en lösning som innebär ett gemensamt registeransvar vidhålls uppkommer såsom påpekats (s. 37) svårigheter för RSV att fullgöra sin skyldighet att lämna 10 §-utdrag. Datainspektionen anser dock inte mot bakgrund av den mycket centrala roll som denna bestämmelse har för integritetsskyddet, att undantag från denna skyldighet bör ifrågakomma på grund av bristande sökbarhet, när det gäller handläggningsregistren.

Däremot anser datainspektionen, när det är fråga om det centrala fördelningsregistret, att den mycket korta tid som uppgifter i detta register lagras kan vara ett sådant skäl som kan medföra befrielse från skyldigheten att lämna registerutdrag. Stöd för denna uppfattning kan också hämtas ur förarbetena till datalagen (prop. 1978/79:109 s. 24 ff). Datainspektionen skulle inte motsätta sig en undantagsregel av detta innehåll.

Registerinnehåll (3–8 §§)

När det gäller innehållet i registren har det i det nu remitterade förslaget gjorts vissa tillägg i jämförelse med vad som tidigare föreslagits. Datainspektionen har inga erinringar mot dessa tillägg. Inspektionen utgår dock därvid ifrån att uppgift om gäldenärens bestridande också kommer att framgå av registret i de fall då ett bestridande gjorts. Detta blir särskilt viktigt då uppgifterna kommer att lagras under förhållandevis lång tid i registren.

Terminalåtkomst (9 §)

Den föreslagna regleringen innebär att en kronofogdemyndighet får ha terminalåtkomst till vissa angivna uppgifter i en annan kronofogdemyndighets register. Denna bestämmelse har tillkommit för att underlätta delgivning med svaranden och för att kunna samordna delgivning mellan de olika kronofogdemyndigheterna i flera pågående mål mot samma svarande. Bestämelsen innebär att den kronofogdemyndighet som har ett mål mot en bestämd svarande kan undersöka om samme person förekommer hos någon av de andra kronofogdemyndigheterna i landet och i så fall vilken adress som

finns antecknad hos denna andra myndighet. Denna reglering kan tyckas ha ett vällovligt effektivitetsintresse och vara motiverad i sig.

Prop.
1990/91:126

När det gäller frågan om det bör föras ett register för var och en av de 24 kronofogdemyndigheterna eller ett enda för hela riket gemensamt register, konstaterades att mindre register har fördelar från integritetsskyddssynpunkt eftersom allmänhetens möjligheter att vid ett och samma tillfälle ta del av registeruppgifterna begränsas av registrets storlek (s. 30). Ett intresse av att få tillgång till uppgifter ur kronofogdemyndigheternas register kan vara borgenärens intresse av att få del av uppgifter om ansökan om betalningsföreläggande avseende en fysisk person, som inte är näringsidkare eller likställd. Sådana uppgifter kan inte – med hänsyn till regleringen i 7 § kreditupplysningslagen (1973:1173) – erhållas från kreditupplysningsföretagen.

Med åberopande av offentlighetsprincipen kan en borgenär om den föreslagna regleringen genomförs hos en kronofogdemyndighet få uppgift om en viss person förekommer i denna kronofogdemyndighets register och därutöver även om samme person förekommer hos någon annan kronofogdemyndighet i landet. Genom bestämmelsen om terminalåtkomst motverkas alltså just det syfte man velat uppnå genom att inrätta flera regionala register i stället för ett centralt register. Datainspektionen avstyrker med skärpa en sådan reglering.

Datainspektionen konstaterade i sitt remissvar över promemorian att uppgifter inom kronofogdemyndigheternas verksamhet med den summariska processen inte omfattades av någon sekretessbestämmelse. Inspektionen tog då upp frågan om en utvidgning av sekretessen i 9 kap. 19 § sekretesslagen (1980:100) till att omfatta också denna verksamhet hos kronofogdemyndigheterna, men stannade för att låta detta bero tills erfarenheterna utvisat om en sådan utvidgning är nödvändig.

Inspektionen föreslog däremot att det i registerlagen skulle tas in en bestämmelse som förhindrar att registren får innehålla uppgifter för vilka sekretess kan gälla enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen. Datainspektionen delar inte de uppfattningar om innebörden av gällande sekretessbestämmelser och inte heller de skäl som redovisats för att ett behov av nya sekretessbestämmelser inte skulle föreligga. Tvärtom upprepar inspektionen behovet av sekretesskydd i det avseende som nu angivits. En sådan bestämmelse kan enligt datainspektionens uppfattning utformas på följande sätt: "När sekretess för uppgifter om enskild kan antas föreligga enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen (1980:100) får uppgifter om denne inte ingå i registret."

Förslaget om "ADB-ansökan i enskilt mål"

I sitt remissyttrande 1990-10-12 DI:s dnr 2435-90) över riksskatteverkets delrapport (RSV Rapport 1990:5) ang. översyn av utsökningsbalken konstaterade datainspektionen att det förelåg svårigheter för inspektionen att ta ställning till förslagets konsekvenser från rättssäkerhets- och integritetssynpunkt eftersom ett tillräckligt underlag för detta inte redovisats i rapporten. Sedan denna brist nu i huvudsak undanröjts och den tilltänkta hanteringen av ADB-ansökningarna hos kronofogdemyndigheterna beskrivits liksom också förhållandet till den nuvarande ADB-hanteringen där, har datainspek-

tionen inget att erinra mot att förslaget genomförs. Inte heller har inspektionen några erinringar när det gäller vad som sagts i förslaget om tillståndsprövningen för ADB-ansökan.

Prop.
1990/91:126

Möjligheterna att använda sig av ansökan på ADB-medium är, när det gäller inkassoföretag, beroende av om vederbörande företag har tillstånd av datainspektionen att lämna ut uppgifter ur sina register i denna verksamhet på ADB-medium. I den mån sådan tillstånd saknas kan inte företaget lagligen använda sig av det nu föreslagna ansökningsförfarandet. Mot denna bakgrund kan det finnas skäl för RSV att i sin tillståndsprövning samråda med datainspektionen eller i vart fall att RSV underrättar inspektionen om meddelade tillstånd gällande inkassoföretag.

Övriga förslag till författningsändringar

Beträffande de övriga förslagen till författningsändringar (lagförslagen 1, 2, 4–29) har datainspektionen ingenting att anföra.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Stina Wahlström i närvaro av byråchefen Britt-Marie Arne-Hellström, verksjuristen Sten Wahlqvist, biträdande verksjuristen Ingela Halvorsen, föredragande, och avdelningsdirektören Marcus Miettinen.

Datainspektionens kompletterande yttrande enligt 2 a § datalagen över förslag till lag om register för betalningsföreläggande och handräckning

Datainspektionen har den 31 januari 1991 avgivit yttrande enligt 2 a § datalagen (1973:289) över förslag till registerlag för betalningsföreläggande och handräckning (DI:s dnr 314/91). Inspektionen har nu anmodats att avge ett kompletterande yttrande enligt samma lagrum.

I det nu remitterade lagförslaget slås fast att riksskatteverket (RSV) tillsammans med envar av kronofogdemyndigheterna skall ha registeransvar för kronofogdemyndigheternas handläggningsregister. Av förslaget framgår också att RSV:s förfoganderätt över registren inte längre begränsas på sätt som tidigare angivits. Tvärtom har RSV nu ålagts uppgifter dels i samband med olika beslut som kronofogdemyndigheten fattar vid handläggningen av målen, dels vid gallringen av målen. Sammantagna innebär de åtgärder RSV skall vidta beträffande kronofogdemyndigheternas register att RSV kommer att förfoga över registren i datalagens mening.

En myndighets uppgifter regleras i författningar på olika nivåer. Dessa anger myndighetens befogenheter och myndigheterna får i princip inte göra annat än vad de fått i uppgift att göra. Såsom påpekats i det tidigare yttrandet saknas det stöd för att RSV skall vara behörigt att ta emot ansökningar i den lag som reglerar det materiella förfarandet i fråga om betalningsföreläggande och handräckning (1990:746). Det förhållandet att man i det nu remitterade förslaget lagt på RSV ytterligare uppgifter när det gäller kronofogdemyndigheternas register, understryker kravet på att i författning klart reglera RSV:s befattning med ärenden enligt den nämnda lagen. Under förutsättning att så sker får registren anses föras även för RSV:s verksamhet. RSV blir därigenom enligt 1 § datalagen registeransvarigt för de ifrågavarande registren. Datainspektionen har ingen erinran mot att detta förhållande för tydlighetens skull uttryckligen anges i den föreslagna registerlagen.

När det gäller skyldigheten att lämna utdrag enligt 10 § datalagen ur handläggningsregistren konstateras det i specialmotiveringen till det nu remitterade förslaget (s. 9) att särskilda överväganden krävs med anledning av att RSV enligt den föreslagna ordningen får ett registeransvar för kronofogdemyndigheternas register. Datainspektionen instämmer helt i detta.

Den föreslagna lösningen innebär att en registeransvarig i ett fall där gemensamt registeransvar förekommer undantas från en skyldighet som detta registeransvar annars alltid medför. Såsom påpekats i datainspektionens tidigare yttrande är 10 § en av de viktigaste bestämmelserna i datalagen för att uppnå ett gott integritetsskydd. I paragrafens tredje och fjärde stycken har angivits de undantagsfall då underrättelse inte behöver lämnas av den registeransvarige. Inget av dessa fall är emellertid aktuellt här. Inspektionen känner inte heller från praxis till något fall där en av flera registeransvariga un-

dantagits från sin skyldighet på det sätt som nu föreslagits. Det kan således konstateras att den föreslagna regleringen inte stämmer överens med den generella regleringen i datalagen.

Mot bakgrund av vad som anförts i specialmotiveringen om intresset av att så långt som möjligt begränsa möjligheterna via RSV till rikstäckande sökningar på enskilda personer i registren för summarisk process och av att den föreslagna ordningen inte kan anses medföra ett sänkt integritetsskydd för de registrerade, har datainspektionen ingenting att invända mot den. I detta sammanhang måste emellertid också följande beaktas. I 6 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning stadgas som huvudregel att ansökan skall göras hos kronofogdemyndigheten i det län där svaranden har sitt hemvist. Ansökan får dock enligt andra stycket i samma lagrum också göras hos kronofogdemyndigheten i det län där egendom som tillhör svaranden finns eller där verkställighet annars lämpligen kan ske. Ytterligare en forumregel finns i tredje stycket för det fall att en ansökan riktar sig mot flera svarande.

På grund av de forumregler som nu redogjorts för framgår det klart enligt datainspektionens uppfattning att det inte är tillräckligt för att kunna uppfylla kraven enligt 10 § datalagen, att RSV förmedlar en framställning till den kronofogdemyndighet som enligt huvudregeln skulle vara rätt forum för den som begär ett utdrag. För att någon försämring för den enskilde inte skall uppstå, måste RSV förmedla framställningen till samtliga kronofogdemyndigheter. Datainspektionen förutsätter att 10 § i den föreslagna registerlagen ändras i enlighet härmed.

Avslutningsvis vill datainspektionen på nytt ta upp frågan om behovet av sekretess för uppgifter om en parts adress eller telefonnummer o.d. Såsom konstaterats i det remitterade förslaget kan sådana uppgifter vara sekretessskyddade om de inhämtats av kronofogdemyndigheten från en annan myndighet för delgivningsändamål. Någon sekretessbestämmelse till skydd för uppgifterna finns däremot inte i de fall då en part lämnar en sådan uppgift om sin motpart. Detta innebär att känsliga uppgifter som annars skulle ha skyddats enligt de angivna lagrummen kan bli tillgängliga hos kronofogdemyndigheterna. Detta kan i sin tur innebära ett försämrat integritetsskydd för enskilda. Datainspektionen anser dock att frågan kan bero tills erfarenheterna utvisat om en sådan utvidgning av sekretesskyddet är nödvändig.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Stina Wahlström i närvaro av byråchefen Ulf G. Berg och biträdande verksjuristen Ingela Halvorsen, föredragande.

Sammanfattning

Enligt den tidigare gällande utsökningslagen skulle talan mot exekutiva beslut föras hos överexekutor. Andra besvärinstans var hovrätt och tredje Högsta domstolen. Vid utsökningsbalkens (UBs) ikraftträdande den 1 januari 1982 avskaffades överexekutor och hovrätterna blev första besvärinstans. Detta har lett till att dessa belastats med ett stort antal exekutiva mål.

För att minska antalet besvär och samtidigt höja kvaliteten på kronofogdemyndigheternas (KFM:s) beslut föreslås i rapporten bl.a. att ett omprövningsinstitut införs. Överklagande av KFM:s beslut måste alltid föregås av en begäran om omprövning hos myndigheten. Beslutet redovisas till den som begärt omprövning, oavsett om begärd omprövning bifallits eller inte. Förutsättningen för att få ett mål prövat av hovrätt är att det finns ett omprövningsbeslut som kan överklagas. Talan skall föras inom tre veckor från det att beslutet delgavs den som begärt omprövning. Avsikten är att omprövningen skall ske på hög nivå vid den KFM där beslutet meddelats. Förfarandet regleras av bestämmelser som har placerats huvudsakligen i 18 kap. UB. KFM föreslås kunna meddela inhibition. Vissa kompletterande bestämmelser föreslås som inte direkt berör omprövningsinstitutet. Omprövning av beslut om utmätning av lön resp. införselbeslut regleras genom särskilda bestämmelser i 7 resp. 15 kap. UB.

Domstol har inte någon författningsenlig skyldighet att underrätta KFM om inhibitionsbeslut som meddelas i samband med t.ex. talan om återvinning avscende exekutionstitel. Här föreslås att domstol skall vara skyldig att underrätta KFM bl.a. vid inhibitionsbeslut och vid dess upphörande.

Till sist föreslås att ansökan om utmätning i enskilt mål skall kunna göras genom ADB-ansökan i likhet med vad som gäller i allmänt mål. Ansökningsförfarandet, som är beroende av tillståndsgivning, kräver inte att exekutionstitel inges till KFM om inte sådan särskilt infordras. Däremot skall skuldebrev och liknande alltid överlämnas i samband med verkställighetsansökan.

Samtliga de nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 1991.

Förteckning över remissinstanser som har yttrat sig över riksskatteverkets översyn av utskökningsbalken (RSV Rapport 1990:5)

Yttranden över rapporten har till justitiedepartementet avgetts av justiekanslern, domstolsverket, datainspektionen, riksförsäkringsverket, konsumentverket, statskontoret, riksrevisionsverket, Svea hovrätt, hovrätten för Övre Norrland, Stockholms tingsrätt, riksdagens ombudsmän (justitieombudsmannen Jan Pennlöv), televerket, kronofogdemyndigheterna i Stockholms län, Uppsala län, Östergötlands län, Jönköpings län, Kronobergs län, Blekinge län, Kristianstads län, Malmöhus län, Hallands län, Göteborgs och Bohus län, Älvsborgs län, Skaraborgs län, Värmlands län, Västernorrlands län, Jämtlands län och Västerbottens län, domstolsutredningen (Ju 1989:06), Sveriges advokatsamfund, Sveriges föreningsbankers förbund, Sveriges akademikers centralorganisation, Svenska Bankföreningen, Svenska sparbanksföreningen, Sveriges domareförbund, Föreningen Sveriges kronofogdar, Finansbolagens förening, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag, Sveriges fastighetsägareförbund, Trafikförsäkringsföreningen, Svenska Inkassoföreningen och Sveriges inkassoorganisation SIO.

Till lagrådet remitterade lagförslag

1 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 d §, 18 kap. 8 a § samt 42 kap. 11 och 18 §§ rättegångsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap. 3 d §¹

I tvistemål där förlikning om saken är tillåten skall tingsrätten alltid bestå av en lagfaren domare, om värdet av vad som yrkas uppenbart inte överstiger hälften av basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Första stycket gäller inte, om en part första gången han skall föra talan i målet yrkar att allmänna regler skall tillämpas och därvid gör sannolikt att den bakomliggande tvisten rör ett högre värde eller att utgången annars är av synnerlig betydelse för bedömningen av andra föreliggande rättsförhållanden. Har talan väckts genom ansökan om betalningsföreläggande, skall den part som begär att målet *hänskjuts till rättegång* senast i samband därmed framställa yrkande som nyss sagts.

Med värde enligt första stycket avses det värde som kan antas gälla vid tiden för talans väckande. Har talan väckts genom ansökan om *lagsökning*, betalningsföreläggande eller handräckning eller som enskilt anspråk i brottmål, avses värdet vid rättens beslut att tvisten skall handläggas som tvistemål. Vid bedömningen skall hänsyn inte tas till rättegångskostnaderna.

Första stycket gäller inte, om en part första gången han skall föra talan i målet yrkar att allmänna regler skall tillämpas och därvid gör sannolikt att den bakomliggande tvisten rör ett högre värde eller att utgången annars är av synnerlig betydelse för bedömningen av andra föreliggande rättsförhållanden. Har talan väckts genom ansökan om betalningsföreläggande, skall den part som begär att målet *överlämnas till tingsrätt* senast i samband därmed framställa yrkande som nyss sagts.

Med värde enligt första stycket avses det värde som kan antas gälla vid tiden för talans väckande. Har talan väckts genom ansökan om betalningsföreläggande eller handräckning eller som enskilt anspråk i brottmål, avses värdet vid rättens beslut att tvisten skall handläggas som tvistemål. Vid bedömningen skall hänsyn inte tas till rättegångskostnaderna.

18 kap. 8 a §²

I mål där 1 kap. 3 d § första stycket tillämpas gäller följande i stället för bestämmelserna i 8 §.

Ersättning för rättegångskostnad får inte avse annat än kostnad för

1. rådgivning enligt rättshjälpslagen (1972:429) vid ett tillfälle för varje instans,

¹ Senaste lydelse 1989:656.

² Senaste lydelse 1989:656.

2. ansökningsavgift.

3. resa och uppehälle för part eller ställföreträdare i samband med sammanträde eller, om personlig inställelse ej föreskrivits, resa och uppehälle för ombud,

4. vittnesbevisning.

5. översättning av handling.

Ersättning utgår endast i den mån kostnaden varit skäligen påkallad för tillvaratagande av partens rätt.

Ersättning som anges i andra stycket 3 utgår enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Med kostnad som sägs i andra stycket 1 jämställs kostnad för annan rådgivning som lämnas av advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, i den mån den ej överstiger högsta avgift för rådgivning enligt rättshjälpslagen.

Har målet till en början handlagts i annan ordning än som gäller för mål som avses i denna paragraf, utgår ersättning för kostnad som avser den tidigare handläggningen enligt de kostnadsregler som gäller för denna.

Har ett mål om *lagsökning eller betalningsföreläggande hänskjutits* till rättegång eller upptagits efter återvinning får, om målet därefter avgörs genom tredsdom mot svaranden, ersättning även avse skäligen kostnad för en rättegångsskrift eller för inställelse vid ett sammanträde inför rätten. Sådan ytterligare ersättning utgår, om inte särskilda skäl föranleder annan bedömning, enligt bestämmelser som regeringen meddelar. *Detsamma skall gälla, om ett mål om handräckning upptagits efter återvinning.*

Har ett mål om betalningsföreläggande eller handräckning överlämnats till tingsrätt eller upptagits efter återvinning får, om målet därefter avgörs genom tredsdom mot svaranden, ersättning även avse skäligen kostnad för en rättegångsskrift eller för inställelse vid ett sammanträde inför rätten. Sådan ytterligare ersättning utgår, om inte särskilda skäl föranleder annan bedömning, enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

42 kap.

11 §³

I mål där förlikning om saken är tillåten får svaranden föreläggas att skriftligen avge svaromål enligt 7 § vid påföljd att tredsdom annars kan komma att meddelas mot honom.

I mål där förlikning om saken är tillåten får svaranden föreläggas att skriftligen avge svaromål enligt 7 § vid påföljd att tredsdom annars kan komma att meddelas mot honom. *I föreläggandet skall anges vad svaranden enligt 44 kap. 7 a eller 7 b § skall iaktta för att tredsdom inte skall meddelas mot honom.*

18 §⁴

Ett mål avgörs efter huvudförhandling. Utan sådan förhandling får rätten dock

1. avgöra ett mål på annat sätt än genom dom,

2. meddela tredsdom,

3. meddela dom i anledning av talan som medgivits eller eftergivits,

³ Senaste lydelse 1987:747.

⁴ Senaste lydelse 1987:747.

4. stadfästa förlikning och

5. även i annat fall meddela dom, om huvudförhandling inte behövs med hänsyn till utredningen i målet och inte heller begärs av någon av parterna.

Innan ett mål avgörs med stöd av första stycket 5, skall parterna, om de inte kan anses redan ha slutfört sin talan, beredas tillfälle till detta.

Innan ett mål avgörs genom treds-
kodom enligt 44 kap. 7 a §, gäller
vad som sägs i andra stycket i fråga
om kåranden.

Innan ett mål avgörs genom treds-
kodom enligt 44 kap. 7 a eller 7 b §,
gäller vad som sägs i andra stycket i
fråga om kåranden.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

2 Förslag till Lag om ändring i utsökningsbalken

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 2 §, 3 kap. 1 och 5 §§, 4 kap. 27 §, 13 kap. 14 § samt rubriken närmast före 4 kap. 27 § utsökningsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

2 §

Sökanden skall ange den åtgärd som han yrkar.

Vid ansökan skall inges den exekutionstitel på grund varav verkställighet söks. Grundas anspråket på löpande skuldebrev eller annan handling, vars företeende utgör villkor för rätt att kräva betalning eller påkalla fullgörande av annan förpliktelse, skall den handlingen inges.

Exekutionstiteln skall inges i huvudskrift eller, om kronofogdemyndigheten anser det tillräckligt, i bestyrkt avskrift. Handling som avses i andra stycket andra meningen skall inges i huvudskrift. Annan handling bör inges i huvudskrift eller bestyrkt avskrift.

Vid ansökan på medium för automatisk databehandling behöver exekutionstiteln inte inges, om den är ett utslag i mål om betalningsföreläggande, som har meddelats tidigast tre år innan verkställighet söks.

3 kap.

1 §

Verkställighet får under de förutsättningar som anges i detta kapitel äga rum på grund av följande exekutionstitlar:

1. domstols dom, utslag eller beslut,
2. förlikning som är stadfäst av domstol,
3. godkänt strafföreläggande eller godkänt föreläggande av ordningsbot,
4. skiljedom,
5. förbindelse angående underhållsbidrag,
6. förvaltningsmyndighets beslut som enligt särskild föreskrift får verkställas,
7. handling som enligt särskild föreskrift får läggas till grund för verkställighet,

8. kronofogdemyndighets utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning.

Vad som i balken sägs om dom gäller, om ej annat föreskrivs, i tillämpliga delar även domstols utslag eller beslut.

Vad som i balken sägs om dom gäller, om ej annat föreskrivs, i tillämpliga delar även domstols utslag eller beslut *samt kronofogdemyndighets utslag eller beslut i mål om betalningsföreläggande eller handräckning.*

5 §

Verkställighet får genast ske av
1. dom i växelmål eller checkmål,
2. tredskodom varigenom betalningsskyldighet har ålagts den uteblivna parten, om *ej* annat förordnas med anledning av *italan* om återvinning.

Verkställighet får genast ske av
1. dom i växelmål eller checkmål,
2. tredskodom varigenom betalningsskyldighet har ålagts den *part som uteblivit eller inte uppfyllt vad som sägs i 44 kap. 7 a eller 7 b § rättegångsbalken*, om *inte* något annat förordnas med anledning av *ansökan* om återvinning.

4 kap.

Utmätningsverkan av domstols beslut eller av betalning till kronofogdemyndigheten

Utmätningsverkan av domstols beslut eller av betalning till kronofogdemyndigheten, *m.m.*

27 §¹

Har domstol fastställt att förfallen fordran skall utgå med särskild förmånsrätt i registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fast egendom anses egendomen omedelbart utmätt.

Har domstol *eller kronofogdemyndighet* fastställt att förfallen fordran skall utgå med särskild förmånsrätt i registrerat skepp, registrerat luftfartyg, intecknade reservdelar till luftfartyg eller fast egendom anses egendomen omedelbart utmätt.

Denna verkan förfaller, om *ej* försäljning begärs hos kronofogdemyndigheten inom två månader från det att *domstolens beslut* vann laga kraft.

Denna verkan förfaller, om *ej* försäljning begärs hos kronofogdemyndigheten inom två månader från det att *beslutet eller utslaget* vann laga kraft.

Begäran om försäljning görs hos en kronofogdemyndighet som enligt 8 § är behörig att ta upp ansökan om utmätning. Försäljning av fast egendom skall dock begäras hos kronofogdemyndigheten i det län där egendomen finns. Denna myndighet får överlämna målet till annan kronofogdemyndighet, om det behövs för att samordna verkställigheten mot en gäldenär.

13 kap.

14 §

Medel får *ej* betalas ut utan att säkerhet ställs, om

1. utmätning har skett med stöd av 3 kap. 5 § 1 eller 6 § och exekutionstiteln *ej* har vunnit laga kraft eller utmätning har skett på grund av *bevis* i mål om betalningsföreläggande *att utmätning får äga rum* och gäldenären har sökt återvinning,

Medel får *ej* betalas ut utan att säkerhet ställs, om

1. utmätning har skett med stöd av 3 kap. 5 § 1 eller 6 § och exekutionstiteln *ej* har vunnit laga kraft eller utmätning har skett på grund av *utslag eller beslut* i mål om betalningsföreläggande *eller handräckning* och gäldenären har sökt återvinning *eller överklagat*,

2. utmätning har skett hos dödsbo för fordran som *ej* var förenad med särskild förmånsrätt i egendomen och den tid som anges i 8 kap. 6 § första stycket *ej* har gått till ända,

¹ Senaste lydelse 1988:385.

3. rätten till medlen är beroende av besvär som har anförts över utmätningen eller den utmätta egendomens försäljning eller av talan som avses i 4 kap. 20–22 eller 26 §,

4. fördelning som har skett vid fördelningssammanträde ej har vunnit laga kraft,

5. i annat fall tvist råder om vem som är betalningsberättigad.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 2 kap. 2 § den 1 september 1991, och i övrigt den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken skall ändras så att 2 kap. 1 §, 3 kap. 12 § samt punkt 1 av ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna får följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §

Ansökan om verkställighet görs muntligen eller skriftligen.

Ansökan om verkställighet görs muntligen eller skriftligen. *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får dock medge att ansökan görs på medium för automatisk databehandling.*

Ansökningshandling skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller hans ombud.

Utslag i mål om betalningsföreläggande eller handräckning verkställs självant av kronofogdemyndigheten, om inte sökanden i målet har angett att verkställighet inte skall ske. Ansökan om verkställighet anses gjord när utslaget meddelades.

3 kap.

12 §

Utslag i mål om handräckning verkställs, utom i fall som avses i 11 §, såsom lagakraftäggande dom, om inte något annat förordnas med anledning av ansökan om återvinning eller besvär.

Utslag *eller beslut* i mål om handräckning verkställs, utom i fall som avses i 11 §, såsom lagakraftäggande dom, om inte något annat förordnas med anledning av ansökan om återvinning eller besvär.

1. Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

1. Denna lag träder i kraft, *i fråga om 2 kap. 1 § första stycket den 1 september 1991, och i övrigt den dag regeringen bestämmer.*

4 Förslag till Lag om ändring i jordabalken

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 8 kap. 8 och 32 §§, 12 kap. 8 och 26 §§ samt 13 kap. 26 § jordabalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.
8 §¹

Uppsägning skall vara skriftlig, om ej skriftligt erkännande av uppsägningen lämnas. I fall som avses i 11 kap. 6 och 6 a §§ skall uppsägningen dock alltid ske skriftligen. Uppsägning får ske hos den som är behörig att ta emot arrendeavgift på jordägarens vägnar.

Skriftlig uppsägning skall delges den som sökes för uppsägning, dock utan tillämpning av 12–15 §§ delgivningslagen (1970:428).

Träffas ej den som sökes i sitt hemvist, får uppsägningen sändas i rekommenderat brev under hans vanliga adress. Ett exemplar av uppsägningen skall dessutom lämnas antingen i den söktes bostad till vuxen medlem i det hushåll som han tillhör eller, om han driver rörelse med fast kontor, på kontoret till någon som är anställd där. Påträffas icke någon som angivits nu, skall uppsägningen i stället läggas i den söktes postlåda, om sådan finns. Uppsägning har skett när vad som sagts nu blivit fullgjort.

Har jordägare eller arrendator, hos vilken uppsägning skall ske, ej känt hemvist här i riket och finns ej heller känt ombud som har rätt att mottaga uppsägning för honom, får uppsägningen ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

En ansökan hos domstol med yrkande att arrendeförhållande skall upphöra eller att arrendator skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning.

En ansökan hos domstol *eller kronofogdemyndighet* med yrkande att arrendeförhållande skall upphöra eller att arrendator skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning.

Särskilda bestämmelser om innehållet i uppsägning av avtal om anläggningsarrende finns i 11 kap. 6 §.

32 §²

Arrendetvist som ej enligt 30 § ankommer på arrendenämnds prövning skall upptagas av den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten är belägen. Även klandertalan som avses i 31 § och ärende enligt 9 kap. 24 § upptages av denna domstol.

Om laga domstol i tvist med anledning av tillfällig upplåtelse av mark för uppställning av fordon finns bestämmelse i 10 kap. 10 § rättegångsbalken. *Beträffande laga domstol i arrendetvist som skall prövas enligt lagsökningslagen (1946:808) eller handräckningslagen (1981:847) finns bestämmelser i dessa lagar.*

Om laga domstol i tvist med anledning av tillfällig upplåtelse av mark för uppställning av fordon finns bestämmelse i 10 kap. 10 § rättegångsbalken.

¹ Senaste lydelse 1984:678.

² Senaste lydelse 1981:849.

Twist som efter klander mot arrendenämnds beslut är anhängig vid domstol får återförvisas till nämnden.

12 kap.

8 §³

En uppsägning skall vara skriftlig, om hyresförhållandet har varat längre än tre månader i följd vid den tidpunkt till vilken uppsägningen sker. Uppsägningen får dock, utom i fall som avses i 58 a §, vara muntlig, om det är hyresgästen som säger upp avtalet för upphörande och hyresvärden lämnar ett skriftligt erkännande av uppsägningen. Uppsägningen får ske hos den som är behörig att ta emot hyra på hyresvärdens vägnar.

Skriftliga uppsägningar skall delges den som söks för uppsägning i den ordning som anges i 8 kap. 8 § andra och tredje styckena, om inte annat följer av tredje eller fjärde styckena i denna paragraf.

Har den som söks för uppsägning hemvist här i landet och är det inte fråga om en uppsägning i förtid enligt 42 § eller en sådan uppsägning som avses i 58 §, får uppsägningen sändas i rekommenderat brev. Uppsägningen anses då ha skett när den har avlämnats för postbefordran under den söktes vanliga adress. Har hyresgästen lämnat hyresvärden uppgift om en adress, under vilken meddelanden till honom skall sändas, anses den som hans vanliga adress. I annat fall anses den uthyrda lägenhetens adress som hyresgästens vanliga adress.

Om en hyresvärd eller en hyresgäst, vars avtal skall sägas upp, inte har något känt hemvist här i landet och om det inte heller finns något känt ombud som har rätt att ta emot uppsägning för honom, får uppsägning ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

En ansökan hos domstol med yrkande att hyresförhållandet skall upphöra eller att hyresgäst skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning.

En ansökan hos domstol *eller kronofogdemyndighet* med yrkande att hyresförhållandet skall upphöra eller att hyresgäst skall avhysas gäller som uppsägning när delgivning skett i behörig ordning.

Särskilda bestämmelser om innehållet i uppsägning av hyresavtal som gäller lokaler finns i 58 och 58 a §§.

26 §⁴

Hyresvärden har rätt att utan uppskov få tillträde till lägenheten för att utöva nödvändig tillsyn eller utföra förbättringsarbeten som inte kan uppskjutas utan skada. När lägenheten är ledig till uthyrning, är hyresgästen skyldig att låta den visas på lämplig tid.

Efter tillsägelse minst en månad i förväg får hyresvärden i lägenheten låta utföra mindre brådsnande förbättringsarbeten som inte vållar väsentligt hinder eller men i nyttjanderätten. Sådana arbeten får dock inte utan hyresgästens medgivande utföras under den sista månad som hyresförhållandet består. Vill hyresvärden utföra annat arbete i lägenheten, får hyresgästen inom en vecka från det att han fick meddelande om detta säga upp avtalet till upphörande. Sådant arbete får inte utan hyresgästens medgivande påbörjas förrän avtalet sålunda kunnat bringas att upphöra. Bestämmelserna i detta stycke gäller inte arbete som hyresvärden har utfäst sig att utföra åt hyresgästen eller som han genom ett åtgärdsföreläggande har ålagts att utföra.

³ Senaste lydelse 1988:927.

⁴ 12 kap. omtryckt 1984:694.

I fall som anges i första eller andra stycket skall hyresvärden tillse att hyresgästen ej förorsakas större olägenhet än nödvändigt. Skada som förorsakas hyresgästen genom arbete som avses i andra stycket skall ersättas av hyresvärden, även om skadan icke beror på hans försummelse.

Hyresgästen är skyldig att tåla inskränningar i nyttjanderätten, som föranleds av nödvändiga åtgärder för att utrota ohyra i fastigheten, även om den av honom hyrda lägenheten inte besväras av ohyra. Därvid gäller 17 § andra stycket.

Underlåter hyresgästen att bereda hyresvärden tillträde till lägenheten när denne har rätt till det, *kan tingsrätten förordna om handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Underlåter hyresgästen att bereda hyresvärden tillträde till lägenheten när denne har rätt till det, *får kronofogdemyndigheten meddela särskild handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

13 kap.
26 §⁵

Bestämmelserna i utsökningsbal-
ken, *lagsökningslagen* (1946:808)
och konkurslagen (1987:672) angå-
ende fast egendom och rättighet däri
tillämpas också i fråga om tomträtt.

Bestämmelserna i utsökningsbal-
ken, konkurslagen (1987:672) och
lagen (1990:746) *om betalningsföre-
läggande och handräckning* angå-
ende fast egendom och rättighet däri
tillämpas också i fråga om tomträtt.

Vid expropriation eller liknande tvångsförvärv som avser tomträtt är denna likställd med fast egendom.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

⁵ Senaste lydelse 1987:679.

5 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1957:390) om fiskearrenden

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 17 § lagen (1957:390) om fiskearrenden skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §¹

Tvist om fiskearrende som ej ankommer på arrendenämnds prövning skall upptagas av den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten är belägen. Även klander-talan som avses i 16 § upptages av samma domstol. *Beträffande laga domstol i arrendetvist som skall prövas enligt lagsökningslagen (1946:808) eller handräckningslagen (1981:847) finns bestämmelser i dessa lagar.*

Tvist om fiskearrende som ej ankommer på arrendenämnds prövning skall upptagas av den fastighetsdomstol inom vars område fastigheten är belägen. Även klander-talan som avses i 16 § upptages av samma domstol.

Tvist som efter klander mot arrendenämnds beslut är anhängig vid domstol får återförvisas till nämnden.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:856.

6 Förslag till

Lag om betalningsföreläggande i arbetstvister och tvister som skall prövas av statens va-nämnd

Prop.

1990/91:126

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Ett yrkande om betalningsföreläggande enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning får väckas hos kronofogdemyndigheten trots att tvist om anspråket skall handläggas enligt lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister.

2 § Har ansökan om betalningsföreläggande gjorts av en medlem i en arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation och uppkommer fråga om överlämnande av målet till tingsrätt med stöd av 36 § lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning eller därför att återvinning sökts, skall organisationen, om den enligt 2 kap. 1 § och 4 kap. 5 § lagen (1974:371) om rättegången i arbetstvister kan föra sökandens talan vid arbetsdomstolen, beredas tillfälle att uppge om den vill föra talan där. Detsamma gäller när ansökan om betalningsföreläggande har gjorts i kollektivavtalstvist av någon som har varit medlem i en arbetsgivar- eller arbetstagarorganisation som har sluttat avtalet. Förklarar organisationen att den vill föra talan vid arbetsdomstolen, skall kronofogdemyndigheten överlämna målet dit.

Om arbetsdomstolen finner sig inte vara behörig att handlägga målet, skall domstolen överlämna detta till en tingsrätt som enligt vad som framgår av handlingarna är behörig. Detta gäller dock inte om det är högsta domstolen som har överlämnat målet till arbetsdomstolen.

3 § Föreskrifterna i 1 § skall gälla också i fråga om fordran på avgift till huvudman för allmän vatten- och avloppsanläggning eller för allmänt värmesystem i sådana fall där tvist om anspråket skall prövas av statens va-nämnd. Vad som sägs om arbetsdomstolen i 2 § andra stycket skall i sådana fall i stället gälla statens va-nämnd.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer, då lagen (1974:372) om lagsökning och betalningsföreläggande för fordringsanspråk i anställningsförhållanden och lagen (1976:841) om betalningsföreläggande för fordringar som skall prövas av statens va-nämnd skall upphöra att gälla. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning och betalningsföreläggande där talan väckts före ikraftträdandet.

7 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1976:839) om statens va-nämnd

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (1976:839) om statens va-nämnd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Nämnden är beslutförför med ordföranden ensam

1. vid förberedande åtgärd, vid prövning av fråga om avvisning eller avskrivning av mål eller vid handläggning av överklagande av nämndens beslut,

2. när talan i målet medgivits eller parterna endast begär stadfästelse av förlikning, vid meddelande av beslut enligt 15 § samt vid prövning av fråga om återförvisning som avses i 2 § lagen (1976:841) om betalningsföreläggande för fordringar som skall prövas av statens va-nämnd.

2. när talan i målet medgivits eller parterna endast begär stadfästelse av förlikning, vid meddelande av beslut enligt 15 § samt vid prövning av fråga om att överlämna ett mål till annan myndighet enligt lagen (1991:0000) om betalningsföreläggande i arbetstvister och tvister som skall prövas av statens va-nämnd.

Handläggning som avses i första stycket 1 kan enligt uppdrag av ordföranden också ombesörjas av annan lagfaren tjänsteman vid nämnden, vilken förordnats därtill av nämnden.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om betalningsföreläggande där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1986:1174.

8 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1929:145) om skiljemän skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Fråga om tvistemåls beskaffenhet, varom förlikning kan träffas, så ock fråga om ersättning för skada på grund av brott må, då tvist härom uppstått, genom avtal mellan parterna hänskjutas till avgörande av en eller flera skiljemän. Skiljeavtal om sådan fråga kan ock avse framtida tvist, härflytande av visst rättsförhållande, som angives i avtalet.

Skiljemän *må ej upptaga fråga, varom rättegång eller lagsökning pågår, dock att rättegång ej hindrar skiljemannaförfarande, där anmälan om målets nedläggande skett hos rätts ordförande.*

Skiljemän *får inte ta upp en fråga, om vilken det redan pågår en rättegång. Detta gäller dock inte, om talan i rättegången har återkallats.*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

9 Förslag till
Lag om ändring i växellagen (1932:130)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 71 och 93 §§ växellagen (1932:130) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

71 §¹

Växelpreskription *avbrytes* genom:

delgivning av stämning *eller av lagsökning* till svensk domstol *eller* kungörande av rättegång vid *sådan* domstol;

Växelpreskription *avbryts* genom: delgivning av stämning till svensk domstol, kungörande av rättegång vid *svensk* domstol *eller delgivning av ansökan om betalningsföreläggande hos svensk kronofogdemyndighet*;

växelfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol; fordringens bevakning i gäldenärens här i riket anhängiga konkurs; eller dess anmälade under här i riket pågående ackordsförhandling utan konkurs.

Genom växelfordrans anhängiggörande vid domstol i främmande stat avbrytes preskription, där gäldenären har hemvist i den staten eller, utan invändning mot domstolens behörighet, inställer sig i målet eller personligen erhållit del av stämningen. Lika med växelfordrans anhängiggörande vid utländsk domstol anses kungörande av rättegång vid sådan domstol enligt där gällande lag. Har i främmande stat fordringen bevakats i växelgäldenärs konkurs eller anmälts under ackordsförhandling utan konkurs, vare preskription därigenom avbruten, där växelgäldenären, vid konkursens eller ackordsförhandlingens början hade hemvist i den främmande staten. Växelfordrans återopande för kvittning vid utländsk domstol medföre ock avbrott i preskription.

Preskription avbrytes icke i förhållande till annan än den, mot vilken åtgärd för preskriptionens avbrytande vidtagits, men avbrottet gälle till fördel för alla växelgäldenärer, vilka föregå den, som vidtagit åtgärden.

Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari växelkravet gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag, då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för vidtagande av åtgärd för preskriptionens avbrytande hinder, som i 54 § sägs, vare växelrätten bevarad, därest åtgärden företages inom en månad efter hindrets upphörande.

93 §²

Om laga domstol i växelmål *gälle* vad för tvistemål är stadgat.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Om laga domstol i växelmål *gäller* vad som är föreskrivet för tvistemål.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1946:845.

² Senaste lydelse 1946:845.

10 Förslag till Lag om ändring i checklagen (1932:131)

Prop.
1990/91:126

Häri genom föreskrivs att 53 och 71 §§ checklagen (1932:131) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

53 §¹

Checkpreskription avbrytes genom:

delgivning av stämning eller av lagsökning till svensk domstol eller kungörande av rättegång vid sådan domstol;

Checkpreskription avbryts genom:

delgivning av stämning till svensk domstol, kungörande av rättegång vid svensk domstol eller delgivning av ansökan om betalningsföreläggande hos svensk kronofogdemyndighet;

checkfordringens återopande för kvittning vid svensk domstol; fordringens bevakning i gäldenärens här i riket anhängiga konkurs; eller dess anmälade under här i riket pågående ackordsförhandling utan konkurs.

Genom checkfordrans anhängiggörande vid domstol i främmande stat avbrytes preskription, där gäldenären har hemvist i den staten eller, utan invändning mot domstolens behörighet, inställer sig i målet eller personligen erhållit del av stämningen. Lika med checkfordrans anhängiggörande vid utländsk domstol anses kungörande av rättegång vid sådan domstol enligt där gällande lag. Har i främmande stat fordringen bevakats i checkgäldenärens konkurs eller anmälts under ackordsförhandling utan konkurs, vare preskription därigenom avbruten, där checkgäldenären vid konkursens eller ackordsförhandlingens början hade hemvist i den främmande staten. Checkfordrans återopande för kvittning vid utländsk domstol medförelse ock avbrott i preskriptionen.

Preskription avbrytes icke i förhållande till annan än den, mot vilken åtgärd för preskriptionens avbrytande vidtagits, men avbrottet gälle till fördel för alla checkgäldenärer, vilka föregå den, som vidtagit åtgärden.

Har preskription avbrutits, men varder det mål eller ärende, vari checkkravet gjorts gällande, ej fört till slut, skall ny preskriptionstid begynna att löpa från den dag, då målet eller ärendet sist handlades.

Möter för vidtagande av åtgärd för preskriptionens avbrytande hinder, som i 48 § sägs, vare checkrätten bevarad, därest åtgärden företages inom en månad efter hindrets upphörande.

71 §²

Om laga domstol i checkmål gälle vad för tvistemål är stadgat.

Vill man anhängiggöra sin talan genom lagsökning, gälle vad därom stadgas i lagsökningslagen.

Om laga domstol i checkmål gäller vad som är föreskrivet för tvistemål.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter

¹ Senaste lydelse 1946:846.

² Senaste lydelse 1946:846.

gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning där talan väckts före ikraftträdandet.

Prop.
1990/91:126

11 Förslag till Lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 6 §, 3 kap. 9 § och 5 kap. 11 § konkurslagen (1987:672) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 6 §

Har en borgenärs fordran fastställt av domstol eller *har en domstol enligt lagsökningslagen (1946:808) meddelat bevis att utmätning för en fordran får äga rum*, skall detta godtas som stöd för behörighet att begära gäldenären i konkurs, även om avgörandet inte har vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte, om en domstol har förordnat att avgörandet inte får verkställas.

En fordran som har fastställts genom skiljedom skall också godtas, om skiljedomen får verkställas enligt 3 kap. 15 eller 16 § utsökningsbalken och en domstol inte har meddelat ett sådant förordnande som avses i 18 § i samma kapitel.

I andra fall än de som avses i första och andra styckena skall borgenären styrka sin behörighet att begära gäldenären i konkurs.

3 kap. 9 §

Pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om sådan egendom som hör till konkursboet, får konkursboet överta gäldenärens talan. Om boet, trots att det har underrättats om rättegången, inte övertar gäldenärens talan, skall egendomen anses inte tillhöra konkursboet. Egendomen får inte så länge konkursen pågår utmätas för en fordran som kan göras gällande i konkursen. Om konkursboet övertar gäldenärens talan, tillämpas beträffande boets skyldighet att svara för rättegångskostnad vad som i rättegångsbalken föreskrivs om den till vilken överlåtelse har ägt rum enligt 13 kap. 7 § samma balk.

Förs talan mot gäldenären angående en fordran som kan göras gällande i konkursen, får konkursboet inträda i rättegången vid sidan av gäldenären.

Gäldenären skall underrätta domstolen om konkursen i de fall som avses i första och andra styckena. Domstolen skall lämna konkursboet meddelande om rättegången.

Vad som sägs om rättegång i första eller andra stycket skall gälla även mål om betalningsföreläggande eller handräckning hos kronofogdemyndigheten. I sådana fall gäller vad som sägs i tredje stycket om domstolen i stället kronofogdemyndigheten.

5 kap.

11 §

För en fordran som är förenad med förmånsrätt och som löper med ränta skall ränta beräknas till den dag då utdelningsförslaget upprättas eller, om medlen betalas ut i förskott, dagen för utbetalningen.

Om en fordran som är förenad med förmånsrätt men som inte löper med ränta hade kunnat göras räntebärande genom delgivning av stämning eller av ansökan om *lagsökning* eller betalningsföreläggande, skall ränta för den beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från dagen för konkursbeslutet, om fordringen då var förfallen till betalning och annars från den senare dag då fordringen förfaller till betalning. Räntan skall beräknas till dag som avses i första stycket.

För fordringar utan förmånsrätt beräknas från dagen för konkursbeslutet ränta mellan borgenärerna endast om boet räcker till betalning av mer än beloppet av alla fordringar i konkursen utan förmånsrätt, i förekommande fall inberäknat vid konkursbeslutet upplupen ränta. Räntan bestäms med tillämpning av första och andra styckena.

Om en fordran som är förenad med förmånsrätt men som inte löper med ränta hade kunnat göras räntebärande genom delgivning av stämning eller av ansökan om betalningsföreläggande, skall ränta för den beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från dagen för konkursbeslutet, om fordringen då var förfallen till betalning och annars från den senare dag då fordringen förfaller till betalning. Räntan skall beräknas till dag som avses i första stycket.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om *lagsökning*, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

12 Förslag till Lag om ändring i räntelagen (1975:635)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 4 § räntelagen (1975:635) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §¹

I annat fall än som avses i 3 § utgår ränta på förfallen fordran, för vilken betalningstiden försittes, från den dag som infaller en månad efter det borgenären har avsänt räkning eller på annat sätt framställt krav på betalning av bestämt belopp med angivande att underlåtenhet att betala medför skyldighet att utge ränta. Gälldenären är dock ej skyldig att erlagga ränta för tid innan räkningen eller kravet har kommit honom till handa.

Avser fordringen skadestånd eller annan liknande ersättning som ej kan fastställas utan särskild utredning, utgår ränta på förfallet belopp från den dag som infaller en månad efter det borgenären har framställt krav på ersättning och lagt fram utredning som med hänsyn till omständigheterna skäligen kan begäras av honom. Gälldenären är dock ej skyldig att erlagga ränta för tid innan kravet och utredningen har kommit honom till handa.

Oavsett vad som *föreskrives* i första och andra styckena utgår ränta på förfallen fordran senast från dagen för delgivning av ansökan om *lagsökning eller* betalningsföreläggande eller av stämning i mål om utgivande av betalning.

Oavsett vad som *föreskrivs* i första och andra styckena utgår ränta på förfallen fordran senast från dagen för delgivning av ansökan om betalningsföreläggande eller av stämning i mål om utgivande av betalning.

Utan hinder av bestämmelserna i andra och tredje styckena utgår ränta på en fordran, som avser skadestånd med anledning av ett uppsåtligt brott och inte skall utges som livränta, alltid från den dag då skadan uppkom.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1987:327.

13 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Har arbetsgivare hos domstol eller skiljemän framställt yrkande om vräkning av arbetstagare från lägenhet, som upplåtits åt honom på grund av hans arbetsanställning, och upplyses att arbetstagaren deltar i strejk vid arbetsgivarens företag eller att han är föremål för lockout från arbetsgivarens sida, får yrkandet, ändå att arbetstagaren befinnes skyldig att avflytta från lägenheten, i avbidan på konfliktens avveckling icke bifallas förrän tre månader förflutit från det han i anledning av konflikten upphörde med arbetet.

Har arbetsgivare hos domstol, *kronofogdemyndighet* eller skiljemän framställt yrkande om vräkning av arbetstagare från lägenhet, som upplåtits åt honom på grund av hans arbetsanställning, och upplyses att arbetstagaren deltar i strejk vid arbetsgivarens företag eller att han är föremål för lockout från arbetsgivarens sida, får yrkandet, ändå att arbetstagaren befinnes skyldig att avflytta från lägenheten, i avbidan på konfliktens avveckling icke bifallas förrän tre månader förflutit från det han i anledning av konflikten upphörde med arbetet.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Senaste lydelse 1981:780.

14 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1939:608) om enskilda vägar

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 106 § lagen (1939:608) om enskilda vägar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

106 §¹

Länsstyrelsen får vid vite förelägga den som uppfört byggnad eller vidtagit annan åtgärd i strid mot förbud enligt 100 § att undanröja eller ändra det utförda. *Tingsrätten* får meddela handräckning till rättelse i vad olagligen skett. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, byggnadsnämnd samt ägare eller innehavare av fastighet, som får begagna vägen. *Beträffande* sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Länsstyrelsen får vid vite förelägga den som uppfört byggnad eller vidtagit annan åtgärd i strid mot förbud enligt 100 § att undanröja eller ändra det utförda. *Kronofogdemyndigheten* får meddela *särskild* handräckning till rättelse i vad olagligen skett. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, byggnadsnämnd samt ägare eller innehavare av fastighet, som får begagna vägen. *I fråga om* sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Efterkoms ej föreläggande, som meddelats med stöd av 101 §, skall på anmodan av länsstyrelsen kronofogdemyndigheten föranstalta om att åtgärden vidtages.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:853.

15 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 39 § lagen (1950:596) om rätt till fiske skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §¹

Är det uppenbart att fiskeredskap utsatts eller anordning vidtagits i strid med vad som gäller om fiskådra och sker inte rättelse genast efter tillsägelse, får *tingsrätten* på ansökan av den som lider skada meddela handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Är det uppenbart att fiskeredskap utsatts eller anordning vidtagits i strid med vad som gäller om fiskådra och sker inte rättelse genast efter tillsägelse, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som lider skada meddela *särskild* handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Detsamma skall gälla, om någon begagnar av länsstyrelsen fastställt märke för redskap eller notvarp på sätt som är ägnat att obehörigen avhålla annan från att fiska.

Om ett allmänt fiskerintresse berörs får ansökan om handräckning även göras av allmän åklagare, av fiskeristyrelsen eller av fisketillsynsman som särskilt förordnats för detta.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1985:935.

16 Förslag till Lag om ändring i naturvårdslagen (1964:822)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 39 § naturvårdslagen (1964:822) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

39 §¹

Har någon överträtt beslut eller föreskrift som avses i 37 § första stycket 1, 2, 4, 6 eller 8 får länsstyrelsen förelägga honom att åstadkomma rättelse. Har i fråga om en viss fastighet eller byggnad, anordning eller anläggning på annans mark ägaren till egendomen begått överträdelsen och övergår egendomen till ny ägare, får denne föreläggas att vidta rättelse, om det inte är oskäligt. Är fråga om överträdelse av beslut eller föreskrift över vars efterlevnad kommunal nämnd med stöd av överlåtelse enligt 18 b § utövar tillsyn, tillkommer det i stället nämnden att meddela sådant föreläggande. I beslut om föreläggande får vite sättas ut. Vidare får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, statens naturvårdsverk, länsstyrelsen, den kommunala nämnd som handhar naturvårdsfrågor eller, i fall där kommunal nämnd har att meddela föreläggande, av den nämnden. *Beträffande* sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § handräckningslagen (1981:847).

Vid meddelande av föreläggande enligt 17 § första stycket, 20 § eller 22 § andra stycket får länsstyrelsen utsätta vite. Efterkoms ej sådant föreläggande, skall på anmodan av länsstyrelsen kronofogdemyndigheten föranstalta om att åtgärden vidtages.

Byggnadsnämnden får utsätta vite vid meddelande av föreläggande enligt 17 § tredje stycket. Miljö- och hälsoskyddsnämnden får utsätta vite vid meddelande av föreläggande enligt 24 §. Efterkommes ej föreläggandet, äger vederbörande nämnd låta vidtaga åtgärden på den försumliges bekostnad.

I beslut om föreläggande som avses i första, andra eller tredje stycket får förordnas att beslutet skall gälla utan hinder av att det inte har vunnit laga kraft.

Har någon överträtt beslut eller föreskrift som avses i 37 § första stycket 1, 2, 4, 6 eller 8 får länsstyrelsen förelägga honom att åstadkomma rättelse. Har i fråga om en viss fastighet eller byggnad, anordning eller anläggning på annans mark ägaren till egendomen begått överträdelsen och övergår egendomen till ny ägare, får denne föreläggas att vidta rättelse, om det inte är oskäligt. Är fråga om överträdelse av beslut eller föreskrift över vars efterlevnad kommunal nämnd med stöd av överlåtelse enligt 18 b § utövar tillsyn, tillkommer det i stället nämnden att meddela sådant föreläggande. I beslut om föreläggande får vite sättas ut. Vidare får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av allmän åklagare, statens naturvårdsverk, länsstyrelsen, den kommunala nämnd som handhar naturvårdsfrågor eller, i fall där kommunal nämnd har att meddela föreläggande, av den nämnden. *I fråga om* sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*.

¹ Senaste lydelse 1987:133.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

17 Förslag till
Lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 47 § miljöskyddslagen (1969:387)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §

Har någon begått en gärning som avses i 45 § första stycket 1–3, får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Har någon begått en gärning som avses i 45 § första stycket 1–3, får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Berörs allmänna intressen, får ansökan om handräckning göras av statens naturvårdsverk eller annan myndighet som ärendet angår.

Efterkoms inte ett föreläggande enligt 40 § första eller andra stycket, skall kronofogdemyndigheten på anmodan av tillsynsmyndigheten ombesörja att åtgärd vidtas.

Det åligger polismyndighet att lämna den handräckning som behövs för utövande av tillsyn enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1989:363.

18 Förslag till
Lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 29 § bostadsrättslagen (1971:479)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

Bostadsrättsföreningen har rätt att erhålla tillträde till lägenheten när det behövs för att utöva nödig tillsyn eller utföra arbete som erfordras. När bostadsrätten enligt 10, 12 eller 37 § skall säljas på offentlig auktion, är bostadsrättshavaren skyldig att låta lägenheten visas på lämplig tid. Föreningen skall tillse att bostadsrättshavaren ej tillskyndas större olägenhet än nödvändigt.

Bostadsrättshavaren är skyldig att tåla inskränkningar i nyttjanderätten, som föranledes av nödvändiga åtgärder för att utrota ohyra i fastigheten, även om hans lägenhet icke besväras av ohyra. Därvid äger 22 § motsvarande tillämpning.

Underlåter bostadsrättshavaren att bereda föreningen tillträde till lägenheten när föreningen enligt första eller andra stycket har rätt till det, *kan tingsrätten förordna om handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Underlåter bostadsrättshavaren att bereda föreningen tillträde till lägenheten när föreningen enligt första eller andra stycket har rätt till det, *får kronofogdemyndigheten meddela särskild handräckning*. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om lagsökning, betalningsföreläggande och handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1982:353.

19 Förslag till
Lag om ändring i väglagen (1971:948)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 72 § väglagen (1971:948)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

72 §

Utförs ledningsarbete eller uppförs en byggnad i strid mot 44, 47 eller 48 § eller mot en föreskrift eller ett förbud som har meddelats med stöd av 44, 47 eller 48 § får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Utförs ledningsarbete eller uppförs en byggnad i strid mot 44, 47 eller 48 § eller mot en föreskrift eller ett förbud som har meddelats med stöd av 44, 47 eller 48 §, får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning*.

Om någon bryter mot ett förbud i 46–48 § eller mot en föreskrift eller ett förbud som har meddelats med stöd av 46–48 § och är det inte fråga om uppförande av en byggnad, får kronofogdemyndigheten vidta åtgärd för rättelse.

Kronofogdemyndigheten skall lämna det biträde som behövs för att beslut av länsstyrelsen enligt 64 § andra stycket skall kunna genomföras.

Polismyndigheten skall lämna väghållningsmyndigheten det biträde som behövs för att åtgärder som avses i 34, 40, 43, 45 eller 53 § skall kunna vidtas.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1987:459.

20 Förslag till
Lag om ändring i lagen (1971:1154) om förbud mot
dumpning av avfall i vatten

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Har någon begått gärning som avses i 5 §, får *tingsrätten* meddela handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Har någon begått gärning som avses i 5 §, får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Berörs allmänna intressen, får ansökan om handräckning göras av den myndighet som ärendet angår.

Det åligger polismyndighet att lämna den handräckning som behövs för utövande av tillsyn enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:862. .

21 Förslag till Lag om ändring i gruvlagen (1974:342)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 2 § gruvlagen (1974:342) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

2 §¹

Påbörjas undersökningsarbete i strid med 3 kap. 1 § andra stycket eller utförs anläggning i strid med 3 kap. 2 § andra stycket, får *tingsrätten* efter ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tagas bort på inmutarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 6 kap. 5 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av bergmästaren meddela handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *åtgärd* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Påbörjas undersökningsarbete i strid med 3 kap. 1 § andra stycket eller utförs anläggning i strid med 3 kap. 2 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* efter ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tagas bort på inmutarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 6 kap. 5 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av bergmästaren meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *sådan handräckning* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1981:863.

22 Förslag till Lag om ändring i lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 42 § lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §¹

Påbörjas undersökningsarbete utan att säkerhet ställts enligt vad som föreskrivs i 20 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket eller utförs anläggning i strid med 15 § andra stycket, 22 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 43 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av bergmästaren meddela handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *åtgärd* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Påbörjas undersökningsarbete utan att säkerhet ställts enligt vad som föreskrivs i 20 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket eller utförs anläggning i strid med 15 § andra stycket, 22 § andra stycket eller 32 § fjärde stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

Åsidosätts förbud som bergmästaren meddelat enligt 43 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av bergmästaren meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om *sådan handräckning* som avses i första eller andra stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1982:484.

23 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar

Prop.

1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 21 § lagen (1978:160) om vissa rörledningar skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

21 §¹

Åsidosättes förbud som har meddelats enligt 20 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den myndighet som har meddelat förbudet meddela handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om handräckning som avses i första stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Åsidosättes förbud som har meddelats enligt 20 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den myndighet som har meddelat förbudet meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse.

I fråga om handräckning som avses i första stycket finns bestämmelser i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1982:486.

24 Förslag till Lag om ändring i vattenlagen (1983:291)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 13 kap. 55 § och 21 kap. 4 § vattenlagen (1983:291) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 kap. 55 §

Om svaranden för att bemöta käromålet gör en ansökan hos vattendomstolen enligt 13 § första stycket 3 eller 4 eller om ändrade bestämmelser om vattentappning enligt 13 § första stycket 10, handläggs målet i dess helhet som ett ansökningsmål, om inte målet med stöd av 13 § andra stycket ändå behandlas som ett stämningmål.

Har vattendomstolen i stämningmål eller enligt *handräckningslagen* (1981:847) eller länsstyrelsen enligt 21 kap. 3 § denna lag *beslutat om borttagande eller ändring av en vattenanläggning* och görs en ansökan som avses i första stycket, får vattendomstolen i ansökningsmålet bestämma att beslutet inte får verkställas innan målet har blivit slutligt avgjort eller vattendomstolen förordnar annat. Sökanden skall ställa säkerhet för kostnader och skador.

Har *beslut om borttagande eller ändring av en vattenanläggning meddelats* av vattendomstolen i ett stämningmål, av *kronofogdemyndigheten med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning* eller av länsstyrelsen enligt 21 kap. 3 § denna lag och görs en ansökan som avses i första stycket, får vattendomstolen i ansökningsmålet bestämma att beslutet inte får verkställas innan målet har blivit slutligt avgjort eller vattendomstolen förordnar annat. Sökanden skall ställa säkerhet för kostnader och skador.

21 kap. 4 §

I fall som avses i 3 § får *vattendomstolen* meddela handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847). Utslag i sådant mål överklagas hos vattenöverdomstolen.

I fall som avses i 3 § får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*. Utslag i sådant mål överklagas hos vattenöverdomstolen.

Om allmänna intressen berörs, görs ansökan om handräckning av länsstyrelsen.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs att 38 och 39 §§ lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

38 §

Påbörjas undersökningsarbete utan att vad som i 22 § andra stycket föreskrivs om ställande av säkerhet iakttagits eller utförs anläggning i strid med 18 § andra stycket eller 20 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om sådant förordnande finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Påbörjas undersökningsarbete utan att vad som i 22 § andra stycket föreskrivs om ställande av säkerhet iakttagits eller utförs anläggning i strid med 18 § andra stycket eller 20 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall inställas eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om sådan handräckning som avses i första stycket finns bestämmelser i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

39 §

Iakttar en koncessionshavare inte villkor som förenats med koncessionen eller efterkommer han inte vad som begärs med stöd av 35 § eller 36 § andra stycket, får länsstyrelsen vid vite förelägga honom att fullgöra sina skyldigheter.

Under samma förutsättning får *tingsrätten* på ansökan av länsstyrelsen eller, i fall som nämns i 35 §, myndighet som avses där *förordna* om handräckning för att åstadkomma rättelse på bekostnad av koncessionshavaren.

Under samma förutsättning får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av länsstyrelsen eller, i fall som nämns i 35 §, myndighet som avses där *meddela särskild handräckning* för att åstadkomma rättelse på bekostnad av koncessionshavaren. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

26 Förslag till
Lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 12–13 §§ plan- och bygglagen (1987:10) skall följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

12 §

Tingsrätten får meddela handräckning så att rättelse sker när någon

Kronofogdemyndigheten får meddela särskild handräckning så att rättelse sker när någon

1. utan lov har vidtagit en åtgärd som kräver bygglov, rivningslov eller marklov,

2. har vidtagit en åtgärd med stöd av bygglov, rivningslov eller marklov, om lovet har ändrats eller upphävts genom ett beslut som har vunnit laga kraft,

3. i annat fall än som avses i 1 har vidtagit en åtgärd som strider mot denna lag eller mot någon föreskrift eller något beslut som har meddelats med stöd av lagen,

4. har underlåtit att utföra arbete eller vidta en åtgärd som har förelagts honom enligt 15 §, 16 § första stycket eller 17 §.

13 §

Ansökningar om handräckning får göras av byggnadsnämnden. Bestämmelser om sådan handräckning finns i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Ansökningar om handräckning får göras av byggnadsnämnden. Bestämmelser om sådan handräckning finns i *lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 22 § och 3 kap. 17 § lagen (1988:950) om kulturminnen m.m. skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 kap.
22 §

Vid överträdelse av beslut eller föreskrift enligt detta kapitel får tingsrätten besluta om handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen.

I fråga om handräckning finns bestämmelser i *handräckningslagen* (1981:847).

Vid överträdelse av beslut eller föreskrift enligt detta kapitel får *kronofogdemyndigheten* meddela *särskild* handräckning för att åstadkomma rättelse. Ansökan om handräckning får göras av riksantikvarieämbetet och länsstyrelsen.

I fråga om *sådan* handräckning som avses i *första stycket* finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

3 kap.
17 §

Om ett byggnadsminne har ändrats i strid mot meddelade skyddsföreskrifter, får länsstyrelsen förelägga ägaren att återställa ändringen om det är möjligt. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Tingsrätten får *besluta om* handräckning för att avbryta pågående förstörelse av ett byggnadsminne eller för att återställa det. Även i annat fall får handräckning beslutas, om det behövs för att bestämmelse i detta kapitel skall efterlevas.

Ansökan om handräckning får göras av länsstyrelsen eller allmän åklagare. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *handräckningslagen* (1981:847).

Kronofogdemyndigheten får *meddela särskild* handräckning för att avbryta pågående förstörelse av ett byggnadsminne eller för att återställa det. Även i annat fall får handräckning beslutas, om det behövs för att bestämmelse i detta kapitel skall efterlevas.

Ansökan om handräckning får göras av länsstyrelsen eller allmän åklagare. I fråga om sådan handräckning finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

28 Förslag till
Lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 5 § begravningslagen (1990:1144) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.
5 §

Om gravrättsinnehavaren inte följer ett vitesföreläggande enligt 4 §, får *tingsrätten besluta om* handräckning för anordningens borttagande.

För sådan handräckning finns föreskrifter i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Om gravrättsinnehavaren inte följer ett vitesföreläggande enligt 4 §, får *kronofogdemyndigheten meddela särskild handräckning* för anordningens borttagande.

I fråga om sådan handräckning finns *bestämmelser i lagen* (1990:746) *om betalningsföreläggande och handräckning.*

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om mål om handräckning där talan väckts före ikraftträdandet.

29 Förslag till
Lag om ändring i minerallagen (1991:45)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 15 kap. 4 § minerallagen (1991:45) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.
4 §

Om undersökningsarbete påbörjas utan att säkerhet har ställts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket eller om anläggning utförs i strid med 3 kap. 3 § andra stycket, får *tingsrätten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *förordna* att arbetet skall ställas in eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om *åtgärder* som avses i första stycket finns bestämmelser i 17 § *handräckningslagen* (1981:847).

Om undersökningsarbete påbörjas utan att säkerhet har ställts enligt 3 kap. 5 § tredje stycket eller om anläggning utförs i strid med 3 kap. 3 § andra stycket, får *kronofogdemyndigheten* på ansökan av den som äger eller innehar marken *meddela särskild handräckning* för att arbetet skall ställas in eller att anläggningen skall tas bort på undersökarens bekostnad.

I fråga om *sådan handräckning* som avses i första stycket finns bestämmelser i *lagen* (1990:746) om *betalningsföreläggande och handräckning*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1992.

30 Förslag till
Lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617)

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs att 6 § utsökningsregisterlagen (1986:617) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Utöver de uppgifter som anges i 4 och 5 §§ får utsökningsregistret, i den utsträckning som föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, innehålla uppgifter om

1. exekutionstitel, skuldens storlek, medelsslag, dag när skulden fastställdes och när den förföll till betalning, influtna medel, den tidpunkt vid vilken skulden preskriberas samt andra förhållanden av betydelse för betalningsskyldigheten som framgår av exekutionstiteln eller av andra handlingar i målet,

1. exekutionstitel, skuldens storlek, *arbetsgivare eller annan utbetalare av ersättning som avses i 7 kap. 1 § eller 15 kap. 2 § utsökningsbalken*, medelsslag, dag när skulden fastställdes och när den förföll till betalning, influtna medel, den tidpunkt vid vilken skulden preskriberas samt andra förhållanden av betydelse för betalningsskyldigheten som framgår av exekutionstiteln eller av andra handlingar i målet,

2. de verkställighetsåtgärder som har begärts av sökanden,
3. den som sökt verkställigheten och vad som i övrigt behövs för utbetalning av influtna medel och annan redovisning,
4. ställd säkerhet, uppskov och avbetalningsplan,
5. utmätning, exekutiv försäljning, införsel, avräkning och betalningssäkering,
6. kvarstad och återtagande av vara,
7. bötesförvandling,
8. betalningsinställelse och likvidation,
9. konkurs, ackord, näringsförbud och förordnande av god man enligt 2 § ackordslagen (1970:847),
10. förhör eller annan åtgärd som har vidtagits för efterforskning av tillgångar,
11. redovisningen av verkställighetsuppdraget,
12. administrativa och tekniska uppgifter som behövs för registrets användning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

31 Förslag till Lag om register för betalningsföreläggande och handräckning

Prop.
1990/91:126

Härigenom föreskrivs följande.

Registerändamål

1 § För handläggning hos kronofogdemyndigheterna av mål enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett register för varje kronofogdemyndighet. Registret får användas även för tillsyn, planering och uppföljning av verksamheten samt för annan framställning av statistik. Uppgifter i registret om utslag i målen får användas som underlag för verkställighet enligt utsökningsbalken.

Registeransvar

2 § Varje kronofogdemyndighet har registeransvar för sitt register. Riksskatteverket har registeransvar för alla registren.

Registerinnehåll

3 § Registret får innehålla uppgifter om sökanden och svaranden i målet. Förs partens talan av ställföreträdare, får registret innehålla uppgifter om denne.

4 § För en fysisk person får i registret anges

1. namn, adress, yrke och personnummer eller, när uppgift om personnummer saknas, särskilt registreringsnummer,
2. adress till arbetsplats och annan adress där parten kan anträffas för delgivning genom stämningsman,
3. telefonnummer till bostaden och arbetsplatsen,
4. förhållanden i övrigt av betydelse för delgivning med parten.

5 § För en juridisk person får i registret anges firma, adress, telefonnummer och organisationsnummer eller, när uppgift om organisationsnummer saknas, särskilt registreringsnummer. För den juridiska personens ställföreträdare får anges uppgifter enligt 4 §.

För ett dödsbo får även den avlidnes personnummer registreras.

6 § Företräds en part av ett ombud, får i registret anges ombudets namn, adress och telefonnummer. Dessa uppgifter får också anges för ingivaren av målet, om denne är någon annan än parten eller ombudet.

7 § Utöver de uppgifter som anges i 4–6 §§ får registret innehålla uppgifter om

1. målnummer, inkomstdatum, handlägningsställe, ansökningsavgift och saken,
2. yrkanden i målet och grunden för dem,
3. handlingar som inkommer i målet,
4. handlingar som skickas ut i målet,
5. delgivning och frister,
6. beslut och utslag som meddelas i målet,
7. annat som tillförs målet och är av betydelse för handläggningen.

Registret får även innehålla de tekniska och administrativa uppgifter som behövs för att tillgodose ändamålen med registret.

8 § Vid sökning i ett register får som sökbegrepp användas endast namn, personnummer, organisationsnummer, särskilt registreringsnummer, sökandens eller ingivarens referensnummer, ingivarens kodbeteckning, målnummer, målets inkomstdag, dagen för målets avgörande, bevakningstider och uppgifter om målets art.

Riksskatteverket får som sökbegrepp inte använda uppgifter om sökanden eller svaranden i målet.

Regeringen får föreskriva att även andra uppgifter får användas som sökbegrepp för de ändamål som anges i 1 § andra meningen.

Utlämnande av uppgifter

9 § För redovisning till sökanden i målet får uppgifter i ett register lämnas ut på medium för automatisk databehandling. I övrigt får uppgifter i ett register lämnas ut på medium för automatisk databehandling endast om detta följer av lag eller förordning eller regeringen har medgett det. Regeringen får uppdraga åt datainspektionen att lämna sådant medgivande i fråga om uppgifter som inte omfattas av sekretess. Datainspektionens beslut får överklagas till regeringen.

10 § Begär en enskild hos riksskatteverket att få underrättelse enligt 10 § datalagen (1973:289), lämnas underrättelsen av kronofogdemyndigheten.

Gallring av uppgifter

11 § Uppgifter om utslag i mål om betalningsföreläggande skall gallras ur registret före utgången av juni månad kalenderåret tre år efter det att utslaget meddelades. I övrigt skall uppgifter om mål om betalningsföreläggande och handräckning gallras ur registret före utgången av juni månad kalenderåret efter det att målet avgjorts av kronofogdemyndigheten.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

Lagrådets yttrande

Lagrådet

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991-03-08

Närvarande: f.d. regeringsrådet Bengt Wieslander, regeringsrådet Stig von Bahr, justitierådet Hans-Gunnar Solerud.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Laila Freivalds beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i rättegångsbalken, m.m.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Göran Anér.

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Innehållsförteckning

Proposition	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	
1. Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	2
2. Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken	5
3. Förslag till lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i ut- sökningsbalken	8
4. Förslag till lag om ändring i jordabalken	9
5. Förslag till lag om ändring i lagen (1957:390) om fiskearrندن	12
6. Förslag till lag om betalningsföreläggande för fordringar i ar- betstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd	13
7. Förslag till lag om ändring i lagen (1976:839) om statens va- nämnd	14
8. Förslag till lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän ..	15
9. Förslag till lag om ändring i växellagen (1932:130)	16
10. Förslag till lag om ändring i checklagen (1932:131)	17
11. Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	19
12. Förslag till lag om ändring i räntelagen (1975:635)	21
13. Förslag till lag om ändring i lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter	22
14. Förslag till lag om ändring i lagen (1939:608) om enskilda vägar	23
15. Förslag till lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske	24
16. Förslag till lag om ändring i naturvårdslagen (1964:822)	25
17. Förslag till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387)	27
18. Förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479)	28
19. Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)	29
20. Förslag till lag om ändring i lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten	30
21. Förslag till lag om ändring i gruvlagen (1974:342)	31
22. Förslag till lag om ändring i lagen (1974:890) om vissa mineral- fyndigheter	32
23. Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörled- ningar	33
24. Förslag till lag om ändring i vattenlagen (1983:291)	34
25. Förslag till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyn- digheter	35
26. Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10) ...	36
27. Förslag till lag om ändring i lagen (1988:450) om kulturminnen m.m.	37
28. Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144) ...	38
29. Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)	39
30. Förslag till lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617)	40
31. Förslag till lag om register för betalningsföreläggande och handräckning	41

		Prop.
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 mars 1991 .	43 1990/91:126
1	Inledning	43
2	Allmän motivering	44
2.1	Vissa följdändringar med anledning av den nya summariska processen	44
2.2	ADB-register för den summariska processen	45
2.3	ADB-ansökan i enskilt mål	46
2.4	Ytterligare uppgifter i utsökningsregistret	51
3	Upprättade lagförslag	53
4	Specialmotivering	54
4.1	Förslaget till lag om ändring i rättegångsbalken	54
4.2	Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken	55
4.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken	56
4.4	Förslaget till lag om ändring i jordabalken (utom 12 kap. 26 §)	57
4.5	Förslaget till lag om ändring i lagen om fiskearrenden	57
4.6	Förslaget till lag om betalningsföreläggande för fordringar i arbetstvister och fordringar som skall prövas av statens va-nämnd	58
4.7	Förslaget till lag om ändring i lagen om statens va-nämnd	62
4.8	Förslaget till lag om ändring i lagen om skiljemän	62
4.9	Förslagen till lag om ändring i växellagen och checklagen	63
4.10	Förslagen till lag om ändring i konkurslagen, räntelagen och lagen om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter	63
4.11	Förslagen till lag om ändring i jordabalken (12 kap. 26 §), lagen om enskilda vägar, lagen om rätt till fiske, naturvårdslagen, miljöskyddslagen, bostadsrättslagen, väglagen, lagen om förbud mot dumpning av avfall i vatten, gruvlagen, lagen om vissa mineralfyndigheter, lagen om vissa rörledningar, vattenlagen, lagen om vissa torvfyndigheter, plan- och bygglagen, lagen om kulturminnen m.m., begravningslagen samt minerallagen	64
4.12	Förslaget till lag om ändring i utsökningsregisterlagen	64
4.13	Förslaget till lag om register för betalningsföreläggande och handräckning	64
5	Hemställan	73
6	Beslut	74
Bilaga 1	Förslaget till registerlag i departementspromemorian (Ds 1990:56) Följdlagstiftning med anledning av den nya summariska processen	75
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över departementspromemorian (Ds 1990:56) Följdlagstiftning med anledning av den nya summariska processen	77
Bilaga 3	Förslaget till registerlag som remitterades till	

	datainspektionen för yttrande enligt 2 a § datalagen	78	Prop. 1990/91:126
Bilaga 4	Datainspektionens yttrande enligt 2 a § datalagen	81	
Bilaga 5	Datainspektionens kompletterande yttrande enligt 2 a § datalagen	87	
Bilaga 6	Sammanfattning av riksskatteverkets översyn av utsökningsbalken (RSV Rapport 1990:5)	89	
Bilaga 7	Förteckning över remissinstanser som yttrat sig över riksskatteverkets översyn av utsökningsbalken (RSV Rapport 1990:5)	90	
Bilaga 8 Till lagrådet remitterade lagförslag:			
1.	Förslag till lag om ändring i rättegångsbalken	91	
2.	Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken	94	
3.	Förslag till lag om ändring i lagen (1990:748) om ändring i utsökningsbalken	97	
4.	Förslag till lag om ändring i jordabalken	98	
5.	Förslag till lag om ändring i lagen (1957:390) om fiskearrenden	99	
6.	Förslag till lag om betalningsföreläggande i arbetstvister och tvister som skall prövas av statens va-nämnd	102	
7.	Förslag till lag om ändring i lagen (1976:839) om statens va-nämnd	103	
8.	Förslag till lag om ändring i lagen (1929:145) om skiljemän	104	
9.	Förslag till lag om ändring i växellagen (1932:130)	105	
10.	Förslag till lag om ändring i checklagen (1932:131)	106	
11.	Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	108	
12.	Förslag till lag om ändring i räntelagen (1975:635)	110	
13.	Förslag till lag om ändring i lagen (1936:320) om skydd mot vräkning vid arbetskonflikter	111	
14.	Förslag till lag om ändring i lagen (1939:608) om enskilda vägar	112	
15.	Förslag till lag om ändring i lagen (1950:596) om rätt till fiske	113	
16.	Förslag till lag om ändring i naturvårdslagen (1964:822)	114	
17.	Förslag till lag om ändring i miljöskyddslagen (1969:387)	116	
18.	Förslag till lag om ändring i bostadsrättslagen (1971:479)	117	
19.	Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)	118	
20.	Förslag till lag om ändring i lagen (1971:1154) om förbud mot dumpning av avfall i vatten	119	
21.	Förslag till lag om ändring i gruvlagen (1974:342)	120	
22.	Förslag till lag om ändring i lagen (1974:890) om vissa mineralfyndigheter	121	
23.	Förslag till lag om ändring i lagen (1978:160) om vissa rörledningar	122	
24.	Förslag till lag om ändring i vattenlagen (1983:291)	123	
25.	Förslag till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter	124	
26.	Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)	125	

27. Förslag till lag om ändring i lagen (1988:450) om kulturminnen m.m.	126	Prop. 1990/91:126
28. Förslag till lag om ändring i begravningslagen (1990:1144) ...	127	
29. Förslag till lag om ändring i minerallagen (1991:45)	128	
30. Förslag till lag om ändring i utsökningsregisterlagen (1986:617)	129	
31. Förslag till lag om register för betalningsföreläggande och handräckning	130	
Bilaga 9 Lagrådets yttrande	132	